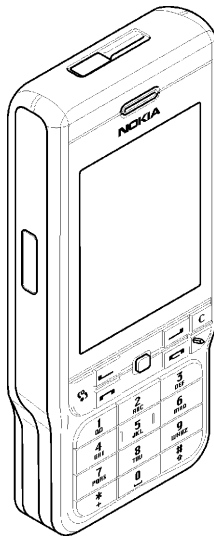

Uputstvo za korisnika za Nokia 3230

9234668

1. izdanje SR

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROIZVODA

Mi, NOKIA CORPORATION izjavljujemo na svoju isključivu odgovornost da je proizvod RM-51 usklađen sa odredbama sledeće Direktive Saveta: 1999/5/EC. Kopija Izjave o usklađenosti proizvoda se može naći na adresi http://www.nokia.com/phones/declaration_of_conformity/

CE 168 Copyright © 2005 Nokia. Sva prava zadržana.

Bez prethodne pismene dozvole društva Nokia zabranjena je reprodukcija, transfer, distribucija ili memorisanje nekog dela ili čitavih sadržaja u ovom dokumentu.

Nokia, Nokia Connecting People, Pop-Port i Xpress-on su zaštićeni žigovi firme Nokia Corporation. Ostali nazivi proizvoda i firmi koji se pominju u ovom tekstu mogu biti žigovi ili robne marke njihovih vlasnika.

Nokia tune je audio žig Nokia Corporation.

symbian This product includes software licensed from Symbian Software Ltd. © 1998-2004. Symbian and Symbian OS are trademarks of Symbian Ltd.

Java™ and all Java-based marks are trademarks or registered trademarks of Sun Microsystems, Inc.

Stac®, LZS®, ©1996, Stac, Inc., ©1994-1996 Microsoft Corporation. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending. Hi/fn®, LZS®, ©1988-98, Hi/fn. Includes one or more U.S. Patents: No. 4701745, 5016009, 5126739, 5146221, and 5414425. Other patents pending. Part of the software in this product is © Copyright ANT Ltd. 1998. All rights reserved. m-Router Connectivity Components © 2000-2002 Intuwave Limited. All rights reserved. (www.intuwave.com)

US Patent No 5818437 and other pending patents. T9 text input software Copyright (C) 1997-2004. Tegic Communications, Inc. All rights reserved.

Bluetooth is a registered trademark of Bluetooth SIG, Inc.

Nokia vodi politiku kontinuiranog razvoja. Nokia zadržava pravo na izmene i poboljšanja bez prethodne najave ma kog od proizvoda koji su opisani u ovom dokumentu.

Ni u kom slučaju Nokia neće biti odgovorna za ma kakav gubitak podataka ili prihoda ili neku posebnu, slučajnu, posledičnu ili indirektnu štetu ma kako da je prouzrokovana.

Sadržaji ovog dokumenta su dati "kao što jesu". Osim ako to ne zahteva odgovarajući propis, ne daju se nikakve garancije, bilo izričite bilo one koje se podrazumevaju, uključujući, ali ne ograničavajući se na njih, i podrazumevajuće garancije komercijalne pogodnosti i pogodnosti za posebnu svrhu, u odnosu na tačnost, pouzdanost ili sadržaj ovog dokumenta. Nokia zadržava pravo na izmenu ovog dokumenta ili na njegovo povlačenje u svako doba bez prethodne najave.

Raspoloživost posebnih proizvoda može da varira u zavisnosti od područja. Molimo proverite to kod Vama najbližeg prodavca Nokia-e.

1. izdanje SR, 9234668

Sadržaj

Za Vašu bezbednost	14
Opšte informacije	18
Nalepnice iz paketa proizvoda.....	18
Pristupni kodovi	18
PIN kod.....	18
PIN2 code	18
Šifra blokade.....	19
PUK i PUK2 kodovi	19
1. Za početak	20
Ubacivanje SIM kartice i MultiMediaCard kartice.....	20
Uklanjanje multimedija kartice dok je telefon još u funkciji	23
Punjenje baterije.....	24
Uključivanje i isključivanje telefona.....	24
2. Vaš telefonski aparat.....	26
Tasteri i delovi	26
Osnovni indikatori	29
Blokada tastature	30
Meni	30
Radnje zajedničke za sve aplikacije.....	32
Kontrola jačine zvuka	34
Pomoć	35

3. Funkcije poziva.....	36
Pozivanje.....	36
Brzo biranje nekog telefonskog broja.....	37
Pravljenje konferencijske veze (mrežni servis).....	37
Prihvatanje ili odbijanje poziva	38
Poziv na čekanju (mrežni servis).....	39
Opcije u toku veze	39
Voki-toki.....	40
Podešavanja voki-toki funkcije	41
Povezivanje na voki-toki servis	42
Uspostavljanje voki-toki poziva	42
Primanje voki-toki poziva.....	44
Zahtevi za povratni poziv	44
Slanje zahteva za povratni poziv	44
Memorisanje podataka pošiljaoca zahteva za povratni poziv	45
Korišćenje grupa.....	45
Dodavanje grupe.....	46
Pridruživanje nekoj postojećoj grupi.....	47
Primanje pozivnice	47
Lista poziva i opšti dnevnik.....	48
Lista prethodnih poziva	48
Trajanje poziva	49
Pregled opšteg dnevnika	50
Brojač GPRS podataka	51
4. Pisanje teksta	52
Upotreba tradicionalnog načina unosa teksta	52
Upotreba intuitivnog načina unosa teksta	53
Saveti za pisanje teksta	54
Kopiranje teksta u klipbord.....	55

5. Lične informacije	57
Adresar.....	57
Rad sa kontaktima (imenima).....	57
Dodavanje tona zvona	58
Biranje glasom	59
Dodela glasovne komande telefonskom broju.....	59
Pozivanje koristeći glasovnu komandu.....	60
Dodela tastera za brzo biranje	60
Prisutnost.....	61
Promena informacija o Vašoj dostupnosti	62
Promene osoba koje mogu da vide Vaše informacije o prisutnosti	62
Javni posmatrači	64
Privatni posmatrači	65
Blokirani posmatrači	66
Ažuriranje informacija o Vašoj prisutnosti	66
Podešavanja prisutnosti	67
Pozicioniranje	68
Kalendar	69
Formiranje stavki kalendara	69
Pregledi kalendara	70
Obaveze	71
Uvoz podataka iz kompatibilnih telefonskih aparata.....	72
 6. Mediji	 73
Galerija	73
Otvaranje datoteka	74
Drugi primarni folderi	74
Folder Grafičke poruke.....	74
Folder Tapeti.....	75

Folder Logo prisutnosti	75
Preuzimanje datoteka	75
Prenošenje slika na server slika	76
Kamera.....	77
Fotografisanje i pravljenje video snimaka.....	77
Noćni režim.....	78
Samookidač.....	79
Podešavanja kamere.....	79
Pregled slika.....	80
Zumiranje memorisane slike.....	81
Prečice u toku zumiranja.....	82
Visual Radio.....	82
Podešavanje stanica	84
Podešavanje i memorisanje neke radio stanice	85
Korišćenje radija	85
Korišćenje liste stanica.....	86
Podešavanje stanica.....	87
Prikaz vizuelnog sadržaja (Visual Content).....	88
Visual Radio podešavanja	89
Imenik stanica (Channel Directory)	89
Pristupite servisu imenik stanica preko dugmeta Vizuelni radio	90
Pristup imeniku stanica iz liste Opcije	90
RealPlayer™	91
Reprodukovanje medija datoteka	92
Prečice u toku reprodukcije	93
Promene podešavanja	93
Režiser.....	94
Podešavanja	96

7. Poruke	97
Pisanje i slanje poruka	99
Multimedija podešavanja	101
E-mail podešavanja	101
Primljeno – prijem poruka	102
Pregled multimedija objekata	103
Primanje smart poruka	103
Primanje servisnih poruka	104
Moji folderi	105
Poštansko sanduče	105
Preuzimanje e-mail poruka iz poštanskog sandučeta	106
Brisanje e-mail poruka	107
Za slanje	108
Pregled poruka na SIM kartici	109
Info servis	109
Editor servisnih zahteva	110
Podešavanja Poruka	110
Tekst poruke	110
Multimedija poruke	111
E-mail poruke	113
Podešavanja Poštanskog sandučeta (pošte)	113
Servisne poruke	115
Info servis	116
Podešavanja foldera Ostalo	116
Časkanje	117
Povezivanje na čet server	117
Izmene podešavanja časkanja	118
Priključivanje i napuštanje grupe za časkanje	119
Traženje grupa za časkanje i korisnika	120

Časkanje u grupi za časkanje.....	120
Registrowanje poruka.....	121
Blokiranje poruka.....	121
Započinjanje i praćenje individualnih konverzacija.....	122
Čet kontakti.....	123
Kreiranje nove grupe za časkanje.....	124
Izmene podešavanja grupe za časkanje.....	125
Ograničavanje pristupa grupi za časkanje.....	125
Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti.....	125
8. Alatke.....	127
Aplikacije.....	127
Preuzimanje aplikacije.....	128
Instaliranje neke aplikacije.....	129
Instaliranje neke Java™ aplikacije.....	130
Pokretanje neke aplikacije.....	131
Ostale opcije koje su na raspolaganju za aplikaciju ili skup aplikacija.....	131
Status memorije za aplikacije.....	132
Uklanjanje aplikacije.....	132
Fajl menadžer.....	132
Primanje datoteka preko IC.....	133
Pregled utroška memorije.....	133
Glasovne komande.....	134
Dodavanje glasovne komande nekoj aplikaciji.....	135
Startovanje aplikacije pomoću glasovne komande.....	136
Reprodukovanje, brisanje ili promena glasovne komande.....	136
Menadžer uređaja.....	137

9. Podešavanje telefona ličnim potrebama.....	139
Načini rada.....	139
Teme.....	140
Podešavanja	142
Menjanje opštih podešavanja.....	142
Podešavanja telefona.....	143
Podešavanja poziva	145
Podešavanja veze	146
Pristupne tačke.....	146
GPRS.....	150
Data poziv.....	151
Datum i vreme	151
Bezbednost.....	152
Telefon i SIM.....	152
Rad sa sertifikatima	154
Zabrana poziva.....	156
Mreža.....	156
Proširenja	157
Favoriti.....	157
 10. Ekstra	 159
Beležnica.....	159
Kalkulator.....	159
Konverter.....	160
Konverzija mernih jedinica	160
Postavljanje osnovne valute i kurseva	161
Diktafon.....	162
Sat.....	162
Promene podešavanja sata.....	162

Postavljanje alarma	163
Personalizovanje, definisanje sopstvenog tona alarma	163
Memorijska kartica.....	164
Zaključavanje memorijske kartice	165
Pravljenje rezervne kopije i rekonstruisanje podataka	165
Zaključavanje memorijske kartice	165
Otključavanje memorijske kartice.....	166
Provera utroška memorije.....	166
Novčanik	166
Unos šifre novčanika	167
Memorisanje podataka lične kartice	168
Kreiranje ličnih napomena	169
Kreiranje načina rada novčanika	169
Preuzimanje podataka novčanika u pretraživač.....	171
Pregled detalja ulaznice	171
Podešavanja novčanika	172
Resetovanje, poništavanje, novčanika i šifre novčanika	172
11.Servisi i Aplikacije.....	173
Veb (Mobilni pretraživač).....	173
Osnovni koraci za pristup	173
Podešavanje telefonskog aparata za pretraživanje	174
Primanje parametara u okviru smart poruke.....	174
Unos podešavanja ručno.....	174
Uspostavljanje veze	174
Pregled markera.....	175
Ručno dodavanje markera.....	176
Pretraživanje.....	176
Tasteri i komande koje se koriste u pretraživanju.....	176

Memorisanje markera.....	177
Pregled sačuvanih strana	177
Preuzimanje	179
Kupovina	179
Provera nekog objekta pre njegovog preuzimanja	180
Završetak veze.....	180
Podešavanja pretraživača	180
Igre.....	182
12.Povezivanje.....	183
PC Suite	183
Bluetooth veza	184
Podešavanja Bluetooth veze	185
Slanje podataka preko Bluetooth tehnologije	186
Prikaz uparenih uređaja	187
Primanje podataka preko Bluetooth bežične tehnologije.....	188
Raskidanje Bluetooth veze	189
Infracrvena veza.....	189
Menadžer veza	190
Pregled detalja veze	191
Završetak veze.....	192
Povezivanje telefonskog aparata sa kompatibilnim računarom	192
Korišćenje telefona kao modema	192
Daljinska sinhronizacija	193
Kreiranje novog skupa sinhronizacije.....	193
Sinhronizovanje podataka	194
13.Otklanjanje problema	196
Pitanja i odgovori	197

14. Informacije o bateriji	202
Punjenje i pražnjenje	202
Nokia smernice za utvrđivanje autentičnosti baterije	203
Čuvanje i održavanje.....	206
Dodatne informacije o bezbednosti	208

Za Vašu bezbednost

Pročitajte ove jednostavne smernice. Njihovo nepoštovanje može da bude opasno ili protivno zakonu. Za više informacija, pročitajte kompletno uputstvo za korisnika.

UKLJUČUJTE KADA JE BEZBEDNO

Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba bežičnih telefona ili ako njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

BEZBEDNOST SAOBRAĆAJA JE NA PRVOM MESTU

Pridržavajte se svih lokalnih zakona. U toku vožnje neka Vam ruke budu slobodne za upravljanje motornim vozilom. Vaša prvenstvena briga dok upravljate motornim vozilom treba da je bezbednost saobraćaja.

SMETNJE

Svi bežični telefoni mogu da budu podložni smetnjama koje utiču na radne karakteristike.

ISKLJUČITE U BOLNICAMA

Pridržavajte se svih ograničenja. Isključite telefon u blizini medicinske opreme.

ISKLJUČITE U AVIONU

Pridržavajte se svih ograničenja. Bežični aparati mogu da prouzrokuju smetnje u avionu.

ISKLJUČITE PRI TOČENJU GORIVA

Ne koristite telefon na mestima za točenje goriva. Ne koristite ga u blizini goriva ili hemikalija.

ISKLUČITE U BLIZINI MESTA MINIRANJA

Pridržavajte se svih ograničenja. Ne koristite telefon na mestima gde se odvija miniranje.

UPOTREBLJAVAJTE RAZUMNO

Aparat koristite samo u normalnom položaju onako kako je objašnjeno u dokumentaciji proizvoda. Ne dodirujte nepotrebno antenu.

KVALIFIKOVANI SERVIS

Ovaj proizvod smeju da instaliraju ili da popravljaju samo kvalifikovane osobe.

PROŠIRENJA I BATERIJE

Upotrebljavajte samo odobrena proširenja i baterije. Ne priključujte nekompatibilne proizvode.

OTPORNOST NA VODU

Vaš telefon nije voodootporan. Održavajte ga suvim.

REZERVNE KOPIJE

Pravite rezervne kopije ili imajte na papiru sve važne podatke koji se nalaze u telefonu.

PRIKLJUČIVANJE NA DRUGE APARATE

Kod priključivanja na ma koji drugi aparat, pročitajte bezbednosne instrukcije u uputstvu za korisnika datog aparata. Ne priključujte nekompatibilne proizvode.

HITNI POZIVI

Proverite da je telefon uključen i da je na mreži. Pritisnite i potreban broj puta da obrišete sadržaj na ekranu i da se vratite u početni prikaz na ekranu. Unesite broj službe pomoći i pritisnite **pošalji** taster. Dajte svoju lokaciju. Ne prekidajte vezu sve dok Vam se to ne dopusti.

■ O Vašem uređaju

Bežični uređaj opisan u ovom uputstvu odobren je za upotrebu u EGSM 900, GSM 1800 i GSM 1900 mrežama. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije o mrežama.

Pri korišćenju funkcija ovog aparata, pridržavajte se svih zakona i poštujte privatnost i legitimna prava drugih osoba.

Upozorenje: Da bi mogla da se koristi bilo koja funkcija ovog aparata, osim budilnika, aparat mora da bude uključen. Ne uključujte ovaj aparat kada upotreba bežičnog aparata može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

■ Mrežni servisi

Da biste koristili ovaj telefon neophodna je usluga provajdera bežične telefonije. Rad mnogih funkcija ovog aparata zavisi od funkcija bežične komunikacione mreže. Ove mrežne servise ne nude sve mreže ili je za njihovo korišćenje neophodan poseban dogovor sa provajderom servisa. Od provajdera servisa ćete dobiti dodatna uputstva za njihovo korišćenje kao i način tarifiranja. Neke komunikacione mreže mogu da imaju ograničenja koja utiču na korišćenje mrežnih servisa. Na primer, neke mreže možda ne podržavaju sve karaktere karakteristične za jezik i usluge.

Provajder servisa može da zahteva da se neke funkcije ovog aparata onemoguće ili da se ne aktiviraju. U tom slučaju, one se neće pojavljivati u meniju aparata. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Ovaj aparat podržava WAP 2.0 protokole (HTTP i SSL) preko TCP/IP protokola. Neke mogućnosti ovog uređaja zahtevaju da komunikaciona mreža podržava te tehnologije.

■ Zajednička memorija

Naredne funkcije ovog aparata mogu da dele memoriju: kontakti (adresar), tekstualne i multimedija poruke, slike i tonovi zvona, video rikorder, RealOne Player™, kalendar, lista obaveza vizuelni radio i preuzimanje (dopuna) aplikacija. Korišćenje jedne ili više ovih funkcija smanjuje količinu memorije koja preostaje ostalim funkcijama koje dele memoriju. Na primer, memorisanje velikog broja slika može da zauzme kompletnu raspoloživu memoriju. Aparat će Vas obavestiti da je memorija ispunjena kada budete pokušali da koristite funkciju koja koristi zajedničku memoriju. U tom slučaju, pre nastavka rada, obrišite neke sadržaje ili podatke u funkcijama koje koriste zajedničku memoriju. Neke funkcije mogu, pored memorije koju dele sa ostalim funkcijama, imati i određeni deo memorije dodeljen samo njima.

■ Proširenja, baterije i punjači

Proverite broj modela svakog punjača pre njegove upotrebe sa ovim telefonom. Ovaj telefon je namenjen za upotrebu sa napajanjem iz ACP-7.

Upozorenje: Koristite isključivo baterije, punjače i proširenja koja je Nokia odobrila za ovaj dati model. Upotreba bilo kojih drugih tipova može poništiti odobrenje ili garanciju, a može biti i opasna.

Mogućnost nabavke odobrenih proširenja proverite kod svog distributera. Kada isključujete kabl za napajanje bilo kog proširenja, uhvatite i vucite utikač, a ne kabl.

Vaš telefon i njegova proširenja sadrže sitne delove. Držite ih van dohvata dece.

Opšte informacije

■ Nalepnice iz paketa proizvoda

Na nalepticama sa garantne kartice, u komercijalnom paketu proizvoda, nalaze se važne informacije značajne za servisiranje i službu podrške. Komercijalni paket proizvoda takođe sadrži i uputstva o upotrebi ovih nalepnica.

■ Pristupni kodovi

PIN kod

PIN kod (Lični identifikacioni broj, od 4 do 8 cifara) štiti Vašu SIM karticu od neovlašćenog korišćenja. PIN kod se obično isporučuje uz SIM karticu.

Posle tri uzastopna pogrešna unosa PIN koda, PIN kod se blokira. Ako je PIN kod blokirao, potrebno ga je deblokirati pre nego što ponovo budete mogli da koristite SIM karticu.

PIN2 code

PIN 2 kod (4 do 8 cifara) koji se isporučuje uz neke SIM kartice, je neophodan za pristup određenim funkcijama.

Šifra blokade

Šifra blokade (5 cifara) se može koristiti da se zaključa telefon i tastatura kako bi se sprečila neovlašćena upotreba.

Fabrički podešena šifra blokade je 12345. Da biste izbegli neovlašćenu upotrebu Vašeg telefona, promenite šifru blokade. Novu šifru čuvajte u tajnosti i na bezbednom mestu, dalje od svog telefonskog aparata.

PUK i PUK2 kodovi

PUK kod (Lična šifra za deblokadu, 8 cifara) je potreban za promenu blokiranog PIN koda. PUK2 kod je potreban za promenu blokiranog PIN2 koda. Ako ove kodove niste dobili sa SIM karticom, za njih se obratite operatoru mreže čiju karticu imate u aparatu.

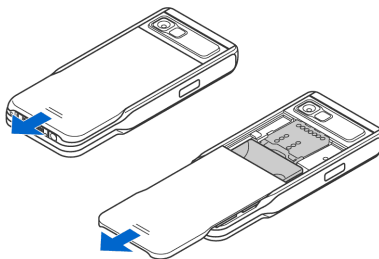
1. Za početak

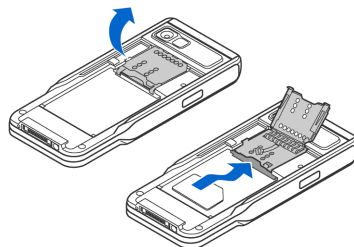
Napomena: Pre skidanja maske uvek isključite napajanje i iskopčajte punjač i svaki drugi aparat. Izbegavajte da dodirujete elektronske komponente u toku zamene maski. Aparat uvek odlažite i upotrebljavajte sa postavljenim maskama.

■ Ubacivanje SIM kartice i MultiMediaCard kartice

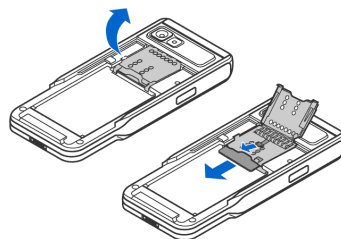
1. Da biste otvorili telefon, pogurajte masku ka dnu telefona.

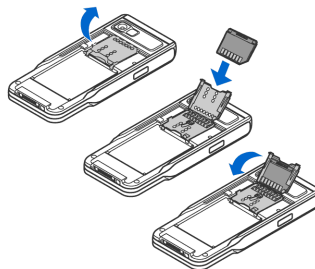
2. Otvorite držač memorijske kartice tako što ćete ga blago povući. Ubacite SIM karticu u donje ležište. Proverite da je zasečeni kraj SIM kartice okrenut ka vrhu telefona i da su zlatne kontakt površine kartice okrenute nadole.

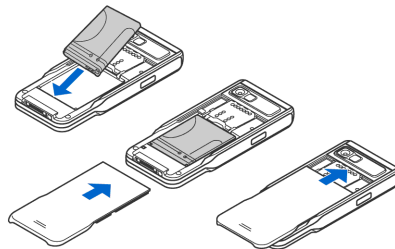
3. Da uklonite SIM karticu, otvorite držač memorijske kartice i pomoću klizača izvadite karticu iz držača kartice.

4. Ubacite MultiMediaCard (MMC) karticu u ležište držača. Proverite da su zasečeni kraj i zlatna kontakt površina MMC kartice okrenuti nadole.
5. Zatvorite držač memorijske kartice tako što ćete ga pritisnuti nadole da se zabravi.

6. Postavite zlatne izvode baterije naspram odgovarajućih kontakata na telu telefonskog aparata i pritisnite suprotni kraj baterije da upadne u svoje ležište.
7. Masku telefona zatvorite prevlačenjem maske ka vrhu telefona.

Držite sve SIM kartice van dohvata dece. Za raspoloživost i informacije o načinu korišćenja servisa SIM kartice, obratite se prodavcu svoje SIM kartice. To može biti provajder servisa, operator telekomunikacione mreže ili neki drugi subjekat.

Za ovaj aparat koristite samo kompatibilne multimedija memorijske kartice (MMC). Kompatibilna MMC kartica za Vaš uređaj je Reduced Size Dual Voltage MultiMediaCard. Druge memorijske kartice, kao što su Secure Digital (SD), ne odgovaraju ležištu za MMC

kartice i nisu kompatibilne sa ovim aparatom. Upotreba nekompatibilne memorijske kartice može da ošteti memorijsku karticu i aparat, a podaci upisani na nekompatibilnu karticu mogu da budu oštećeni.

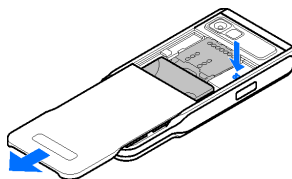
■ Uklanjanje multimedija kartice dok je telefon još u funkciji

Možete ukloniti ili zameniti multimedija karticu tokom rada telefona bez prethodnog isključivanja.

1. Otvorite masku aparata.
2. Izaberite **Meni**→ **Ekstra**→ **Mem. kartica.** i izaberite **Opcije**→ **Izvadi mem. karticu** ili pritisnite ili pritisnite taster sa desne strane držača Multimedija kartice.

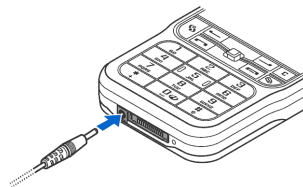
Telefon prikazuje poruku: *Vađenje memorijske kartice će zatvoriti sve otvorene aplikacije. Ipak je izvaditi?*

3. Pritisnite **Da** i okrenite telefon.
4. Otvorite držač multimedija kartice, uklonite ili zamenite multimedija karticu i zatvorite držač kartice.
5. Okrenite telefon i pritisnite **OK**.
6. Zatvorite masku aparata.

■ Punjenje baterije

1. Utaknite kabl u punjač.
 2. Utaknite kabl iz punjača u donji deo telefona.
 3. Utaknite punjač u zidnu utičnicu naizmeničnog napona. Traka indikatora punjenja počinje da se kreće na ekranu. Telefon možete da koristite u toku punjenja. Kada se baterija potpuno napuni, stubić indikatora prestaje da se kreće.
- Iskopčajte punjač iz telefona, a zatim i iz zidne utičnice naizmeničnog napona. Vidite [Informacije o bateriji](#) na stranici 202.

■ Uključivanje i isključivanje telefona

Da telefon uključite ili isključite, pritisnite i držite taster na vrhu telefona.

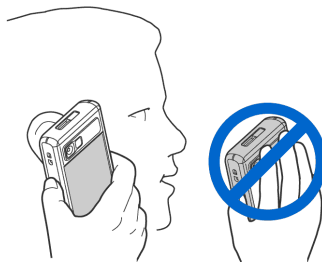

Upozorenje: Ne uključujte telefon ako je zabranjena upotreba mobilnih telefona ili kada njihova upotreba može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Vaš aparat poseduje internu antenu.

Napomena: Kao i kod svakog drugog radio predajnika, ne dodirujte nepotrebno antenu kada je telefon uključen. Dodirivanje antene utiče na kvalitet veze i može da dovede do rada telefona na višem energetsom nivou nego što bi bilo potrebno. Izbegavanjem dodirivanja zone antene u toku rada aparata poboljšava se efikasnost antene i trajanje baterije.

NORMALNI POLOŽAJ: Telefon držite kao što je prikazano na gornjoj slici.

Ako telefon zatraži PIN kod:

PIN kod se obično isporučuje uz SIM karticu.

- Ukucajte kod (prikazuje se kao ****) i pritisnite **levi selektorski** taster.

Ako telefon zatraži šifru blokade:

- Ukucajte šifru blokade (prikazuje se kao *****) i pritisnite **levi selektorski** taster.

Fabrički podešena šifra blokade je 12345.

2. Vaš telefonski aparat

■ Tasteri i delovi

Prednji prikaz

1. Zvučnica

2. Voki-toki taster

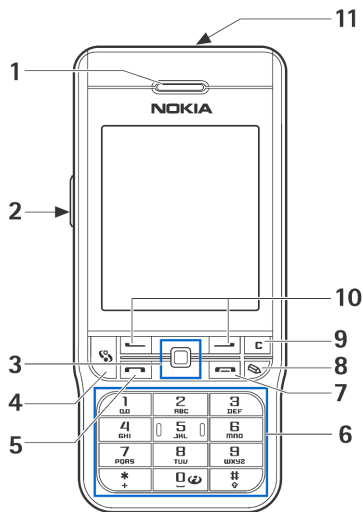
Da aktivirate Pritisni za razgovor.
Vidite [Voki-toki](#) na stranici 40.

3. Džojstik

Omogućava prelistavanje i kretanje po imenima, telefonskim brojevima, menijima ili podešavanjima. Džojstik (tasteri za pretragu) se takođe koristi i za pomeranje kursora gore, dole, desno i levo u toku pisanja teksta, upotrebe kalendara i u nekim igrama. Kratkim pritiskom na džojstik, bira se data funkcija.

4. Taster menija otvara glavni meni.

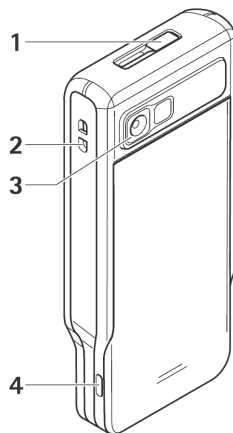
5. Taster za pozivanje poziva telefonski broj i javlja se na poziv. U pasivnom režimu, prikazuje listu prethodno biranih brojeva.

6. – unos cifara i karaktera.
* i # se koriste za razne namene u raznim funkcijama.
7. Taster "završi" prekida aktivan poziv. **Izlazak iz bilo koje funkcije.**
8. Taster "izmeni" otvara listu komandi koje menjaju tekst, kao *Kopiraj, Iseci* i *Umetni*.
9. Taster "obriši" poništava sve unose ili briše neku stavku i služi za izlazak iz raznih funkcija.
10. **Selektorski tasteri**, .
Funkcije ovih tastera zavise od teksta koji se prikazuje na ekranu iznad tastera.
Za prikaz glavnog menija, pritisnite .
11. **Glavni prekidač**
Uključivanje i isključivanje telefona
Kada je tastatura zaključana, pritiskom na glavni prekidač se uključuje osvetljenje ekrana telefona na petnaestak sekundi.

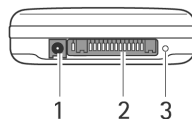
Leđni, gornji i bočni prikaz

1. **Glavni prekidač** i taster **Zvučnik**
2. **Kukica** za zglobnu tračicu
3. **Objektiv kamere**
4. Infracrveni (IC) port

Prikaz konektora

1. **Konektor punjača**
2. **Pop-Port™ konektor** služi za priključivanje, recimo, slušalica ili data kabla.
3. **Mikrofon**

■ Osnovni indikatori

☎ - Telefon se koristi u GSM mreži.

✉ - Primili ste jednu ili više poruka u Primljeno aplikacije Poruke.

➡ - Postoje poruke koje čekaju na slanje u Za slanje. Vidite [Poruke](#) na stranici 97.

📞 i 📞 - Imate propuštene pozive. Vidite [Lista prethodnih poziva](#) na stranici 48.

🔊 - Prikazano je ako je *Tip zvona* podešeno na *Bez zvona* i *Zvučni signal poruke*, *Najava časkanja*, i *Ton upoz. na e-mail* su podešeni na *Isključeno*. Vidite [Načini rada](#) na stranici 139.

🔑 - Tastatura telefonskog aparata zaključana. Vidite [Blokada tastature](#) na stranici 30.

🔊 - Postoji neki aktivni alarm. Vidite [Sat](#) na stranici 162.

➡ - Svi dolazni pozivi su preusmereni.

💳 - Sa memorijske kartice se čita ili se unose podaci.

🎧 - Hedset je povezan na telefon.

🔌 - Adapter za slušni aparat je povezan na telefon.

📶 - Veza sa Bluetooth hedsetom je prekinuta.

📶 - U toku je data poziv.

📶 (GPRS) veza za prenos paketiranih podataka.

📶 - Prikazuje se kada je veza za prenos paketiranih podataka na čekanju. Ove ikonice su prikazane umesto indikatora jačine signala (prikazane su u gornjem levom uglu u pasivnom režimu). Vidite [GPRS](#) na stranici 150.

 Bluetooth veza je aktivna.

 Infracrvena (IC) veza je aktivna.

 – Podaci se prenose preko Bluetooth veze. Vidite [Bluetooth veza](#) na stranici 184.

 USB veza je aktivna.

■ Blokada tastature

Koristite blokadu tastature da biste sprečili slučajno pritiskanje tastera.

Da zaključate: U pasivnom režimu pritisnite **levi selektorski** taster a zatim taster . . Kada su tasteri blokirani, na displeju se prikazuje .

Da otključate: Pritisnite **levi selektorski** taster a zatim taster . .

I kada je aktivirana blokada, zaključavanje tastature, pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u aparatu može biti moguće. Unesite broj službe pomoći i pritisnite **pozovi** taster.

■ Meni

Pritisnite da prikazete glavni meni. U meniju možete da pristupate svim aplikacijama telefonskog aparata.

Opcije u Meniju: *Otvori, Dopuna aplikacija, Redni prikaz / Mrežasti prikaz, Premesti, Premesti u folder, Novi folder, Detalji o memoriji, Pomoć i Izadi.*

Mrežasti prikaz ili Redni prikaz Menija

- Izaberite **Opcije** → *Redni prikaz* ili *Mrežasti prikaz* da izaberete između rednog ili uređenog mrežastog prikaza raspoloživih aplikacija.

Napomena: Redosled aplikacija se može menjati i time može biti različit od standardnog redosleda datog u ovom Uputstvu za korisnika.

Kretanje po Meniju

- Pomerajte džojstik gore, dole, levo i desno za kretanje po meniju.

Otvaranje aplikacija ili foldera

- Dođite do željene aplikacije ili foldera i pritisnite džojstik da je otvorite.

Zatvaranje aplikacija

- Pritisnite **Nazad** ili **Izadi** potreban broj puta da se vratite u pasivni režim, ili izaberite **Opcije** → *Izadi*.

Prikazivanje i prebacivanje sa otvorenih aplikacija

- Pritisnite i držite da prelazite sa jedne otvorene aplikacije na drugu. Otvara se prozor za kretanje po aplikacijama sa svim trenutno otvorenim aplikacijama. Dođite do neke aplikacije i pritisnite džojstik da na nju pređete.
- Veliki broj otvorenih aplikacija može povećati potrebu za napajanjem i smanjiti životni vek baterije. Zatvorite aplikacije koje se ne koriste.

Prečice u režimu mirovanja

- Da otvorite *Kamera*, pomerite džojstik gore.
- Da otvorite *Adresar*, pomerite džojstik dole ili pritisnite džojstik.

- Da otvorite *Kalendar*, pomerite džojstik desno ili pritisnite **levi selektorski** taster.
- Da napišete novu tekstualnu poruku, pomerite džojstik levo ili pritisnite **desni selektorski** taster.
- Da promenite način rada, pritisnite glavni prekidač pa izaberite željeni način rada.
- Da otvorite listu poslednjih biranih brojeva, pritisnite **pozovi** taster.
- Da koristite glasovne komande, pritisnite i držite **desni selektorski** taster.
- Da pokrenete pritiski za razgovor, pritisnite **Voki-toki** taster.
- Da uspostavite vezu sa vebom, pritisnite i držite **0** taster.

■ Radnje zajedničke za sve aplikacije

- **Otvaranje stavki radi prikazivanja** - Dodite do neke stavke i pritisnite džojstik, ili izaberite **Opcije**→ *Otvori*.
- **Vršenje izmena stavki** - Otvorite stavku za prikazivanje i izaberite **Opcije**→ *Izmeni*. Po poljima otvorene stavke, krećete se koristeći džojstik.
- **Uklanjanje, brisanje stavki** - Dodite do željene stavke i izaberite **Opcije**→ *Obriši* ili pritisnite **obriši** taster. Da obrišete više stavki istovremeno, morate ih prvo markirati.

- **Markiranje stavke** - Postoji više načina da iz liste izaberete stavke.
 - Da izaberete jednu po jednu stavku, dođite do željene stavke i izaberite **Opcije**→ *Markiraj/Demarkiraj*→ *Markiraj* ili pritisnite **izmeni** taster i pomerite džojстик u isto vreme. Pored stavke se pojavljuje oznaka da je štiklirana.
 - Da biste izabrali sve stavke u listi, izaberite **Opcije**→ *Markiraj/Demarkiraj*→ *Markiraj sve*.
 - Da markirate više stavki, pritisnite i držite **izmeni** taster a zatim pomerite džojстик gore ili dole. Kako se krećete, tako se pored stavki pojavljuju oznake štikliranja. Da prekinete dalje selektovanje stavki, prestanite sa pomeranjem džojstika pa zatim otpustite **izmeni** taster.
Pošto izaberete sve željene stavke, možete ih premestiti ili obrisati biranjem **Opcije**→ *Premesti u folder* ili *Obriši*.
- **Demarkiuranje neke stavke** - Dođite do stavke i izaberite **Opcije**→ *Markiraj/Demarkiraj*→ *Demarkiraj* ili pritisnite **izmeni** taster i džojстик u isto vreme.
- **Kreiranje foldera** - Izaberite **Opcije**→ *Novi folder*. Traži se da date ime folderu (maksimalno 35 karaktera).
- **Premeštanje stavki u neki folder**- Izaberite **Opcije**→ *Premesti u folder* (ne prikazuje se ako ne postoje folderi). Kada izaberete *Premesti u folder*, otvara se lista raspoloživih foldera ali možete videti i osnovni nivo aplikacije (za premeštanje stavke izvan foldera). Izaberite lokaciju gde želite da premestite stavku i pritisnite **OK**.

- **Slanje stavki-** Dodite do željene stavke i izaberite **Opcije**→ *Pošalji*. Zatim izaberite način slanja, mogućnosti su *Kao multimedija*, *Kao Bluetooth*, *Kao e-mail*, *Kao fax* i *Kao IC*.
- Ako izaberete da stavku pošaljete u e-mail ili multimedija poruci, otvara se editor. Pritisnite džojstik da izaberete primaoca(e) iz imenika adresara, ili upišite telefonski broj ili e-mail adresu primaoca u *Za* polje. Dodajte tekst ili zvučni zapis i izaberite **Opcije**→ *Pošalji*. Vidite *Pisanje i slanje poruka* na stranici 99.
- Kao Bluetooth. Vidite *Slanje podataka preko Bluetooth tehnologije* na stranici 186.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, tonova i melodija zvona i drugog sadržaja.

■ Kontrola jačine zvuka

Ikonice jačine zvuka:

 – režim slušalice (zvučnica),

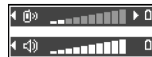
 – režim zvučnik.

U toku razgovora ili slušanja zvučnog zapisa, da pojačate odnosno da smanjite jačinu zvuka pritisnite džojstik levo ili desno ili tastere za podešavanje jačine zvuka na boku telefona.

Zvučnik Vam omogućava da slušate i govorite u aparat na kraćem rastojanju a da ne morate da ga držite na uvu, npr. može biti na obližnjem stolu. Zvučnik se može koristiti u razgovoru, za tonske aplikacije kao i za pregled multimedija poruka.

Audio i video aplikacije podrazumevano koriste zvučnik. Upotreba zvučnika olakšava korišćenje drugih aplikacija u toku razgovora.

Da pređete na korišćenje zvučnika u toku aktivne veze, izaberite **Opcije** → **Aktiviraj zvučnik**. Čuje se ton, na navigacionoj traci se pojavljuje , i menja se indikator jačine zvuka.

Zvučnik se ne može aktivirati u toku poziva kada su na telefon priključene slušalice.

Upozorenje: Ne držite aparat uz uho kada je aktiviran zvučnik pošto zvuk može biti preglasan.

Da zvučnik isključite u toku aktivnog razgovora, izaberite **Opcije** → **Aktiviraj slušalicu**.

■ Pomoć

 Izaberite **Meni** → **Pomoć**.

Pomoć pruža korisne informacije o raznim aplikacijama telefona. Pomerite džojstik levo ili desno da biste pregledavali razne kategorije liste pomoći ili liste ključnih reči . Izaberite kategoriju ili ključnu reč pretraživanjem ili unosom teksta u dato polje, da biste uskočili u željenu kategoriju ili ključnu reč. Pritisnite džojstik da biste videli dati tekst pomoći.

3. Funkcije poziva

■ Pozivanje

1. U pasivnom režimu, ukucajte telefonski broj uključujući i pozivni broj područja. Da uklonite broj pritisnite **obriši** taster.
Za internacionalne pozive, pritisnite ***** taster dva puta za **+** karakter (zamenjuje pozivni broj za izlazni internacionalni saobraćaj), i ukucajte pozivni broj zemlje, područja (bez nule), i broj telefona.
2. Pritisnite **pozovi** taster da biste pozvali broj.
3. Pritisnite **završi** taster da biste završili poziv (ili da odustanete od upućivanja poziva).
Pritiskom na **završi** taster ćete uvek prekinuti aktivni poziv, čak i ako je druga aplikacija aktivna.

Savet: Da pojačate ili smanjite jačinu zvuka tokom razgovora, pomerite džojstik levo ili desno.

Pozivanje iz aplikacije Adresar – Pritisnite i izaberite **Adresar**. Dođite do željenog imena; ili ukucajte prvo slovo imena u polje Traži. Kontakti koji se poklapaju su prikazani. Pritisnite **pozovi** taster da biste pozvali broj.

Pozivanje Vaše govorne pošte (mrežni servis) – Da biste pozvali Vašu govornu poštu, pritisnite i držite **1** u pasivnom režimu.

Savet: Da biste promenili broj Vaše govorne pošte, pritisnite **SS** i izaberite **Alatke**→ **Govorna pošta** i izaberite **Opcije**→ **Promeni broj**. Ukucajte broj (koji ste dobili od provajdera) i pritisnite **OK**.

Pozivanje skorije pozivanih brojeva – U pasivnom režimu, pritisnite **pozovi** taster da biste pristupili listi od 20 poslednjih brojeva koje ste pozvali ili pokušali da pozovete. Dođite do željenog imena, i pritisnite **pozovi** taster da biste pozvali broj.

Brzo biranje nekog telefonskog broja

Da dodelite broj telefona nekom od tastera za brzo biranje (**2 - 9**), pritisnite **SS** i izaberite **Alatke**→ **Brzo bir..** Taster **1** je rezervisan za govornu poštu.

Da pozovete: U pasivnom režimu, pritisnite adekvatni taster a zatim **pozovi** taster ili pritisnite i držite adekvatni taster.

Pravljenje konferencijske veze (mrežni servis)

1. Pozovite prvog učesnika.
2. Da pozovete novog učesnika, izaberite **Opcije**→ **Novi poziv**. Prvi poziv se automatski stavlja na čekanje.
3. Kada dobijete odgovor na novi poziv, uključite prvog učesnika u konferencijsku vezu. Izaberite **Opcije**→ **Konferencija**.
 - Da u vezu uključite novog učesnika, ponovite korak 2, i izaberite **Opcije**→ **Konferencija**→ **Dodaj konferenciji**. Telefon podržava konferencijske pozive sa najviše šest učesnika, uključujući i Vas.

- Da obavite privatni razgovor sa jednim od učesnika, izaberite **Opcije**→ **Konferencija**→ **Privatno**. Izaberite učesnika i pritisnite **Privatno**. Konferencijska veza na Vašem telefonu je stavljena na čekanje. Ostali učesnici i dalje učestvuju u konferencijskoj vezi. Pošto završite privatni poziv u konferencijskoj vezi, izaberite **Opcije**→ **Dodaj konferenciji** da biste se vratili u konferencijsku vezu.
 - Da nekog učesnika isključite iz konferencijske veze, izaberite **Opcije**→ **Konferencija**→ **Isključi učesnika**, dođite do željenog učesnika, i pritisnite **Izbaci**.
4. Da završite aktivnu konferencijsku vezu, pritisnite **završi** taster.

■ Prihvatanje ili odbijanje poziva

- Da na poziv odgovorite, pritisnite **pozovi** taster.
 - Da isključite zvono kod dolaznog poziva, pritisnite **Tišina**.
- **Savet:** Ako je na telefon prikopčan kompatibilni headset, pritisnite taster na headsetu da na poziv odgovorite i da ga završite.
- Ako ne želite da odgovorite na poziv, pritisnite **završi** taster da poziv odbijete. Pozivna strana će čuti tonski signal 'zauzeća'. Ako ste aktivirali **Preus. poziva**→ **Ako je zauzeto** funkciju za preusmeravanje poziva, odbijanjem poziva ćete takođe preusmeriti poziv.

Poziv na čekanju (mrežni servis)

Imate mogućnost da odgovorite na poziv iako je u toku aktivan poziv ako aktivirate funkciju Poziv na čekanju u **Podešavanja**→ **Podešavanja poziva**→ **Poziv na čekanju**.

- Da na poziv koji čeka odgovorite, pritisnite **pozovi** taster. Prvi poziv se stavlja na čekanje.
- Za prelazak sa jedne veze na drugu i obratno, pritisnite **Prebaci**. Izaberite **Opcije**→ **Spoj** da povežete dolazni poziv ili poziv na čekanju sa aktivnim pozivom a sebe isključite iz poziva. Da završite aktivni poziv, pritisnite **završi** taster. Da završite oba poziva, izaberite **Opcije**→ **Završi sve pozive**.

Opcije u toku veze

Mnoge opcije koje možete da koristite u toku poziva su mrežni servisi. Izaberite **Opcije** u toku aktivne veze za neke od sledećih opcija: *Isključi mikrofoni* ili *Ukl. mik., Odgovori, Odbaci, Prebaci se, Zadrži* ili *Preuzmi, Aktiviraj slušalicu, Aktiviraj zvučnik*, ili *Aktiviraj hendsfri* (ako je kompatibilan Bluetooth headset prikopčan), *Završi aktivni poziv* ili *Završi sve pozive, Novi poziv, Konferencija*, i *Spoj*. Izaberite:

- **Zameni** – da završite aktivan poziv i da ga zamenite odgovarajući na poziv na čekanju.
- **Pošalji DTMF** – da pošaljete DTMF tonske sekvence, na primer, lozinku. Ukucajte DTMF sekvence ili ih potražite u Adresaru. Da ukucate karakter čekaj (**w**) ili karakter pauza (**p**), pritisnite . određeni broj puta. Pritisnite **OK** da pošaljete sekvencu.

Savet: DTMF tonove možete dodati u polje *Telefonski broj* ili *DTMF* u kartici kontakta.

■ Voki-toki

➡ Izaberite **Meni** → **Voki-toki**.

Voki-toki u celularnoj mobilnoj mreži je servis dvosmerne radio veze (mrežni servis) koji je na raspolaganju u GSM/GPRS celularnoj komunikacionoj mreži. Voki-toki (pritisni za razgovor) omogućava direktnu govornu komunikaciju pritiskom na **Voki-toki** taster.

Voki-toki možete da koristite da komunicirate sa jednom ili sa više osoba koje poseduju kompatibilne uređaje. Kada se poziv uspostavi, pozvana osoba ili grupa ne mora da odgovori na poziv. Pored GPRS brojača, telefon registruje samo individualne (jedan sa jednim) pozive u listi prethodnih poziva u okviru **Dnevnik**. Kada je to moguće, učesnici u vezi treba da potvrđuju prijem pošto ne postoji drugi način potvrde da li je strana kojoj je upućen poziv taj poziv čula ili registrovala.

Da proverite dostupnost i cene ovog servisa, kao i da se na njega pretplatite, obratite se svom operatoru komunikacione mreže ili provajderu servisa. Imajte na umu da su mogućnosti rominga ograničenije nego kod standardnih poziva.

Pre nego što budete mogli da koristite voki-toki servis, morate da definišete potrebna podešavanja voki-toki servisa.

Dok ste povezani na voki-toki servis, možete da koristite ostale funkcije telefonskog aparata. Voki-toki servis nije povezan sa standardnim govornim komunikacijama, pa mnoge opcije standardnih govornih veza (recimo, govorna pošta) nisu na raspolaganju u voki-toki komunikacijama.

Podešavanja voki-toki funkcije

 Izaberite **Opcije** → *Podešavanja*.

Za podešavanja, parametre, voki-toki servisa se obratite svom operatoru mreže ili provajderu servisa. Podešavanja možete dobiti i radio vezom.

- *Ton upozorenja* – Tonsko obaveštenje o dolaznom voki-toki pozivu.
- *Primarni nadimak* – Vaš nadimak koji se prikazuje drugim korisnicima.
- *Prik. moju V-T adr.* – Izaberite *Ne* ako ne želite da se Vaša voki-toki adresa prikazuje primaocima grupnih ili individualnih (jedan-na-jedan) voki-toki poziva.
- *Domen* – Naziv, ime, podrazumevanog domena.
- *Ime pristupne tačke* – Ime pristupne tačke za voki-toki servis.
- *Adresa servera* – Adresa voki-toki servera.
- *Korisničko ime* – Vaše korisničko ime koje se koristi za pristup voki-toki servisu.
- *Voki-toki lozinka* – Vaša lozinka koja se koristi za pristup voki-toki servisu.
- *Područje* – Naziv, ime, domena koje se koristi za autentikaciju (potvrdu identiteta) korisnika grupe.

Pošto izvršite izmene podešavanja, restartujte aplikaciju voki-toki.

Povezivanje na voki-toki servis

 Izaberite **Meni**→ **Voki-toki**. Ili, pritisnite i držite **Voki-toki** na par sekundi da se povežete na servis.

Aplikacija voki-toki automatski pokušava da se poveže na voki-toki servis. Ako prijava uspe, otvara se prikaz voki-toki sesije.

 označava voki-toki vezu. Ako ste u svoj telefon dodali jednu ili više grupa, automatski se uključujete u aktivne grupe, a u pasivnom režimu se prikazuje ime primarne, podrazumevane, grupe.

 označava da je servis privremeno nedostupan. Telefon automatski pokušava da se ponovo poveže na servis sve dok ne raskinete vezu sa servisom voki-toki.

Ako prijava na servis ne uspe, prikazaće se poruka o grešci, recimo, *Ne može se uključiti voki-toki*. Izaberite **Opcije**→ *Uključi voki-toki* da pokušate da se ponovo povežete na servis, *Podešavanja* da otvorite prikaz podešavanja, ili *Izađi* da zatvorite obaveštenje o grešci.

Da raskinete vezu sa voki-toki servisom, izaberite **Opcije**→ *Deaktiviraj*.

 Opcije u prikazu sesije su: *Deaktiviraj zvučnik/Aktiviraj zvučnik, Aktivni članovi, Voki-toki kontakti, Voki-toki dnevnik, Podešavanja, Pomoć, Deaktiviraj i Izađi*.

Uspostavljanje voki-toki poziva

Izaberite **Opcije**→ *Deaktiviraj zvučnik/Aktiviraj zvučnik* da za voki-toki vezu koristite zvučnik ili zvučnicu telefonskog aparata. Kada je odabrana zvučnica, telefon koristite u normalnom položaju, uz uvo.

Upozorenje: Ne držite aparat uz uho kada je aktiviran zvučnik pošto zvuk može biti preglasan.

Da uspostavite voki-toki poziv

1. Izaberite **Opcije** → *Voki-toki kontakti* pa potražite neku osobu ili grupu.
Da otvorite prikaz *Voki-toki grupe* pritisnite udesno.
2. Pritisnite **Voki-toki** taster ili **poziv** taster. Ovime se automatski započinje voki-toki poziv.

ILI

Izaberite **Opcije** → *Traži povratni poziv*. Ovime se šalje zahtev za povratni poziv osobi ili grupi.

Čuje se tonski signal koji označava da je pristup odobren, a telefon prikazuje Vaš nadimak i ime grupe.

3. Da zatražite signal za govor, pritisnite **Voki-toki** taster. Telefon šalje Vaš zahtev. Sačekajte dok telefon ne primi povratni signal za govor. Kada telefon prikaže *Pričaj*, na raspolaganju imate 30 sekundi da govorite.
Pritisnite i držite **Voki-toki** taster tokom čitavog vremena Vašeg pričanja, i držite telefon ispred sebe tako da možete da vidite ekran telefona. Kada završite sa pričanjem, otpustite taster. Mogućnost govora se ostvaruje po principu "ko prvi pritisne, prvi i govori". Kada neko prestane da govori, osoba koja prva pritisne **Voki-toki** taster može da govori.
4. Za prelazak sa jedne na drugu aktivnu sesiju, izaberite **Prebaci**.
5. Da okončate neku aktivnu sesiju, izaberite **Deaktiv**.

Ako imate neke druge aktivne sesije, telefon se prebacuje na narednu sesiju.

Ako nema drugih sesija, telefon prikazuje obaveštenje da nema aktivnih sesija.

6. Da izađete iz aplikacije voki-toki, izaberite **Opcije**→ *Izadi*.

Primanje voki-toki poziva

Kratki tonski signal Vas obaveštava o dolaznom grupnom ili individualnom (jedan sa jednim) pozivu. Pritisnite **Prihvati** da preuzmete poziv, ili **Tišina** da ga odbijete.

Kada primite grupni poziv, prikazuje se ime grupe i nadimak pozivaoca. Kada primite individualni poziv od osobe čije kontakt podatke imate u *Adresar*, prikazuje se memorisano ime ako bude prepoznato, u suprotnom, prikazuje se samo nadimak pozivaoca.

Zahtevi za povratni poziv

↩ Izaberite **Opcije**→ *Voki-toki kontakti* ili *Voki-toki dnevnik*.

Slanje zahteva za povratni poziv

Ako uputite neki individualni poziv, a ne dobijete odgovor, možete da pošaljete zahtev toj osobi da Vas pozove. Zahtev za povratni poziv možete da uputite na dva načina:

- Da pošaljete zahtev za povratnim pozivom nekom iz liste kontakata iz menija **Voki-toki**, izaberite **Opcije**→ *Voki-toki kontakti*. Dodite do kontakta i izaberite **Opcije**→ *Traži povratni poziv*.

- Da pošaljete zahtev za povratni poziv iz **Adresar**, pritisnite džojstik nadole u pasivnom režimu, pa zatim dođite do željenog kontakta. Pritisnite **Detalji**, dođite do voki-toki adrese i izaberite **Opcije** → *Traži povratni poziv*.
- Da pošaljete zahtev za povratnim pozivom iz liste grupa u meniju **Voki-toki**, izaberite **Opcije** → *Voki-toki kontakti* i pomerite džojstik na desno. Dođite do željene grupe i izaberite **Opcije** → *Traži povratni poziv*.
- Da zahtev za povratnim pozivom pošaljete iz liste zahteva za povratnim pozivom u meniju **Voki-toki**, izaberite **Opcije** → *Voki-toki dnevnik*. Izaberite *Primljeni zah. za pov. poziv* i izaberite **Opcije** → *Otvori*. Dođite do kontakta i izaberite **Opcije** → *Traži povratni poziv*.

Memorisanje podataka pošiljaoca zahteva za povratni poziv

Kada primite zahtev za povratni poziv od nekoga ko se ne nalazi u Vašoj listi kontakata, ime te osobe možete da sačuvate u kontakte, adresar.

1. Da zahtev otvorite, izaberite **Opcije** → *Voki-toki dnevnik* → *Primljeni zah. za pov. poziv*.
2. Dođite do kontakta i izaberite **Opcije** → *Dodaj u: Kontakti*.

Korišćenje grupa

➡ Izaberite **Opcije** → *Voki-toki kontakti*.

Kada pozovete neku grupu, svi članovi koji su se uključili u grupu istovremeno čuju poziv.

Svaki član grupe se identifikuje preko korisničkog imena koje je dobio od provajdera servisa. Članovi grupe mogu da biraju svoje nadimke za svaku grupu pojedinačno, i oni se prikazuju kao identifikacija pozivaoca.

Grupe se registruju svojim URL adresama. Neki korisnik registruje URL grupe u mreži prvim priključivanjem sesiji te grupe.

Dodavanje grupe

1. Izaberite **Opcije**→ *Voki-toki kontakti* a zatim poimerite džojstik udesno. Time se otvara prikaz *Voki-toki grupe*.
2. Izaberite **Opcije**→ *Dodaj grupu*→ *Kreiraj novu*.
3. Ukucajte *Ime grupe*, i pritisnite **OK**.
4. Izaberite nivo *Privatnost grupe*.
5. Ukucajte svoj nadimak u *Nadimak u grupi*.
6. Da dodate sličicu grupi, izaberite **Opcije**→ *Dodaj sličicu*.
7. Pritisnite **Urađeno**. Da dodate nove članove i pošaljete pozivnice u grupu, pritisnite **Da** kada telefon prikaže upit *Sada poslati grupnu pozivnicu svim članovima?*. Ovime se otvara prikaz u kojem možete da izaberete članove za tu grupu.

Članovi koje pozovete u otvorenu grupu mogu da pozivaju i druge članove u istu grupu.

Pridruživanje nekoj postojećoj grupi

Za detaljnije informacije o grupi, obratite se svom operatoru mreže ili dobavljaču usluga. Detalje možete dobiti i radio vezom.

1. Pritisnite **Meni**→ **Voki-toki**→ **Voki-toki kontakti** a zatim pomerite džojstik udesno. Time se otvara prikaz *Voki-toki grupe*.
2. Izaberite **Opcije**→ *Dodaj grupu*→ *Pridruži se postojećoj*.
3. Ukucajte *Adresa grupe*, *Ime grupe* i *Nadimak u grupi*. Možete da dodate i *Sličica grupe*.
4. Pritisnite *Urađeno*.

Primanje pozivnice

Kada primite tekstualnu poruku kao pozivnicu u neku grupu, prikazuje se sledeće obaveštenje:

- *Od* - Vidite kontakt podatke osobe koja je poslala pozivnicu.
- *Nadimak* - Vidite nadimak osobe koja je poslala pozivnicu.
- *Ime grupe* - Vidite ime grupe ako grupa nije neka zaštićena grupa.
- *Adresa grupe* - Vidite adresu grupe ako grupa nije neka zaštićena grupa.

Izaberite Opcije→ *Sačuvaj grupu* da grupu dodate u svoj telefon. Pošto grupa bude sačuvana, telefon Vas pita da li želite da se povežete na tu sačuvanu grupu.

Da odbacite neku pozivnicu, pritisnite **Nazad** pa zatim **Da**.

■ Lista poziva i opšti dnevnik

↩ Izaberite **Meni** → **Dnevnik**.

U dnevniku možete da pratite telefonske pozive, tekstualne poruke, GPRS veze, faks i data pozive koje je registrovao Vaš telefon. Dnevnik možete da filtrirate tako da prikazete samo jednu vrstu veze, kao i da kreirate kontakt kartice sa podacima iz dnevnika.

Veze sa Vašom govornom poštom, MMS (multimedija) centrom ili veb stranama se prikazuju kao data ili GPRS veze u opštem komunikacionom dnevniku.

Lista prethodnih poziva

↩ Izaberite **Meni** → **Dnevnik** → **Prethodni**.

Telefonski aparat registruje telefonske brojeve koje ste propustili, primili ili birali, kao i približne dužine trajanja i troškove poziva. Aparat će registrovati propuštene i primljene pozive jedino ako Vaša mreža podržava ovu funkciju, ako je aparat uključen i ako se nalazi unutar zone pokrivanja mreže.

▶ Opcije u pregledima Propušteni, Primljeni, Birani: *Pozovi, Kreiraj poruku, Upotrebi broj, Obriši, Obriši listu, Dodaj u Adresar, Pomoć, i Izadi.*

Propušteni i primljeni pozivi

Da vidite poslednjih 20 brojeva sa kojih je neko pokušao bezuspešno da Vas pozove (mrežni servis), idite u **Dnevnik** → **Prethodni** → **Propušteni**.

Da vidite poslednjih 20 brojeva sa kojih ste primili pozive (mrežni servis), idite u **Dnevnik** → **Prethodni** → **Primljeni pozivi**.

Birani brojevi

Da vidite poslednjih 20 brojeva koje ste pozvali ili pokušali da pozovete, idite u **Dnevnik** → **Prethodni** → **Birani brojevi**.

Brisanje lista prethodnih poziva

- Da poništite sve liste predhodnih poziva, izaberite **Opcije** → **Obriši prethodne** u glavnom prikazu menija Predhodni.
- Da obrišete jednu po jednu listu poziva, otvorite željenu listu i izaberite **Opcije** → **Obriši listu**.
- Da obrišete pojedinačnu stavku otvorite odgovarajuću listu, dođite do nje pa pritisnite **obriši** taster.

Trajanje poziva

 Izaberite **Meni** → **Dnevnik** → **Trajanje poz.**

Omogućava Vam da vidite trajanje svojih dolaznih i odlaznih poziva.

Napomena: Stvarno vreme koje provajder fakturiše za razgovore može da varira u zavisnosti od mogućnosti mreže, zaokruživanja za naplatu, i tako dalje.

Brisanje merača trajanja poziva - Izaberite **Opcije** → **Poništi merače**. Za ovo Vam je potrebna šifra blokade. Vidite **Bezbednost** na stranici **152**.

Pregled opšteg dnevnika

 Izaberite **Meni** → **Dnevnik** i pomerite džojstik udesno.

U opštem dnevniku, za svaku komunikaciju možete videti ime pošiljaoca i primaoca, telefonski broj, ime provajdera i pristupnu tačku.

Podstavke, kao tekstualne poruke poslate u više delova i veze za prenos paketa podataka (GPRS), upisuju se kao jedna komunikacijska stavka.

Filtriranje dnevnika

1. Izaberite **Opcije** → *Razdvoji*. Otvara se lista filtera za razdvajanje.
2. Dođite do nekog filtera, kriterijuma, i pritisnite **Izaberi**.

Brisanje sadržaja dnevnika

- Da trajno obrišete kompletan sadržaj dnevnika, Listu prethodnih poziva i Izveštaje o dostavi poruka, izaberite **Opcije** → *Obriši dnevnik*. Potvrdite izbor pritiskom na **Da**.

Merač paketa podataka i merač veze

- Da vidite količinu prenetih podataka, izraženo u kilobajtima, kao i koliko je trajala određena GPRS veza, dođite do Dolazne ili Odlazne komunikacije (stavke) sa ikonom pristupne tačke i izaberite **Opcije** → *Vidi detalje*.

Podešavanja dnevnika

- Izaberite **Opcije** → *Podešavanja*. Otvara se lista podešavanja.
 - *Trajanje dnevnika* - Stavke, registrovani događaji, ostaju u memoriji telefona postavljeni broj dana posle čega se automatski brišu da se oslobodi memorija.

- Ako izaberete *Bez dnevnika*, kompletan sadržaj dnevnika, lista prethodnih poziva i izveštaji o dostavi poruka, se trajno brišu.
- *Prikaži trajanje poz.* Vidite *Trajanje poziva* na stranici 49.

Brojač GPRS podataka

 Izaberite **Meni** → **Dnevnik** → **GPRS brojač**.

GPRS brojač Vam omogućava da proverite količinu poslatih i primljenih podataka u toku veze za prenos paketa podataka (GPRS).

4. Pisanje teksta

Tekst možete da unosite, recimo kod pisanja poruka, koristeći tradicionalni ili intuitivni način unosa teksta.

■ Upotreba tradicionalnog načina unosa teksta

Ikonica se prikazuje gore desno na ekranu kada tekst pišete tradicionalnim načinom unosa teksta.

- Pritiskajte numerički taster (1 – 9), sve dok se željeni karakter ne prikaže. Imajte na umu da na tasteru ima više karaktera nego što je na njemu prikazano.
- Da unesete neku cifru, pritisnite i držite odgovarajući numerički taster. Za prelazak sa unosa slova na unos cifara i obratno, pritisnite i držite # taster.
- Ako se naredno slovo nalazi na istom tasteru, sačekajte da se pojavi kursor (ili pomerite džojstik udesno da prekinete čekanje) pa ga ukucajte.
- Za razmak, pritisnite taster 0. Da kursor pomerite u naredni red, pritisnite tri puta taster 0.
- Za prelazak sa velikih na mala slova i obratno, pritisnite taster # .

■ Upotreba intuitivnog načina unosa teksta

Koristeći intuitivni način unosa teksta, svako slovo možete da unesete samo jednim pritiskom na taster. Da aktivirate intuitivni način unosa teksta, pritisnite **izmeni** taster i izaberite *Uključi rečnik*. Ovo aktivira intuitivni način unosa teksta za sve editore u telefonu. Indikator se prikazuje u vrhu displeja.

1. Napišite željenu reč koristeći tastere **2** – **9**. Svaki taster pritisnite samo jednom za jedno slovo. Reč se menja posle svakog narednog pritiska na taster.
2. Pošto završite pisanje reči, proverite da li je ispravna.
 - Ako je reč ispravna, možete je potvrditi pomeranjem džojstika udesno ili pritiskanjem tastera **0** da biste ubacili razmak. Podvlačenje se gubi i možete da nastavite sa pisanjem naredne reči.
 - Ukoliko reč nije ispravna, imate sledeće opcije:
 - Pritiskajte **.** taster da biste videli odgovarajuće reči jednu po jednu.
 - Pritisnite **izmeni** taster i izaberite *Rečnik* → *Slično* da vidite listu odgovarajuće sličnih reči. Dodite do reči koju želite da upotrebite, pa pritisnite džojstik da je izaberete.
 - Ako se iza reči prikaže znak **?**, reč koju nameravate da napišete se ne nalazi u rečniku. Da reč dodate u rečnik, pritisnite **Napiši**, ukucajte reč (najviše 32 karaktera) koristeći tradicionalni način unosa teksta i pritisnite **OK**. Reč se dodaje u rečnik. Kada se rečnik ispuni, novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.
 - Da uklonite **?** i karaktere pojedinačno obrišete, pritisakajte **obriši** taster.

■ Saveti za pisanje teksta

- Za prelazak sa jedne vrste slova na drugu **Abc**, **abc**, i **ABC**, pritisnite **#** taster. Imajte na umu da ako dva puta brzo pritisnete taster **#** intuitivni način unosa teksta se isključuje.
- Da biste uneli neki broj dok se nalazite u režimu unosa teksta, pritisnite i držite željeni numerički taster, ili pritisnite **izmeni** taster i izaberite numerički režim, unesite željene cifre, pa pritisnite **OK**.
- Najčešći znaci interpunkcije se nalaze na tasteru **1**. Pritisnite taster **1** potreban broj puta dok ne dobijete željeni znak interpunkcije.

Pritisnite taster **-** da otvorite listu posebnih karaktera. Pomoću džojstika krećite se po listi i pritisnite **izaberi** da izaberete karakter, ili pritisnite **izmeni** taster i izaberite **Ubaci simbol**.

Intuitivni način unosa teksta pokušava da predvidi i koji je uobičajeni znak interpunkcije potreban („?!“). Upotreba i raspoloživi znaci interpunkcije zavise od jezika odabranog rečnika.

Kada je neka reč uneta sa uključenim intuitivnim načinom unosa teksta, možete pritisnuti **izmeni** taster, izabrati **Rečnik** pa zatim:

- **Slično** - da vidite listu reči koje odgovaraju kombinaciji slova koju ste uneli. Dođite do željene reči i pritisnite džojstik.
- **Ubaci reč** - da dodate reč (maksimalno 32 karaktera) u rečnik koristeći tradicionalni unos. Kada se rečnik ispuni, novouneta reč zamenjuje onu koja je najranije uneta.

- *izmeni reč* - da otvorite prikaz u kojem možete da unosite izmene reči; na raspolaganju samo ako je reč aktivna (podvučena).
- *isključeno* - da isključite intuitivni način unosa teksta u svim editorima telefonskog aparata.

Pisanje složenica

- Napišite prvu polovinu složenice i potvrdite je pomerajuću džojstik udesno. Napišite kraj složenice i završite pisanje pritiskom na taster **O** da ubacite razmak.

■ Kopiranje teksta u klipbord

Ako želite da kopirate tekst u klipbord ovo su najjednostavniji načini:

1. Da izaberete karaktere i reči, pritisnite i držite **izmeni** taster. U isto vreme, pomerite džojstik ulevo ili udesno. Izabrani deo se markira, ističe.
Da izaberete više redova teksta, pritisnite i držite **izmeni** taster. U isto vreme pomerite džojstik nagore ili nadole.
2. Da prekinete sa daljim biranjem, otpustite džojstik dok još uvek držite pritisnut taster **izmeni**.
3. Da tekst kopirate u klipbord, dok još uvek držite taster **izmeni**, pritisnite **Kopiraj**.
Ili, otpustite taster **izmeni** a zatim ga pritisnite jednom da biste otvorili listu komandi za izmenu teksta, na primer, *Kopiraj* ili *Iseci*.

Ako želite da odabrani deo teksta uklonite iz dokumenta, pritisnite taster **obriši**.

4. Da deo teksta ubacite u dokument, pritisnite i držite taster **izmeni** i pritisnite **Umetni**.

Ili, pritisnite taster **izmeni** jednom i izaberite *Umetni*.

5. Lične informacije

■ Adresar

↩ Izaberite **Meni** → **Adresar**.

U Adresaru možete da memorišete i organizujete kontakt podatke kao što su imena, telefonski brojevi i adrese.

Takođe možete da dodajete lični ton zvona, glasovnu komandu, ili minijaturnu sliku nekoj kontakt kartici. Možete da kreirate kontakt grupe, koje Vam omogućavaju da šaljete tekstualne poruke ili e-mail istovremeno većem broju primalaca.

Kontakt informacije možete da šaljete i primete samo od kompatibilnih telefona.

▶ Opcije imenika Adresara: *Otvori, Pozovi, Kreiraj poruku, Novo ime, Otvori konverzaciju, Izmeni, Obriši, Dupliraj, Markiraj/Demarkiraj, Kopiraj u SIM imenik, Pošalji, Podaci, SIM imenik, Podešavanja, Pomoć, i Izadi.*

Rad sa kontaktima (imenima)

▶ Opcije u toku izmena kontakta (imena): *Dodaj minijaturu / Ukloni minijaturu, Dodaj podatak, Obriši podatak, Izmeni naziv pod., Pomoć, i Izadi.*

1. Pritisnite džojstik u pasivnom režimu ili idite u **Meni** → **Adresar**.
2. Izaberite **Opcije** → **Novo ime**.
3. Popunite polja koja želite i pritisnite **Urađeno**.

- **Da izmenite kontakt**, otvorite ga a zatim izaberite **Opcije**→ *Izmeni*.
- **Da obrišete kontakt**, otvorite ga a zatim izaberite **Opcije**→ *Obriši*.
- **Da kontaktu dodate minijaturu**, otvorite kontakt karticu, izaberite **Opcije**→ *Izmeni* a zatim **Opcije**→ *Dodaj minijaturu*.
- **Da nekom kontaktu dodelite podrazumevane, primarne brojeve i adrese**, otvorite kontakt karticu i izaberite **Opcije**→ *Primarni*. Otvara se pomoćni prozor sa različitim opcijama.
- **Da kopirate imena i brojeve sa SIM kartice u Vaš telefon**, izaberite **Opcije**→ *SIM imenik*, dođite do imena koje želite da kopirate i izaberite **Opcije**→ *Kopiraj u Adresar*.
- **Da kopirate broj telefona, faksa ili pejdžera iz Adresara u Vašu SIM karticu**, dođite do kontakt kartice koju želite da kopirate i izaberite **Opcije**→ *Kopiraj u SIM imenik*

Dodavanje tona zvona

Za svaku kontakt karticu i kontakt grupu možete da postavite ton zvona. Kada Vas ta osoba ili član grupe zove, telefon se oglašava izabranim tonom zvona (ako se broj pozivaoca šalje sa pozivom i ako ga Vaš telefon prepoznaje).

1. Pritisnite džojstik da otvorite kontakt karticu ili idite u listu Grupe i izaberite kontakt grupu.
2. Izaberite **Opcije**→ *Ton zvona*. Otvara se lista tonova zvona.
3. Pomoću navigatora dođite do tona zvona koji želite da upotrebite za kontakt ili grupu i pritisnite **Izaberi**.

- Da ton zvona uklonite, izaberite *Primarni ton* iz liste tonova zvona.

Biranje glasom

 Izaberite **Meni** → **Adresar**.

Telefonski broj možete da pozovete i izgovaranjem glasovne komande koja je dodata kontakt kartici. Svaka izgovorena reč može biti glasovna komanda.

Pre upotrebe glasovnih komandi imajte na umu:

- Glasovne komande ne zavise od jezika. One zavise od glasovnih karakteristika govornika.
- Ime morate izgovoriti upravo onako kako ste to uradili pri snimanju.
- Glasovne komande su osetljive na ambijentalnu buku. Glasovne komande snimajte i koristite u okruženju bez buke.
- Veoma kratka imena nisu pogodna. Koristite duža imena i izbegavajte upotrebu sličnih za različite brojeve telefona.

Napomena: Korišćenje glasovnih komandi može da bude teško u bučnim sredinama ili u hitnim slučajevima, zato se nemojte oslanjati isključivo na biranje glasom u svim situacijama.

Dodela glasovne komande telefonskom broju

Glasovne komande se mogu dodeljivati samo telefonskim brojevima unetim u memoriju telefona. Vidite **Rad sa kontaktima (imenima)** na stranici 57.

1. U glavnom prikazu **Adresar** dođite do kontakta (imena) kojem želite da dodelite glasovnu komandu, pa pritisnite džojstik da otvorite kontakt karticu.
2. Dođite do broja kojem želite da dodate glasovnu komandu, i izaberite **Opcije** → *Dodaj gl. komandu*.

3. Pritisnite **Start** da snimate glasovnu komandu. Posle signala za početak, razgovetno izgovorite reč(i) koju želite da snimate kao glasovnu komandu.
4. Po završenom snimanju, telefon reprodukuje snimljenu glasovnu komandu i pojavljuje se ispis *Reprodukcija glasovne komande u toku.*
5. Pošto se glasovna komanda uspešno memoriše, pojavljuje se tekst *Glasovna komanda sačuvana* i čuje se pisak. Simbol se može videti pored broja u kontakt kartici.

Pozivanje koristeći glasovnu komandu

1. U pasivnom režimu, pritisnite i držite **desni selektorski** taster. Čuće se kratki zvučni signal i pojaviće se tekst *Sada govori.*
2. Da pozivate neki broj pomoću glasovne komande, držite telefon na kratkom rastojanju od usta i lica i razgovetno izgovorite glasovnu komandu.
3. Telefon reprodukuje originalnu glasovnu komandu, prikazuje ime i broj, i nakon nekoliko sekundi bira telefonski broj prepoznate glasovne komande.
- Ako telefon reprodukuje pogrešnu glasovnu komandu, ili da pokušate ponovo biranje glasom, pritisnite **Ponovi.**

Biranje glasom se ne može koristiti kada je aktivna neka data ili GPRS veza.

Dodela tastera za brzo biranje

Brzo biranje je brzi način biranja brojeva koje često pozivate. Osam telefonskih brojeva mogu imati dodeljene tastere za brzo biranje. Numerički taster **1** je rezervisan za govornu poštu.

1. Otvorite karticu kojoj želite da dodelite taster za brzo biranje i izaberite **Opcije**→ *Dodeli brzo biranje*.
2. Dodite do nekog broja i pritisnite **Dodeli**. Kada se vratite u prikaz kontakt podataka, videćete ikonicu brzog biranja pored tog broja.
- Da taj kontakt pozovete koristeći brzo biranje, idite u pasivni režim, pritisnite taster za brzo biranje pa **poziv** taster.

■ Prisutnost

↩ Izaberite **Meni**→ **Prisutnost**.

▶ Opcije u prikazu Prisutnost: *Otvori, Moja dostupnost, Posmatrači, Ažuriraj prisutnost, Prijava, Odjava, Podešavanja, Pomoć i Izadi*.

Koristite modul Prisutnost (mrežni servis) da obaveštavate druge korisnike o svojoj dostupnosti, tj. kada, gde i na koji način želite da Vas kontaktiraju. Prisutnost Vam omogućava da vidite i kreirate dinamički profil svojih kontakt podataka koji će videti drugi korisnici istog servisa, da razmenjujete informacije i da kontrolišete servise. Podaci o prisutnosti mogu da obuhvataju Vašu dostupnost, da li Vam više odgovara da Vas drugi pozivaju ili da šalju poruke, gde se nalazite i šta radite.

Pre nego što budete mogli da koristite aplikaciju Prisutnost, morate pronaći servis koji želite da koristite i da u telefon memorišete podešavanja tog servisa. Parametre servisa možete da primite i u posebnoj kratkoj poruci, tzv. smart poruci, od provajdera koji nudi servis praćenja prisutnosti. Vidite **Primanje smart poruka** na stranici 103. Za više informacija se obratite svom provajderu servisa.

Aplikacija Prisutnost Vam omogućava da vršite izmene informacija koje se objavljuju, kao i da određujete ko je ovlašćen da prati Vašu prisutnost. Da biste sami videli podatke o prisutnosti drugih osoba, koristite aplikaciju Adresar. Vidite [Adresar](#) na stranici 57.

Promena informacija o Vašoj dostupnosti

➡ Izaberite **Opcije** → *Moja dostupnost* i izaberite:

- *Dostupan* – Dostupni ste za telefonske pozive i poruke. Na primer, kada izaberete ovu opciju za svoj opšti način rada. Vidite [Načini rada](#) na stranici 139.
- *Zauzet* – Možete biti dostupni za druge osobe da Vas pozivaju i da šalju poruke, npr., Vaš telefonski aparat koristi način rada "sastanak".
- *Nije dostupan* – Niste dostupni za druge osobe da Vas pozivaju i da šalju poruke, npr., kada Vaš telefonski aparat koristi način rada "bez zvona".

Promene osoba koje mogu da vide Vaše informacije o prisutnosti

➡ Izaberite **Opcije** → *Posmatrači* i izaberite:

- *Javna pris.* – prikazuju se ograničene informacije; da definišete način na koji drugi mogu da Vas kontaktiraju. Ova varijanta je na raspolaganju svima koje niste blokirali.
 - *Moja dostupnost* – Izaberite *Dostupan*, *Zauzet* ili *Nije dostupan*.
 - *Posmatrači* – otvara se prikaz *Trenutni posmatrači* za Vašu *Javna pris.*. Vidite [Javni posmatrači](#) na stranici 64.

- *Ažuriraj prisutnost* - na odgovarajućem serveru za praćenje prisutnosti se ažuriraju informacije o Vašoj prisutnosti.
- *Prijava / Odjava* - povezivanje ili raskidanje veze sa serverom za praćenje prisutnosti. Vidite [Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti](#) na stranici 125.
- *Podešavanja* - za kontrolisanje prikazivanja, objavljivanja, informacija o Vašoj prisutnosti.
- *Privatna pris.* - prikazuju se privatne informacije, tako da možete da razmenjujete informacije koje su lične prirode. Ovo je na raspolaganju samo onima koje ste ovlastili da prate Vaše privatne informacije. Možete odabrati naredne opcije:
 - *Moja dostupnost* - Izaberite *Dostupan*, *Zauzet* ili *Nije dostupan*.
 - *Privatna poruka* - Možete da napišete neku tekstualnu poruku dužine do 40 karaktera da opišete status svoje trenutne dostupnosti.
 - *Moj logo prisutnosti* - Možete da dodate neki logo informacijama o Vašoj dostupnosti. Datoteke logotipova se nalaze u modulu Galerija. Vidite [Galerija](#) na stranici 73.
 - *Posmatrači* - otvara se prikaz *Privatna lista* za Vašu *Privatna pris.*. Vidite [Privatni posmatrači](#) na stranici 65.
 - *Ažuriraj prisutnost* - na odgovarajućem serveru za praćenje prisutnosti se ažuriraju informacije o vašoj prisutnosti.
 - *Prijava / Odjava* - povezivanje ili raskidanje veze sa serverom za praćenje prisutnosti. Vidite [Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti](#) na stranici 125.

- *Poděšavanja* – za kontrolisanje prikazivanja, objavljivanja, informacija o Vašoj prisutnosti.
- *Blokirana pris.* – prikazuje se ekran bez ličnih podataka. Vidite *Blokirani posmatrači* na stranici 66.

Javni posmatrači

Izaberite *Javna pris.* i izaberite **Opcije** → *Posmatrači* → *Trenutni posmatrači* da vidite imena, telefonske brojeve ili identifikatore (ID) korisnika kojima ne dopuštate da vide Vaše poruke o Vašoj privatnoj prisutnosti ali koji trenutno prate Vašu javnu prisutnost. Možete da dođete do nekog od posmatrača, da pritisnete **Opcije** i izaberete:

- *Dodaj u privatnu lis.* – omogućava datom posmatraču da prati i Vašu privatnu prisutnost.
- *Blokiraj* – onemogućava datom posmatraču da prati informacije o Vašoj prisutnosti.
- *Dodaj u Adresar* – dodaje posmatrača u imenik Adresara.
- *Osveži liste* – za povezivanje na server za praćenje prisutnosti i ažuriranje lista posmatrača. Ova opcija Vam je na raspolaganju samo kada ste oflajn, tj. kada niste povezani na servis.

Privatni posmatrači

Izaberite *Privatna pris.* i izaberite **Opcije** → *Posmatrači* → *Privatna lista* da vidite imena, telefonske brojeve ili identifikatore (ID) korisnika kojima je dopušteno da vide Vaše poruke o Vašoj privatnoj prisutnosti. Da onemogućite nekom posmatraču da prati poruke o Vašoj privatnoj prisutnosti, dođite do njega i pritisnite **obriši** taster. Možete da dođete do nekog od posmatrača, da pritisnete **Opcije** i izaberete:

- *Dodaj novo* – novog posmatrača dodajte ručno ili iz imenika Adresara. Možete da izaberete samo neki kontakt, ime, za koje postoji identifikator (ID) korisnika u kontakt kartici.
- *Blokiraj* – onemogućava datom posmatraču da prati informacije o Vašoj prisutnosti.
- *Dodaj u Adresar* – dodaje posmatrača u imenik Adresara.
- *Ukloni iz liste* – uklanja datog posmatrača iz privatne liste. Ova opcija je na raspolaganju i za više markiranih stavki. Ova opcija nije na raspolaganju ako je lista prazna.
- *Vidi detalje* – prikazuje se identifikator (ID) datog posmatrača.
- *Osveži listu* – za povezivanje na server za praćenje prisutnosti i ažuriranje lista posmatrača. Ova opcija Vam je na raspolaganju samo kada ste oflajn, tj. kada niste povezani na servis.

Blokirani posmatrači

Izaberite **Opcije** → *Posmatrači* → *Blokirana pris.* da vidite posmatrače kojima ste onemogućili praćenje poruka Vaše javne i privatne prisutnosti. Da nekom posmatraču omogućite da prati Vaše informacije o prisutnosti, dođite do njega i pritisnite **obriši** taster. Možete da dođete do nekog od posmatrača, da pritisnete **Opcije** i izaberete:

- *Dodaj u privatnu lis.* – omogućava datom posmatraču da prati i Vašu privatnu prisutnost.
- *Dodaj novo* – novog posmatrača dodajte ručno ili iz imenika Adresara. Možete da izaberete samo neki kontakt, ime, za koje postoji identifikator (ID) korisnika u kontakt kartici.
- *Dodaj u Adresar* – dodaje posmatrača u imenik Adresara.
- *Vidi detalje* – prikazuje se identifikator (ID) datog posmatrača.
- *Osveži liste* – za povezivanje na server za praćenje prisutnosti i ažuriranje lista posmatrača. Ova opcija Vam je na raspolaganju samo kada ste oflajn, tj. kada niste povezani na servis.

Ažuriranje informacija o Vašoj prisutnosti

 Izaberite **Meni** → **Prisutnost**.

Pošto uspostavite vezu:

1. Ukucajte svoj identifikator (ID) i lozinku, pa pritisnite džojstik da se prijavite. Korisnički ID (identifikator) i lozinku dobijate od provajdera servisa.

2. Izaberite **Opcije**→ *Ažuriraj prisutnost*. Ova opcija Vam je na raspolaganju ako ste se prijavili na server i promenili informacije o svojoj prisutnosti u prikazima *Privatna pris.* ili *Javna pris.* a niste ih ažurirali.
3. Da se odjavite, izaberite **Opcije**→ *Odjava*.

Podešavanja prisutnosti

↩ Izaberite **Opcije**→ **Podešavanja**.

Vidite [Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti](#) na stranici 125.

- *Prikazuj prisut. za* - Izaberite:
 - *Privatno i javno* - objavljuje se i privatna i javna prisutnost.
 - *Privatni posmat.* - informacije o Vašoj prisutnosti mogu da vide samo privatni posmatrači.
 - *Javni posmatrači* - i javni i privatni posmatrači mogu da vide Vašu javnu prisutnost.
 - *Nikom* - informacije o Vašoj prisutnosti se ne objavljuju.
- *Status novog posm.* - definiše koji obim podataka o Vašoj prisutnosti je dostupan novim posmatračima.
- *Sinh. sa Načini rada* - određuje koji se parametri prisutnosti menjaju kada promenite način rada telefona. Izaberite:
 - *Isključeno* - parametri prisutnosti se neće menjati čak i kada promenite način rada telefona.

- *Uključeno* - menjaju se i *Moja dostupnost* i *Privatna poruka* kada promenite način rada telefona.
- *Samo dostupnost* - *Privatna poruka* ne menja se kada promenite način rada telefona.
- *Samo privat. por.* - kada promenite način rada telefona, ne menja se *Moja dostupnost*.

■ Pozicioniranje

↩ Izaberite **Meni** → **Pozicioniranje**.

Pozicioniranje (mrežni servis) omogućava da komunikaciona mreža otkriva približnu poziciju, lokaciju, Vašeg telefona. Aktiviranjem ili deaktiviranjem funkcije pozicioniranje birate kada se informacija o Vašoj poziciji dostavlja mreži.

Da uključite Pozicioniranje u svom telefonskom aparatu, izaberite *Podešavanje* → *Pozicioniranje* → *Uključeno*.

Kada primite neki *Zahtev pozicije*, prikazuje se poruka koja identifikuje servis koji traži Vašu poziciju. Pritisnite **Prihvati** da dopustite slanje informacije o Vašoj poziciji, ili pritisnite **Odbaci** da zahtev odbijete.

Poruke tipa *Zahtev pozicije* se registruju, upisuju, u listu *Primljeni zah.*

Da ih pregledate, izaberite **Meni** → *Pozicioniranje* → *Primljeni zah.* Ikonica pored svakog zahteva označava da li je to novi, odbačeni ili prihvaćeni zahtev pozicije.

Da vidite detalje nekog od zahteva, dođite do njega i pritisnite džojstik. Da obrišete *Primljeni zah.* listu, izaberite **Opcije** → *Obriši listu*.

■ Kalendar

↩ Izaberite **Meni** → **Kalendar**.

U Kalendaru možete da vodite evidenciju svojih zakazanih obaveza, sastanaka, rođendana, godišnjica i drugih događaja. Možete da podesite i alarm, zvučno upozorenje, da Vas podseti na predstojeći događaj. Kalendar koristi zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

Formiranje stavki kalendara

1. Izbarite **Opcije** → **Nova stavka** i izaberite:

- **Sastanak** - da Vas podseti na sastanak zakazan za određeni datum i vreme.
- **Podsetnik** - da unesete opštu stavku, belešku, za neki dan.
- **Godišnjica** - da Vas podseti na rođendane i važne datume. Stavke tipa godišnjica se ponavljaju svake godine.

2. Popunite polja. Koristite džojstik za kretanje po poljima.

- **Predmet / Povod** - Napišite opis događaja.
- **Mesto** - mesto sastanka, nije obavezno.
- **Vreme početka, Vreme završetka, Datum početka i Datum završetka.**
- **Alarm** - Pritisnite džojstik da otvorite polja za **Vreme alarma i Datum alarma.**
- **Ponavljanje** - Pritisnite džojstik da izabranu stavku promenite u stavku sa ponavljanjem. Pojavljuje se sa ikonicom ☞ u Dnevnom pregledu.

- *Ponavljja se do* – Postavite datum prestanka ponavljanja za stavku sa ponavljanjem, npr., datum završetka kursa koji imate nedeljno. Ova opcija se pojavljuje jedino ako ste odabrali da se događaj ponavlja.
- *Sinhronizacija – Privatno* – Po izvršenoj sinhronizaciji, stavku ćete moći da videte samo Vi a ne ostali čak i ako imaju onlajn, direktan, pristup za pregled kalendara. *Javno* – Stavka kalendara se prikazuje svima koji imaju pristup pregledu kalendara. *Isključeno* – Stavka se neće kopirati kada vršite sinhronizaciju kalendara.

3. Da stavku memorišete, pritisnite **Urađeno**.

Da izvršite izmene stavke sa ponavljanjem ili da je obrišete, izaberite i kako će se izmene primenjivati: *Kompletno* – sva ponavljanja stavke se menjaju, *Samo ovo* – menja se samo trenutna stavka.

Pregledi kalendara

 Opcije u raznim pregledima kalendara: *Otvori, Nova stavka, Sedmični pregled / Mesečni pregled, Obriši, Idi na datum, Pošalji, Podešavanja, Pomoć i Izadi*.

Pritisnite taster **#** u mesečnom, sedmičnom ili dnevnom prikazu da Vam se automatski prikaže trenutni datum.

Da unesete stavku kalendara, pritisnite bilo koji numerički taster (**1 – 0**) u bilo kom prikazu kalendara. Otvara se stavka tipa Sastanak i ono što unosite se upisuje u polje *Predmet*.

- Da pređete na određeni datum, izaberite **Opcije** → *Idi na datum*. Napišite datum i pritisnite **OK**.
- **Ikonice** u dnevnom i sedmičnom pregledu: - *Podsetnik* i - *Godišnjica*.
- **Ikonice usaglašavanja** u mesečnom pregledu:
 - *Privatno*, - *Javno*, - *Isključeno* i - za dan postoji više stavki.

■ Obaveze

 Izaberite **Meni** → **Obaveze**.

U aplikaciji Obaveze možete da držite spisak stvari koje treba da obavite. Lista obaveza koristi zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

1. Da započnete unos podsetnice za obavezu, pritisnite bilo koji numerički taster (**1 - 0**). Otvara se editor i iza slova koje ste uneli trepće kursor.
2. Napišite obavezu u polje *Predmet*. Pritisnite taster - da unesete specijalne karaktere.
 - Da postavite datum obaveze, dođite do polja *Rok* i unesite datum.
 - Da postavite prioritet obaveze, dođite do polja *Prioritet* i pritisnite džojstik.
3. Da memorišete obavezu, pritisnite **Urađeno**. Ako uklonite sve karaktere i pritisnete **Urađeno**, napomena će biti obrisana, čak i ako ste vršili izmene prethodno sačuvane napomene.
- **Da otvorite neku obavezu**, dođite do nje pa pritisnite džojstik.

- Da **obrišete neku obavezu**, dođite do nje i izaberite **Opcije**→ *Obriši* ili pritisnite taster **obriši**.
- Da **neku obavezu označite kao izvršenu**, dođite do nje i izaberite **Opcije**→ *Označi kao završ..*
- Da **obnovite obavezu**, izaberite **Opcije**→ *Označi kao nezavrš..*

■ Uvoz podataka iz kompatibilnih telefonskih aparata

Koristeći aplikaciju Nokia PC Suite Content Copier na kompatibilnom PC računaru možete da prebacujete sadržaje kalendara, adresara i obaveza iz kompatibilnih Nokia telefona u svoj aparat.

6. Mediji

■ Galerija

↩ Izaberite **Meni** → **Galerija**.

Galeriju koristite da u nju memorišete i da u njoj organizujete svoje slike, audio snimke, liste numera, video snimke, linkove za strimovanje i RAM datoteke.

Galerija koristi zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

Otvorite Galeriju da vidite listu foldera u memoriji telefona. Pomerite džojstik da vidite foldere na memorijskoj kartici, ako je koristite.

Izaberite folder *Slike*, *Audio snimci*, ili *Video snimci* (ili neki drugi koji ste sami napravili) i pritisnite džojstik da ga otvorite.

U otvorenom folderu možete da vidite:

- ikonicu koja označava tip svake datoteke u folderu, ili u slučaju slika, minijaturu slike,
- ime datoteke,
- datum i vreme kada je sačuvana, ili veličinu datoteke,
- podfoldere, ako ih ima.

▶ Opcije: *Otvori* (folder ili stavku), *Dopuna galerije*, *Pošalji*, *Obriši*, *Kreiraj novo*, *Premesti u folder*, *Novi folder*, *Markiraj/Demarkiraj*, *Preimenuj*, *Prenosač slika*, *Primi preko IC*, *Vidi detalje*, *Dodaj u: Favoriti*, *Podešavanja*, *Pomoć*, i *Izađi*.

Možete da pretražujete, otvarate i kreirate foldere, kao i da markirate, kopirate i premeštate stavke u foldere. Vidite [Radnje zajedničke za sve aplikacije](#) na stranici 32.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili posredovanje nekih slika, tonova i melodija zvona i drugog sadržaja.

Otvaranje datoteka

Izaberite bilo koju datoteku i pritisnite džojstik da je otvorite. Svaka se datoteka otvara u odgovarajućoj aplikaciji, i to:

- Slike – otvaraju se u Prikazivač slika. Vidite [Pregled slika](#) na stranici 80.
- Audio snimci – otvaraju se i reprodukuju u aplikaciji RealPlayer. Vidite RealPlayer™ na stranici 91.
- Video snimci, RAM datoteke i linkovi za strimovanje – otvaraju se i reprodukuju u aplikaciji RealPlayer. Vidite RealPlayer™ na stranici 91.
- Podfolderi – otvaraju se i prikazuje se njihov sadržaj.

Drugi primarni folderi

Folder Grafičke poruke

Koristite ovaj folder da u njega memorišete vinjete koje su Vam poslate u grafičkim porukama.

- Izaberite folder *Slike* → *Graf. poruke*.

 Opcije u folderu Grafičke poruke: *Otvori, Pošalji, Obriši, Markiraj/ Demarkiraj, Preimenuj, Vidi detalje, Pomoć i Izadi.*

Da sačuvate vinjetu koju ste primili u grafičkoj poruci, idite u **Poruke**→ *Primljeno*, otvorite poruku, i izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj vinjetu.*

Folder Tapeti

Koristite ovaj folder da u njega memorišete slike koje želite da koristite kao pozadinu u multimedija porukama.

- Izaberite folder *Slike*→ *Tapeti.*

Folder Logo prisutnosti

Ovaj folder koristite za memorisanje logotipa prisutnosti. Vidite **Prisutnost** na stranici 61.

- Izaberite folder *Slike*→ *Logo prisut.*

Preuzimanje datoteka

 Izaberite **Opcije**→ *Dopuna galerije.*

Izaberite *Dopuna slika*, *Dopuna videa* ili *Dopuna tonova*. Otvara se pretraživač i možete da izaberete marker (bukmark oznaku) sajta, lokacije, sa koje želite da preuzimate sadržaj. Vidite **Pregled markera** na stranici 175.

Da biste preuzimali datoteke, prvo morate da konfigurirate svoju primarnu pristupnu tačku. Vidite **Pristupne tačke** na stranici 146. Za više informacija o preuzimanju, vidite **Preuzimanje** na stranici 179.

Pošto se sadržaj preuzme u telefon, pretraživač se zatvara a telefon se vraća u prikaz Galerija.

Prenošenje slika na server slika

➡ Izaberite **Opcije** → *Prenosač slika*.

Svoje slike možete da postavite, prenesete, na server slika i tako da omogućite i drugima da ih vide na mreži (mrežni servis).

Pre nego što budete mogli da prenosite slike, morate uneti parametre, podešavanja servera slika. Ova podešavanja možete dobiti od svog provajdera servisa.

Podešavanje servera slika

1. Izaberite **Podešavanja** → *Serveri slika* i pritisnite **levi selektorski** taster.
Unesite podatke za svako polje. Vidite **Pristupne tačke** na stranici 146.
2. Pritisnite **desni selektorski** taster.

Prenošenje slika

1. Da započnete prenošenje, markirajte slike pa izaberite *Prenesi*.
2. Unesite ime za folder na serveru slika u koji ćete slike smestiti i pritisnite **levi selektorski** taster.

■ Kamera

↩ Izaberite **Meni** → **Kamera**.

Koristeći aplikaciju Kamera koja je ugrađena u aparat možete da pravite fotografije i video snimke. Slike se automatski memorišu u aplikaciji Galerija i u njoj ih možete preimenovati i organizovati po folderima. Vidite [Galerija](#) na stranici 73. Za memorisanje slika i video snimaka se koristi memorija telefona ili memorijska kartica, zavisno od toga šta je izabrano u okviru podešavanja [Aktivna memorija](#). Vidite [Podešavanja kamere](#) na stranici 79.

Slike možete takođe slati kao multimedija poruke, kao prilog e-mail porukama ili preko Bluetooth ili IC veze. Kamera daje slike, fotografije, u JPEG formatu a video snimke u 3GP formatu datoteke.

Fotografisanje i pravljenje video snimaka

▶ Opcije na raspolaganju pre fotografisanja / pravljenja video snimka: [Slikaj](#) / [Snimi](#), [Novo](#), [Aktiviraj noćni rež.](#), [Samookidač](#) / [Bez zvuka](#), [Idi u Galeriju](#), [Podešavanja](#), [Pomoć](#) i [Izadi](#).

1. Pomerite džojstik ulevo da izaberete režim fotografisanja, ili udesno da aktivirate snimanje pokretnih slika, video snimanje.
2. Pomerite džojstik nagore da uvećate objekat, bilo pre pravljenja snimka ili snimanja video snimka, ili u toku. Pomerite džojstik nadole da umanjite objekat. Indikator zumiranja na ekranu prikazuje odnos, faktor zumiranja.
3. Da napravite snimak, pritisnite džojstik (**Slikaj**). Kada snimate fotografiju, ne pomerajte telefon sve dok aplikacija Kamera ne započne da memoriše snimak.

Kamera prikazuje sliku i automatski je memoriše u Galeriju. Da se vratite na vizir, pritisnite **Nazad**. Da napravite drugi snimak, ponovo pritisnite džojstik (**Slikaj**).

4. Da započnete snimanje video snimka, prvo proverite da li ste odabrali video režim (pokretne slike). Zatim brzo pritisnite džojstik (**Snimi**) da započnete snimanje. Da snimanje privremeno zaustavite (napravite pauzu) u bilo kom trenutku, pritisnite **Pauza**. Da nastavite privremeno prekinuto snimanje, pritisnite **Nastavi**. Dok snimate, imate mogućnost da vidite brojač koji pokazuje proteklo vreme snimanja.
5. Da prekinete snimanje, pritisnite **Stop**.

Kamera prelazi u režim štednje baterije ako u toku jednog minuta ne pritisnete nijedan taster. Da nastavite sa slikanjem (snimanjem fotografija), pritisnite džojstik.

U kontakt karticu možete dodati neku sliku. Vidite [Rad sa kontaktima \(imenima\)](#) na stranici [57](#).

Noćni režim

Kada je osvetljenje nedovoljno pa je kameri potrebna duža ekspozicija da bi slika bila dobrog kvaliteta, koristite opciju **Aktiviraj noćni rež.** Imajte na umu da pri slabijem osvetljenju svaki pokret (aparata ili objekta) u toku slikanja može učiniti da slika bude mutna.

Samookidač

Da kamera, u režimu fotografisanja, automatski napravi snimak posle isteka određenog vremenskog perioda (kašnjenja), izaberite **Opcije**→ *Samookidač*, pa zatim izaberite period kašnjenja; 10, 20 ili 30 sekundi. Da startujete *Samookidač*, pritisnite **Aktiviraj**. Pre okidanja se na svaku sekundu čuje pisak, a u poslednje tri sekunde, dva piska svake sekunde.

Podešavanja kamere

↩ Izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*.

U okviru podešavanja aplikacije **Kamera** možete da podesite vrednosti za *Slika* i za *Video*.

Slika podešavanja

- *Prikaži uhvaćenu sl.*: Izaberite *Ne* da biste mogli da pravite uzastopne snimke u kraćim vremenskim razmacima. Uhvaćeni snimak se ne prikazuje.
- *Kvalitet slike* - *Visoki*, *Normalni* ili *Osnovni*. Što je viši kvalitet slike, to više memorije slika zauzima.
- *Primarno ime slike* - Podrazumevano, kamera slikama daje ime u obliku "Slika.jpg". *Primarno ime slike* Vam omogućava da odredite ime pod kojim će slika biti sačuvana.
- *Aktivna memorija* - Izaberite da li želite da svoje slike memorišete u memoriju telefona ili na memorijsku karticu, ako je koristite.

Video podešavanja

- **Dužina** – Ako izaberete opciju **Maksimalna**, dužina video snimka je ograničena jedino raspoloživom memorijom. Ako izaberete opciju **Kratka**, dužina video snimka se optimizuje za slanje preko MMS servisa.
- **Video rezolucija** – Izaberite jednu od dve rezolucije video snimka:
 - 128x96 (piksela) za standardnu rezoluciju
 - 176x144 (piksela) za visoku rezoluciju
- **Prim. ime video snim.** – Podrazumevano, kamera video snimcima daje ime u obliku "Video.3gp". **Prim. ime video snim.** Vam omogućava da sami odredite ime pod kojim će video snimci biti sačuvani (memorisani).
- **Aktivna memorija** – Izaberite da li želite da svoje video snimke memorišete u memoriju telefona ili na memorijsku karticu, ako je koristite.

Pregled slika

 Izaberite **Meni** → **Galerija**.

Fotografije napravljene u aplikaciji **Kamera** se čuvaju kao slike u Galeriji. Vidite **Galerija** na stranici 73. Slike Vam mogu biti poslate u sklopu multimedija i grafičkih poruka, kao prilog e-mail porukama ili preko Bluetooth veze. Po prijemu slike u Primljeno, morate je sačuvati u memoriju telefona ili na memorijsku karticu. Vinjete, poslate kao grafičke poruke, možete sačuvati u folder Grafičke poruke. Vidite **Folder Grafičke poruke** na stranici 74.

 Opcije u toku pregleda slike: **Pošalji**, **Postavi za tapet**, **Rotiraj**, **Uvećaj**, **Umanji**, **Pun ekran**, **Obriši**, **Preimenuj**, **Vidi detalje**, **Dodaj u: Favoriti**, **Pomoć i Izadi**.

Izaberite neku sliku iz liste slika u folderu *Slike* u Galeriji da aktivirate prikazivač slika i da je prikažete na ekranu.

Dok gledate neku sliku, imate mogućnost da pogledate i druge slike, pomerajući džojstik udesno ili ulevo videćete sledeću ili predhodnu sliku u trenutnom folderu.

U prikazu minijatura slika:

1. Pomerite džojstik udesno ili ulevo da biste se prebacivali sa memorije telefona na memorijsku karticu i obrnuto.
 2. Da pretražujete liste slika, pomerajte džojstik nagore ili nadole.
 3. Pritisnite džojstik da otvorite sliku. Kada se slika otvori, vidi se njeno ime.
- Animirane GIF datoteke možete gledati na isti način kao ostale slike.

Zumiranje memorisane slike

1. Izaberite **Opcije**→ *Uvećaj* ili *Umanji*. U vrhu ekrana vidite faktor zumiranja. Vidite *Prečice u toku zumiranja* na stranici 82.
2. Pritisnite **Nazad** da se vratite u početni prikaz. Faktor zumiranja se ne pamti trajno.

Kada izaberete **Opcije**→ *Pun ekran*, prozori oko slike se gube tako da možete videti veći deo slike. Pritisnite **desni selektorski** taster da se vratite u početni prikaz.

Kada zumirate sliku, pomoću džojstika premeštajte fokus levo, desno, gore ili dole kada želite da pažljivije pogledate jedan deo slike, na primer gornji desni.

Prečice u toku zumiranja

- Pritisnite taster **1** da rotirate za 90° u smeru obrnutom od kazaljke na satu, pritisnite taster **3** da rotirate za 90° u smeru kazaljke na satu. Smer rotacije se ne pamti trajno.
- Pritisnite taster **5** da uvećate prikaz, a taster **0** da ga umanjite; pritisnite i držite taster **0** da se vratite u normalni prikaz.
- Pritisnite taster * za prelazak sa režima punog ekrana na normalni prikaz i obrnuto.

■ Visual Radio

Aplikaciju Visual Radio™ možete koristiti kao uobičajeni FM radio sa automatskim traženjem stanica, ili uz paralelne vizuelne informacije na ekranu vezane za radio program koji slušate, pod uslovom da slušate stanicu koja podržava servis Visual Radio. Servis Visual Radio koristi GPRS (mrežni servis). Imate mogućnost da slušate FM radio dok u isto vreme koristite druge aplikacije.

Da biste koristili servis Visual Radio, morate ispuniti sledeće uslove:

- Stanica koju slušate kao i operator mreže moraju da podržavaju ovaj servis.
- Aparat mora biti uključen.
- Aparat mora u sebi imati važeću SIM karticu.
- Vaša Internet tačka pristupa mora biti definisana za pristup operatoru servisa Visual radio.

- Radio stanica mora imati tačan identifikator (ID) servisa Visual Radio i da je servis Visual Radio dostupan. Vidite [Visual Radio podešavanja](#) na stranici 89 za više detalja.

Ako nemate pristup servisu Visual Radio, postoji mogućnost da Vaš operater i radio stanica u Vašem području ne podržavaju servis Visual Radio. Servis Visual Radio nije dostupan u svim područjima i zemljama.

Napomena: Radio koristi provodnik slušalica kao antenu. Da bi radio ispravno funkcionisao, neophodno je da su na aparat priključene kompatibilne slušalice.

FM radio u svom telefonskom aparatu možete da slušate preko ugrađenog zvučnika ili preko kompatibilnih slušalica. Kada koristite zvučnik, neka slušalice budu utaknute u telefon. Provodnik slušalica služi kao antena radio prijemnika, zato ga ostavite da slobodno visi.

Upozorenje: Muziku slušajte umereno glasno. Produženo izlaganje glasnoj muzici može da Vam ošteti sluh.

Dok slušate radio, možete normalno da primete i upućujete pozive. Kada je aktivan poziv u toku, radio se isključuje. Kada se poziv završi, postoji mogućnost da ćete morati sami da uključite radio, ručno.

Imajte na umu da kvalitet radio prijema zavisi od pokrivanja radio stanice na datoj lokaciji.

Podešavanje stanica

 Izaberite **Meni** → **Vis. Radio**.

Telefon prikazuje:

- Memorijaska lokacija radio stanice, kanala, i ime radio stanice.
- Frekvencija radio stanice koju ste poslednju slušali.
- Šest grafičkih dugmića:
 - i . Koristite ih da prelazite na narednu ili na prethodnu memorisanu stanicu. Tasteri su neaktivni ako nema memorisanih radio stanica, kanala.
 - i . Koristite da započnete automatsko traženje stanica ka višim odnosno ka nižim frekvencijama.
 - Pokreće Visual Radio sadržaj, pod uslovom da je identifikator (Visual Service ID) definisan ili traži Visual Radio ID ako Visual Service ID nije definisan. Vidite [Pristupite servisu imenik stanica preko dugmeta Vizuelni radio](#) na stranici 90).

Ako ste već memorisali neke radio stanice, dođite do one koju želite da slušate, ili izaberite neku od memorijskih lokacija radio stanica pritiskom na odgovarajući numerički taster **1** do **9**.

Kada koristite kompatibilne slušalice, pritisnite taster na slušalicama da dođete do željene radio stanice koju ste memorisali.

Jačinu zvuka podesite pomeranjem džojstika udesno ili ulevo.

Da isključite radio, pritisnite **Izađi**.

Podešavanje i memorisanje neke radio stanice

Da započnete pretragu stanica dok je radio uključen, izaberite ili . Traženje se prekida kada se pronađe neka radio stanica. Da tu stanicu sačuvate, izaberite **Opcije** → **Sačuvaj stanicu**. Izaberite memorijsku lokaciju pomoću džojstika i pritisnite **Izaberi**. Ukucajte ime stanice i pritisnite **OK**.

Korišćenje radija

 Kad je radio uključen, izaberite **Opcije** i izaberite sledeće opcije:

- **Startuj viz. servis** – Pokrenite gledanje vizuelnog sadržaja. Vidite **Prikaz vizuelnog sadržaja (Visual Content)** na stranici 88.
- **Sačuvaj stanicu** – Memorišite, sačuvajte, stanicu koju ste pronašli. Vidite **Podešavanje i memorisanje neke radio stanice** na stranici 85.
Možete memorisati do 20 radio stanica.
- **Stanice** – Otvorite listu stanica, kanala.
Vidite **Korišćenje liste stanica** na stranici 86.
- **Ručno podešavanje** – Postavite ručno frekvenciju radio stanice.
Da promenite pretragu stanice u koracima od 0.05 MHz nagore ili nadole, nežno pritisnite džojstik nagore ili nadole.
Da brzo prelazite kroz stanice nagore ili nadole pritisnite i držite džojstik nagore ili nadole.
Ako znate frekvenciju radio stanice koju želite da slušate (između 87,5 MHz i 108,0 MHz), ukucajte je i pritisnite **OK**.

- **Aktiviraj zvučnik** – Slušajte radio koristeći integrisani hendsfri (IHF). Integrisani hendsfri Vam omogućava da govorite i da slušate radio ili audio datoteke a da ne morate da telefon držite uz uvo. Kada se aktivira integrisani hendsfri, slušalice se isključuju.
- **Deaktiviraj zvučnik** – Slušajte radio koristeći slušalice.
- **Podešavanja** – da kontrolišete Visual Radio podešavanja. Vidite [Visual Radio podešavanja](#) na stranici 89.
- **Pomoć** – Otvorite pomoć koja se odnosi na dati kontekst.
- **Izađi** – Isključite radio.

Korišćenje liste stanica

Dok je radio uključen, izaberite **Opcije**→ **Stanice**.

Lista stanica služi za organizovanje sačuvanih, memorisanih, radio stanica. Lista sadrži 20 radio stanica. Kada otvorite listu, trenutno aktivna stanica je istaknuta, ako je bila memorisana. U suprotnom, istaknuta je stanica koja je bila prva memorisana.

Izaberite **Opcije** a zatim izaberite sledeće opcije:

- **Stanica**→ **Slušaj** – Slušajte program izabrane stanice.
- **Stanica**→ **Izmeni** – Prikazuju se podešavanja markirane stanice. Vidite [Podešavanje stanica](#) na stranici 87.
- **Stanica**→ **Premesti** – Premeštate stanicu na drugu poziciju u listi stanica: Markirajte stanicu koji želite da premestite, pritisnite **Premesti** a zatim

markirajte poziciju na koju želite da stanicu premestite. Pritisnite **OK** da stanicu premestite.

- *Stanica*→ *Obriši* - Obrišite iz liste stanicu koja je istaknuta.
- *Imenik stanica* - Aktivira se servis imenika stanica (Channel Directory) da biste mogli da na mreži pretražujete dostupne Visual Radio stanice i da ih memorišete za kasnije. Vidite *Imenik stanica (Channel Directory)* na stranici 89.
- *Aktiviraj zvučnik* - Slušajte radio koristeći integrisani hendsfri (IHF).
- *Deaktiviraj zvučnik* - Slušajte radio koristeći slušalice.
- *Pomoć* - Otvorite pomoć koja se odnosi na dati kontekst.
- *Izađi* - Isključite radio.

Podešavanje stanica

Markirajte stanicu u listi stanica, izaberite **Opcije**→ *Izmeni* da izmenite sledeće parametre stanice:

- *Ime* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da promenite ime stanice.
- *Lokacija* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da promenite lokaciju stanice.
- *Frekvencija* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da promenite frekvenciju stanice.
- *ID vizuelnog servisa* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da promenite identifikator (ID) Visual Service.
- *Omogući viz. servis* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da dozvolite (*Da*) ili da sprečite (*Ne*) gledanje vizuelnog sadržaja trenutne stanice.

Pritisnite **Nazad** da se vratite u listu stanica.

Prikaz vizuelnog sadržaja (Visual Content)

Vizuelni sadržaj (Visual Content) možete gledati ako je određena stanica sačuvana u listi stanica i ako je Visual Service dostupan za tu stanicu. Vidite [Korišćenje liste stanica](#) na stranici 86.

Da pogledate vizuelni sadržaj (Visual Content) trenutne stanice izaberite Visual Radio dugme ili izaberite **Opcije** → *Startuj viz. servis*.

Ako identifikator (ID) Visual Service nije sačuvan u listi stanica, od Vas će se tražiti Visual Service ID. Ukucajte Visual Service ID i pritisnite **OK**.

Ako nemate Visual Service ID, pritisnite **Preuzmi** da pristupite servisu imenik stanica, Channel Directory, (mrežni servis). Vidite [Imenik stanica \(Channel Directory\)](#) na stranici 89.

Kad se uspostavi veza sa Visual Service, na ekranu se prikazuje trenutni sadržaj Visual Content i ikonica signala GPRS-a **G**. Visual Content može da sadrži slike, tekst, dugmiće i ulazna polja i dizajniran je od strane provajdera sadržaja.

Za kretanje kroz prikazani sadržaj pomerajte džojstik gore ili dole. Fokus će preskakati sa stavke na stavku.

Ako nije dostupan ispravan Visual Content od strane servisa, prikazaće se logo radio stanice ili Visual Radio tapet.

Opcije u prikazu Visual Content (vizuelni sadržaj): *Aktiviraj zvučnik, Deaktiviraj zvučnik, Podešav. prikaza, Pomoć, i Izadi.*

Da isključite Visual Content ali ne i FM radio pritisnite **Zatvori**. Da isključite i jedno i drugo izaberite **Opcije** → *Izadi*.

Da podesite režim svetala i vreme do početka zaštite ekrana (skrinsejver) izaberite **Opcije**→ *Podešav. prikaza*.

Visual Radio podešavanja

Kada je radio uključen, izaberite **Opcije**→ *Podešavanja* da odredite sledeća Visual Radio podešavanja:

- *Autostart servis* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da omogućite (*Da*) ili da onemogućite (*Ne*) automatsko pokretanje Visual Content (vizuelnog sadržaja).
- *Pristupna tačka* - Izaberite **Opcije**→ *Promeni* da izmenite adresu pristupne tačke.

Imenik stanica (Channel Directory)

Koristeći servis imenik stanica (mrežni servis) možete da izaberete stanice koje podržavaju Visual Radio (vizuelni radio) ili tradicionalne radio stanice iz liste; grupisano u nekoliko fodera. Folder može da predstavlja neku geografsku lokaciju, recimo, neki kontinent, državu, regiju ili grad i može da sadrži dodatne foldere ili podatke o stanicama.

Da proverite dostupnost i cene ovog servisa, kao i da se na njega pretplatite, obratite se svom operatoru komunikacione mreže ili provajderu servisa.

Da pristupite servisu imenika stanica, izaberite dugme pa pritisnite džojstik, ili izaberite *Opcije* u listi stanica (vidite [Korišćenje liste stanica](#) na stranici 86), pa zatim izaberite *Imenik stanica*.

Pristupite servisu imenik stanica preko dugmeta Vizuelni radio

Da preuzmete ID vizuelnog servisa i da pustite vizuelni sadržaj trenutno podešene radio stanice, izaberite dugme , pa pritisnite džojstik. Nakon što se povežete na servis imenika stanica, od Vas se traži da izaberete lokaciju najbližu mestu na kojem se trenutno nalazite iz liste foldera označenih sa ✱. Istaknite željenu lokaciju, pa pritisnite džojstik.

Uređaj upoređuje frekvencije stanica u listi sa trenutno postavljenom frekvencijom. Ako se pronađe odgovarajuća frekvencija, prikazuje se ID vizuelnog servisa date radio stanice. Pritisnite **OK** da započnete sa praćenjem vizuelnog sadržaja. Vidite [Prikaz vizuelnog sadržaja \(Visual Content\)](#) na stranici 88.

Ako postoji veći broj radio stanica sa odgovarajućim frekvencijama, te radio stanice i njihovi identifikatori (ID) vizuelnog servisa se prikazuju u listi.

Istaknite željenu radio stanicu iz liste, pa pritisnite **Izaberi**. Prikazuje se podešena radio stanica i njen ID vizuelnog servisa. Pritisnite **OK** da započnete sa praćenjem vizuelnog sadržaja. Vidite [Prikaz vizuelnog sadržaja \(Visual Content\)](#) na stranici 88.

Pristup imeniku stanica iz liste Opcije

Da pristupite imeniku stanica (mrežni servis), izaberite **Opcije** u listi stanica (vidite [Korišćenje liste stanica](#) na stranici 86), pa zatim izaberite **Imenik stanica**.

Nakon što se povežete na servis imenika stanica, od Vas se traži da izaberete lokaciju najbližu mestu na kojem se trenutno nalazite iz liste foldera označenih sa ✱. Istaknite željenu lokaciju, pa pritisnite džojstik. Ponavljajte ovaj proces dok ne dođete do liste radio stanica koje su najbliže Vašoj trenutnoj lokaciji.

Napomena: Radio stanice koje nude vizuelni sadržaj su označene sa , a tradicionalne radio stanice sa .

Istaknite željenu radio stanicu tako što ćete pomeriti džojстик gore ili dole, pa ga pritisnite da otvorite meni (opcija) radio stanica:

- Izaberite *Slušaj* da pređete na istaknutu radio stanicu.
Da potvrdite datu frekvenciju, pritisnite **Da** ili pritisnite džojстик. Pritisnite **Ne** da se vratite na prethodno postavljenu frekvenciju. Ponovo se prikazuje lista radio stanica tako da možete da izaberete neku drugu.
- Izaberite *Startuj viz. servis* da otvorite vizuelni sadržaj izabrane radio stanice (ako on postoji). Vidite [Prikaz vizuelnog sadržaja \(Visual Content\)](#) na stranici 88.
- Izaberite *Sačuvaj* da detalje izabrane stanice sačuvate u listu radio stanica.

■ RealPlayer™

 Izaberite **Meni** → **RealPlayer**.

Koristeći RealPlayer™, možete reprodukovati, puštati, medija datoteke koje su sačuvane u memoriji telefonskog aparata ili na memorijskoj kartici, ili bežičnom vezom strimovati sadržaje sa odgovarajućih lokacija na mreži, linkova za strimovanje sadržaja. Link za strimovanje sadržaja se može aktivirati u toku pretraživanja ili se može memorisati u telefon ili na memorijsku karticu.

Medija datoteke su video, muzički ili audio snimci. RealPlayer podržava datoteke sa nastavcima .3gp, .aac, .amr, .mp3, .mp4, .rm i .ram.

RealPlayer možda ne podržava sve formate datoteka ili varijante nekog formata datoteka. Na primer, RealPlayer će pokušati da otvori sve. mp4 datoteke. Međutim, u nekim. mp4 datotekama se može nalaziti i sadržaj koji nije kompatibilan sa 3GPP standardom, pa ga samim tim ovaj telefon ne podržava. U takvim situacijama, otvaranje može da ne uspe ili da rezultira delimičnom reprodukcijom, ili prijavom greške.

RealPlayer koristi zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

 Opcije u modulu RealPlayer kada je odabran neki snimak: *Pusti, Nastavi, Stop, Bez zvuka, Sa zvukom, Detalji o snimku, Pošalji, Podešavanja, Pomoć i Izadi.*

Reprodukovanje medija datoteka

Da pustite, reprodukujete, neku medija datoteku iz memorije telefona ili sa memorijske kartice, dođite do nje i pritisnite džojstik da je pustite, ili idite u RealPlayer i izaberite **Opcije**→ **Otvori** pa:

- *Prethodni snimci* - da pustite neku od poslednjih 6 datoteka koje ste puštali iz RealPlayer-a, ili
- *Sačuvani snimak* - da pustite neku datoteku iz Galerije. Vidite [Galerija](#) na stranici 73.

Da strimujete sadržaj bežičnom vezom:

- Izaberite neki link za strimovanje, lokaciju, sačuvan u Galeriji. Pre nego što počne strimovanje živog sadržaja, telefon se povezuje na sajt i učitava datoteku.
- Otvorite link do datoteke iz pretraživača.

Da biste mogli da strimujete živi sadržaj, prvo morate da konfigurirate primarnu pristupnu tačku. Vidite [Pristupne tačke](#) na stranici 146.

Mnogi provajderi servisa zahtevaju da koristite Internet pristupnu tačku (IAP) za svoju primarnu pristupnu tačku. Drugi provajderi dopuštaju korišćenje WAP pristupne tačke. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Napomena: U RealPlayer modulu možete otvarati samo URL adrese tipa `rtsp://`. Ne možete otvarati adrese tipa `http://`, međutim RealPlayer prepoznaje `http` link do neke `.ram` datoteke pošto je `.ram` datoteka tekstualna datoteka koja sadrži `rtsp` link.

Upozorenje: Ne držite aparat uz uho kada je aktiviran zvučnik pošto zvuk može biti preglasan.

Prečice u toku reprodukcije

U toku reprodukcije medija datoteke, koristite džojstik da tražite (da se brzo krećete po medija datoteci) po datoteci ili da isključite zvuk, i to na sledeći način:

Pomerite džojstik nagore da potražite unapred, ili nadole da potražite unazad kroz medija datoteke.

Da isključite zvuk, pomerite džojstik ulevo sve dok se ne prikaže indikator

Da uključite zvuk, pomerite džojstik udesno sve dok ne vidite indikator

Promene podešavanja

 Izaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Video* ili *Veza*.

Pomerajte džojstik udesno ili ulevo da biste se kretali kroz markice podešavanja za *Video* i *Veza*.

Izaberite *Video* da promenite naredna podešavanja:

- *Kontrast* – Otvorite prikaz klizača da podesite kontrast.
- *Ponavljanje* – Izaberite *Da* da se trenutna video ili audio datoteka, po završetku automatski ponovo reprodukuje.

Izaberite *Veza* da promenite parametre, podešavanja veze.

■ Režiser

"muvees" su kratki, montirani video snimci (filmići) koji sadrže video, muziku i tekst. *Ekspres muvee* automatski kreira sam modul Režiser pošto izaberete neki stil za muvee. Režiser koristi primarnu, podrazumevanu, muziku i teksta koji su dodeljeni tom stilu. Svaki stil ima sopstveni tip karaktera, boju, muziku i ritam. Za *Autorski muvee* Vi sami birate video i audio snimke, slike i stilove, a možete i da dodajete najavne (na početku) i odjavne (na kraju) poruke. muvees se šalji preko MMS-a.

↩ Izaberite *Meni* → *Režiser*, pa pomerajte džojstik udesno ili ulevo za prelazak sa prikaza režiser na prikaz muvee i obratno. Da se vratite u glavni prikaz iz prikaza muvee, pritisnite *Urađeno*.

Prikaz muvee sadrži listu muvee video snimaka za koje možete izabrati opcije: *Pusti*, *Pošalji*, *Preimenuj* i *Obriši*.

💡 **Savet:** Da u svoj telefon preuzmete nove stilove, izaberite *Preuzimanje stilova* iz glavnog prikaza *Režiser*.

- Da kreirate ekspres muvee, izaberite *Ekspres muvee*, pa zatim pritisnite džojstik. Izaberite neki stil za muvee iz liste stilova, pa pritisnite džojstik.

Kreirani muvee će biti sačuvan u muvee listu u modulu Režiser. Po završenom memorisanju, muvee će se automatski reprodukovati, prikazati.

- Da kreirate autorski muvee, izaberite *Autorski muvee*. Koristeći opcije *Video*, *Slika*, *Stil* i *Muzika* izaberite odgovarajuće snimke koje želite da ubacite u svoj muvee. Koristeći *Poruka* možete da dodate najavni i odjavni tekst u svoj muvee. Izaberite *Kreiraj muvee*, pa zatim izaberite dužinu muvee-ja:
- *Multimedija poruka* – dužina muvee-ja se optimizuje za slanje preko MMS servisa.
- *Koliko i muzika* – da dužina muvee-ja bude ista kao dužina muzičkog snimka koji je izabran.

Opcije u listi opcija za muvee: *Pusti*, *Pošalji*, *Preimenuj*, *Obriši*, *Pomoć* i *Izadi*.

- *Definiše korisnik* – da sami definišete dužinu muvee-ja.
- Pritisnite **OK** da započnete kreiranje muvee-ja.
- Da probno prikažete autorski muvee pre nego što ga sačuvate, u prikazu *Prikaz muvee* izaberite **Opcije**→ *Pusti*.
 - Da kreirate novi autorski muvee koristeći ista podešavanja stila, izaberite **Opcije**→ *Pravi ponovo*.
 - Da dodatne najavni i odjavni tekst u neki autorski muvee, u prikazu *Kreiraj muvee* izaberite *Poruka*. Unesite tekst najave i odjave, pa izaberite **Urađeno**.

Podešavanja

Izaberite *Podešavanja* da izvršite izmene narednih opcija:

- *Aktivna memorija* - Izaberite u koju će se memoriju upisivati Vaši muvee-ji.
- *Rezolucija* - Izaberite rezoluciju za svoje muvee-je.
- *Primarno ime muvee* - Izaberite primarno ime koje će se dodeljivati muvee-jima.

7. Poruke

➡ Izaberite **Meni** → **Poruke**.

U modulu Poruke možete da kreirate, šaljete, primete, vršite izmene i organizujete tekstualne poruke, multimedija poruke, e-mail poruke, prezentacije, dokumente, smart poruke i posebne tekstualne poruke koje sadrže podatke. Takođe možete da primete poruke i podatke preko IC ili Bluetooth veze, da primete servisne poruke, info poruke kao i da šaljete servisne zahteve.

Imajte na umu da grafičke poruke mogu da primaju i prikazuju jedino aparati koji nude mogućnosti grafičkih poruka.

Tekstualne poruke i multimedija poruke koriste zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

Vaš aparat podržava slanje tekstualnih poruka koje su duže od uobičajenog ograničenja od 160 karaktera. Ako je poruka duža od 160 karaktera, ona će biti poslata kao niz od dve ili više poruka. Imajte na umu da će se svaka poruka zasebno naplaćivati po ceni Vašeg operatora mreže.

U navigacionoj traci, možete videti dužinu poruke izraženu u broju karaktera koji se broje obrnuto, od 160. Na primer, 10 (2) znači da možete dodati još 10 karaktera u poruku koja će biti poslata u dve poruke.

Imajte na umu da upotreba specijalnih karaktera (Unicode) kao što su ě, â, á, ě zauzima više mesta.

Ako u poruci ima specijalnih karaktera, indikator možda neće tačno prikazivati dužinu poruke. Pre slanja poruke, aparat Vas obaveštava ako data poruka prelazi maksimalno ograničenje za jednu poruku. Slanje možete da obustavite pritiskom na **Obustavi** ili da poruku sačuvate u prijemno sanduče.

 Opcije u glavnom prikazu Poruke su: *Napiši poruku*, *Uspostavi vezu* (prikazuje se ako ste postavili parametre za poštansko sanduče), ili *Raskini vezu* (prikazuje se kada je aktivna veza sa poštanskim sandučetom), *SIM poruke*, *Info servis*, *Servisni zahtev*, *Podešavanje*, *Pomoć* i *Izadi*.

Kada otvorite Poruke, vidite funkciju *Nova poruka* i listu podrazumevanih foldera:

 Primljeno – sadrži primljene poruke osim e-mail i info poruka. E-mail poruke se čuvaju u *Pošt. sanduče*. Info poruke možete čitati izborom **Opcije** → *Info servis*.

 Moji folderi – da svoje poruke razvrstate po folderima.

 Pošt. sanduče – Kada otvorite ovaj folder, možete ili da se povežete sa svojom (elektronskom) poštom i preuzmete nove e-mail poruke ili da bez uspostavljenih veza (oflajn) pregledate prethodno preuzete poruke. Pošto postavite podešavanja za novo poštansko sanduče, novo ime koje mu date će zameniti *Pošt. sanduče* u glavnom prikazu. Vidite *E-mail poruke* na stranici 113.

 Nacrti – sadrži koncepte, nacрте poruka koje još nisu poslate.

 Poslato – sadrži poslednjih 20 poslatih poruka. Broj poruka koje se čuvaju možete promeniti. Vidite *Podešavanja foldera Ostalo* na stranici 116.

Poruke ili podaci poslati preko IC ili Bluetooth veze se ne memorišu u foldere Nacrti ili Poslato.

 Za slanje – je privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

Izveštaji (mrežni servis) – možete zahtevati da Vam mreža šalje izveštaje o dostavi poslanih tekstualnih poruka, smart poruka i multimedija poruka. Da uključite prijem izveštaja o dostavi, izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*→ *Tekst poruka* ili *Multimedija poruka*, dođite do *Prijem izveštaja*, i izaberite *Da*.

Prijem izveštaja o dostavi multimedija poruka poslanih na e-mail adresu nije moguć.

■ Pisanje i slanje poruka

➡ Izaberite **Meni**→ **Poruke**.

Opcije u editoru tekstualnih poruka: *Pošalji*, *Dodaj primaoca*, *Ubaci*, *Obriši*, *Proveri imena*, *Detalji poruke*, *Opcije slanja*, *Pomoć* i *Izadi*.

Pre nego što budete mogli da kreirate multimedija poruku, napišete e-mail ili da se povežete na udaljenu poštu (Vaš e-mail nalog), morate imati postavljene ispravne parametre veze. Vidite **E-mail podešavanja** na stranici 101. Vidite **Multimedija podešavanja** na stranici 101.

1. Izaberite **Nova poruka**. Otvara se lista opcija poruka. Izaberite:

- *Kreiraj*→ *Tekst poruka* da kreirate novu tekstualnu poruku.

Da pošaljete neku grafičku poruku, izaberite **Opcije**→ *Ubaci*→ *Vinjeta*.

Svaka grafička poruka se sastoji od nekoliko tekstualnih poruka. Zato slanje jedne grafičke poruke može da košta više od slanja jedne tekstualne poruke.

- *Kreiraj*→ *Multimed. poruka* da pošaljete multimedija poruku (MMS).

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, tonova i melodija zvona i drugog sadržaja.

- *Kreiraj*→ *E-mail*, da pošaljete e-mail poruku. Ako niste prethodno definisali svoj e-mail nalog, traži se da to učinite.

Da u neku e-mail poruku dodate medija objekat, izaberite **Opcije**→ *Ubaci*→ *Sliku*, *Audio snimak*, *Video snimak*, *Napomenu* ili *Obrazac*.

2. Pritisnite džojstik da izaberete primaoca(e) iz imenika adresara, ili upišite telefonski broj ili e-mail adresu primaoca u *Za*:. ako primaocu šaljete MMS ili e-mail poruku. Pritisnite taster # da dodate tačku i zarez (;) da razdvojite primaoca.
3. Pomerite džojstik nadole u polje za poruke.
4. Napišite poruku.
 - Da u neku multimedija poruku dodate medija objekat, izaberite **Opcije**→ *Ubaci objekat*→ *Sliku*, *Audio snimak* ili *Video snimak*. Da dodate novi medija objekat, izaberite **Opcije**→ *Ubaci novo*→ *Sliku*, *Audio snimak*, *Video snimak* ili *Slajd*. Izaberite stavku koju želite da dodate. Kada je dodat zvuk, ikona se prikazuje u navigacionoj traci. Ako izaberete *Ubaci novo*→ *Audio snimak*, otvara se Diktafon tako da možete da snimite novi zvučni zapis. Zvučni zapis se automatski memoriše, a kopija se ubacuje u poruku.
5. Da poruku pošaljete, izaberite **Opcije**→ *Pošalji* ili pritisnite taster **poziv**.

Napomena: Funkciju grafičkih poruka možete da koristite jedino ako je podržava operator mreže ili provajder servisa. Grafičke poruke mogu da primaju i prikazuju jedino aparati koji nude mogućnosti grafičkih poruka. Multimedija poruke mogu da primaju i prikazuju jedino aparati koji nude kompatibilne mogućnosti razmene multimedija ili e-mail poruka.

Multimedija podešavanja

↪ Izaberite **Opcije** → *Podešavanja* → *Multimedija poruka*.

Otvorite *Aktivna prist. tačka* i izaberite neku pristupnu tačku koju ste kreirali. Vidite *Multimedija poruke* na stranici 111.

Podešavanja, parametre, možete da primite i kao smart poruku od operatora mreže ili od provajdera. Vidite *Primanje smart poruka* na stranici 103.

Za detalje u vezi raspoloživosti i pretplate na usluge za prenos podataka, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

Podrazumevani izbor, podešavanje, za servis multimedija poruka je najčešće "uključen".

Izgled multimedija poruke može da bude različit u zavisnosti od prijemnog aparata.

E-mail podešavanja

Pre nego što budete mogli da šaljete, primite, preuzimate, odgovarate i prosleđujete e-mail poruke morate:

- Pravilno konfigurisati Internet pristupnu tačku (IAP). Vidite *Podešavanja veze* na stranici 146.
- Pravilno definisati e-mail parametre. Vidite *E-mail poruke* na stranici 113.

Pridržavajte se uputstava koje dobijete od svog provajdera elektronske pošte i Internet provajdera.

■ Primljeno – prijem poruka

 Izaberite **Meni**→ **Poruke**→ **Primljeno**.

 Opcije u Primljeno: *Otvori, Napiši poruku, Odgovori, Obriši, Detalji poruke, Premesti u folder, Markiraj/Demarkiraj, Pomoć, i Izadi.*

Kada ima nepro itanih poruka u Primljeno, ikona se menja u .

U folderu Primljeno, ikone poruka Vam govore koje je vrste poruka. Evo nekih od ikona koje se mogu videti:

 označava nepro itanu tekstualnu poruku, a označava nepro itanu smart poruku,

 označava nepro itanu multimedija poruku,

 označava nepro itanu WAP servisnu poruku,

 označava podatke primljene preko IC veze,

 označava podatke primljene preko Bluetooth veze,

 označava poruku nepoznate vrste.

Pregled multimedija objekata

 Opcije u prikazu Objekti su: *Otvori, Sačuvaj, Pošalji, Pozovi i Izadi.*

Da vidite koje vrste multimedija objekata sačinjavaju poruku, otvorite je i izaberite **Opcije**→ **Objekti**. U prikazu Objekti možete da vidite datoteke koje sačinjavaju multimedija poruku. Imate mogućnost da datoteku memorišete u telefon ili da je pošaljete, na primer preko IC ili preko Bluetooth veze drugom kompatibilnom uređaju.

Važno: Budite obazrivi kada otvarate poruke. Poruke mogu da sadrže štetan softver ili da na drugi način budu štetne po Vaš PC računar.

Primanje smart poruka

Vaš telefonski aparat može da prima više vrsta smart poruka, tekstualnih poruka koje sadrže podatke (zovu se i OTA poruke). Vidite [Multimedija podešavanja](#) na stranici 101 i [E-mail podešavanja](#) na stranici 101 za dodatne informacije o podešavanjima telefona. Da otvorite primljenu smart poruku, otvorite Primljeno, dođite do smart poruke () i pritisnite džojstik.

- **Grafička poruka** – Da sačuvate vinjetu u folderu *Grafičke poruke* u Galeriji za kasniju upotrebu, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj vinjetu*.
- **Vizitkarta** – Da sačuvate informacije o kontaktu, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj vizitkartu*.
- **Ton zvona** – Da sačuvate ton zvona u Galeriji, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj*.
- **Logo operatora** – Da sačuvate logo, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj*. Logo operatora se sada može videti u pasivnom režimu umesto identifikacije operatora.

- ***Stavka Kalendara*** - Da sačuvate pozivnicu u Kalendar, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj u Kalendar.*
- ***Veb poruka*** - Da sačuvate marker, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj u markere.*
Marker, bukmark oznaka, se dodaje u listu markera u okviru veb servisa.
Ako poruka sadrži i parametre veb pristupne tačke i markere, da te podatke sačuvate, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj sve.* Ili, izaberite **Opcije**→ *Vidi detalje* da marker i podatke o pristupnoj tački pogledate zasebno. Ako ne želite da sačuvate sve podatke, izaberite parametre ili marker, otvorite detalje pa izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj u Podešav.* ili *Sačuvaj u markere* zavisno od toga šta pregledate.
- ***Obaveštenje o e-mailu*** - Govori Vam koliko novih e-mail poruka imate na svom mejl serveru, u pošti. Prošireno obaveštenje može da sadrži detaljnije informacije kao što su predmet, pošiljalac, prilozi itd.
- Pored toga, možete da primite i broj servisa za tekstualne poruke, broj govorne pošte, podešavanja načina rada za daljinsku sinhronizaciju, parametre pristupne tačke za pretraživač, multimedija ili e-mail servise, parametre prijavne procedure pristupne tačke ili parametre e-mail poruka.
Da podešavanja sačuvate, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj u SMS pod., Sačuvaj u: Go.Pošta, Sačuvaj u Podešav., ili Sač. u e-mail podeš.*

Primanje servisnih poruka

Servisne poruke (mrežni servis) su obaveštenja o, na primer, glavnim vestima, naslovima i mogu da sadrže tekstualnu poruku ili adresu veb servisa. Za informacije o raspoloživosti i pretplati, obratite se svom provajderu servisa.

■ Moji folderi

↩ Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Moji folderi**.

U modulu Moji folderi možete da preuređujete svoje poruke po folderima, da kreirate nove foldere, kao i da preimenujete i brišete postojeće foldere.

■ Poštansko sanduče

↩ Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Pošt. sanduče**.

Kada otvorite ovaj folder možete ili da se povežete na svoje udaljeno poštansko sanduče (mrežni servis) da:

- preuzmete nova zaglavlja ili same poruke, ili
- pogledate prethodno preuzeta e-mail zaglavlja ili poruke "oflajn", tj., bez veze sa serverom.

Kada dođete do svog poštanskog sandučeta i pritisnete džojstik, telefon Vas pita *Povezati se na poštu?* Izaberite **Da** da se povežete na svoje poštansko sanduče ili **Ne** da pogledate prethodno preuzete e-mail poruke oflajn (bez povezivanja).

Drugi način povezivanja je da izaberete **Opcije** → **Uspostavi vezu**.

Ako izaberete **Nova poruka** → **Kreiraj** → **E-mail** ili **Pošt. sanduče** u glavnom prikazu Poruke a niste podesili svoj e-mail nalog, zahtevaće se da to učinite. Vidite **E-mail podešavanja** na stranici 101.

Kada kreirate novo poštansko sanduče, ime koje date sandučetu automatski zamenjuje ime *Pošt. sanduče* koje se vidi u glavnom prikazu Poruke. Možete da imate više (maksimalno šest) poštanskih sandučeta.

Kada ste onlajn, izaberite **Opcije**→ *Raskini vezu* da prekinete data ili GPRS vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom.

Preuzimanje e-mail poruka iz poštanskog sandučeta

↩ Izaberite **Opcije**→ *Uspostavi vezu*.

Ovime se započinje uspostavljanje veze sa udaljenim poštanskim sandučetom (na serveru).

1. U toku otvorene veze sa udaljenim poštanskim sandučetom, izaberite **Opcije**→ *Preuzmi e-mail*:

- *Nove* - da preuzmete sve nove e-mail poruke u svoj telefon.
- *Izabrane* - da preuzmete samo one koje ste prethodno markirali. Pomoću komandi *Markiraj/Demarkiraj*→ *Markiraj/Demarkiraj* izaberite jednu po jednu poruku. Vidite *Radnje zajedničke za sve aplikacije* na stranici 32.
- *Sve* - da preuzmete sve poruke iz poštanskog sandučeta.

Da obustavite preuzimanje, pritisnite **Obustavi**.

2. Pošto preuzmete e-mail poruke, možete nastaviti njihov pregled onlajn, uživo. Izaberite **Opcije**→ *Raskini vezu* da vezu prekinete i poruke pogledate oflajn.

3. Da otvorite neku e-mail poruku, dođite do poruke koju želite da vidite i pritisnite džojstik. Ako poruka nije preuzeta (strelica u ikonici usmerena ka spolja) a vi ste oflajn i izaberete *Otvori*, postaviće Vam se upit da li želite da tu poruku preuzmete iz poštanskog sandučeta.
 - Da vidite e-mail priloge, otvorite poruku koja ima indikator, ikonicu, priloga pa izaberite *Opcije*→ *Prilozi*. U prikazu Prilozi možete da preuzimate, otvarate i memorišete priloge podržanih formata. Takođe možete i da šaljete priloge putem IC ili Bluetooth veze.

Ako Vaša pošta koristi IMAP4 protokol, imate mogućnost izbora da preuzimate samo zaglavlja e-mail poruka, samo poruke ili poruke i priloge. Kod POP3 protokola, opcije su samo zaglavlja ili poruke i prilози. Vidite *E-mail poruke* na stranici 113.

Važno: Budite obazrivi kada otvarate poruke. Poruke mogu da sadrže štetan softver ili da na drugi način budu štetne po Vaš PC računar.

Brisanje e-mail poruka

- Da obrišete e-mail u telefonu ali da ga ostavite u udaljenom poštanskom sandučetu:

Izaberite *Opcije*→ *Obriši*→ *Samo telefon*.

Telefon prikazuje zaglavlja e-mail poruka u poštanskom sandučetu. Znači, i kada obrišete sadržaj poruke, zaglavlje e-mail poruke ostaje u telefonu. Da uklonite i zaglavlje, prvo morate da e-mail poruku obrišete u udaljenom poštanskom sandučetu, pa da se zatim ponovo povežete na udaljeno sanduče da ažurirate status.

- Da obrišete e-mail i u telefonu i u udaljenom poštanskom sandučetu:

Izaberite **Opcije** → *Obriši* → *Telefon i server*.

Ako ste oflajn, e-mail se prvo briše u telefonu. U toku naredne veze sa udaljenim poštanskim sandučetom, biće automatski obrisani i na serveru. Ako koristite POP3 protokol, poruke markirane za brisanje se brišu tek pošto raskinete vezu sa udaljenim poštanskim sandučetom.

- Da poništite brisanje e-mail poruke iz telefona i sa servera, dođite do poruke koja je markirana za brisanje u toku naredne veze i izaberite **Opcije** → *Povrati obrisano*.

■ Za slanje

 Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Za slanje**.

Za slanje je privremeno mesto čuvanja poruka koje čekaju na slanje.

Status poruka u Za slanje:

- *Šalje se* - Uspostavlja se veza i poruka se šalje.
- *Čeka / U redu za slanje* - Na primer, ako postoje dve slične vrste poruka u Za slanje jedna od njih "čeka" dok se prva ne pošalje.
- *Ponoviti slanje u* (vreme) - Slanje nije uspelo. Telefon će ponoviti slanje posle isteka definisanog vremenskog perioda. Pritisnite *Pošalji* ako želite da ponovite pokušaj odmah.
- *Odloženo* - Imate mogućnost da ostavite poruke da čekaju u Za slanje. Dođite do poruke koja se šalje i izaberite **Opcije** → *Odloži slanje*.

- *Neuspelo slanje* - Dostignut je broj maksimalnih pokušaja slanja. Ako ste pokušavali da pošaljete tekstualnu poruku, otvorite je i proverite da li su parametri slanja ispravni.

Napomena: Kada šaljete poruke, aparat može da prikaže obaveštenje "Poruka je poslata". To znači da je aparat poslao poruku na broj centra za slanje poruka koji je u njemu programiran. To ne znači da je poruka primljena na željenoj prijemnoj strani. Za više detalja u vezi SMS servisa, obratite se svom provajderu.

■ Pregled poruka na SIM kartici

Da biste mogli da pregledate SIM poruke, morate ih iskopirati u neki folder u telefonu. Vidite [Radnje zajedničke za sve aplikacije](#) na stranici 32.

■ Info servis

➡ Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Opcije** → **Info servis**.

Od svog provajdera možete da primete poruke o raznim temama, kao što su vremenski uslovi ili stanje u saobraćaju (mrežni servis). Za podatke o raspoloživim temama kao i za odgovarajuće brojeve tema, obratite se svom provajderu. U glavnom prikazu možete videti:

- status teme: - nove poruke na koje ste pretplaćeni i - nove poruke na koje niste pretplaćeni.

➡ Opcije u Info servis: *Otvori, Pretplati se / Poništi pretplatu, Označi kao / Poništi, Tema, Podešavanja, Pomoć i Izadi.*

- broj teme, naziv teme i da li je markirana (🚩) za praćenje. Bićete obavješteni kada pristigne poruka koja pripada markiranoj temi.

Uspostavljena GPRS veza onemogućava prijem info poruka. Obratite se svom operatoru za ispravne GPRS parametre.

■ Editor servisnih zahteva

➡ Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Opcije** → **Servisni zahtev**. Ukucajte i pošaljite svom provajderu servisni zahtev (poznat i kao USSD instrukcija) kao što je zahtev za aktiviranje mrežnih servisa.

■ Podešavanja Poruka

➡ Izaberite **Meni** → **Poruke** → **Opcije** → **Podešavanja**.

Tekst poruke

➡ Izaberite **Tekst poruka**. Otvara se lista sledećih podešavanja:

- **Centri za poruke** – sadrži listu svih centara za razmenu tekst poruka koji su definisani.

▶ Opcije u toku izmena podešavanja centra za razmenu poruka: **Novi centar za por.**, **Izmeni**, **Obriši**, **Pomoć** i **Izadi**.

- **Akt. centar za por.** (Aktivni centar za poruke) – Definiše koji se centar za razmenu poruka koristi za slanje SMS i smart poruka kao što su grafičke poruke.

- *Prijem izveštaja* (izveštaji o dostavi) – Kada je ova usluga mreže postavljena na *Da* status poslate poruke (*Na čekanju, Neuspelo, Dostavljeno*) se prikazuje u Dnevniku (mrežni servis).
Prijem izveštaja o dostavi multimedija poruka poslatih na e-mail adresu nije moguć.
- *Trajnost poruke* – Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke, poruka se briše u centru za razmenu poruka. Imajte na umu da ovu opciju mreža mora da podržava. *Maksimalno vr.* je maksimalno vreme koje mreža dopušta.
- *Poruka poslata kao* – Opcije su *Tekst, Fax, Pejdžing i E-mail*. Za dodatne informacije, obratite se svom operatoru mreže.
- *Preferentna veza* – Kratke poruke možete da šaljete preko standardne GSM mreže ili preko GPRS, ako to mreža podržava.
- *Odg. kroz isti centar* (mrežni servis) – Ako postavite ovu opciju na *Da*, kada primalac odgovara na Vašu poruku, ta povratna poruka se šalje koristeći isti centar za razmenu poruka. Imajte na umu da ovu opciju ne nude svi mrežni servisi. U vezi dostupnosti, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu.

Multimedija poruke

➡ Izaberite **Multimedija poruka**. Otvara se lista sledećih podešavanja:

- *Aktivna prist. tačka (Mora biti definis.)* – Izaberite koja će pristupna tačka biti korišćena kao primarna, preferentna veza za multimedija servisni centar. Vidite [Multimedija podešavanja](#) na stranici 101.

Ako podešavanja multimedija poruka primite i sačuvate kao smart poruku, tako primljena podešavanja se automatski koriste za pristupnu tačku. Vidite [Primanje smart poruka](#) na stranici 103.

- *Prijem multimedija* - Izaberite:
 - *Samo u matičnoj* - Da multimedija poruke primite samo kada ste u matičnoj mreži. Kada se nalazite izvan svoje matične mreže, prijem multimedija poruka je isključen.
 - *Stalno* - da stalno primite multimedija poruke.
 - *Isključeno* - da uopšte ne primite multimedija poruke i reklame.
- *Po prijemu poruke* - Izaberite:
 - *Preuzmi odmah* - da telefon odmah pokušava da preuzima multimedija poruke. Ako postoje poruke sa statusom odloženo, i one će biti preuzete.
 - *Odloži preuzim* - da multimedija centar sačuva poruke da ih preuzmete naknadno. Da preuzmete poruku, postavite *Po prijemu poruke* na *Preuzmi odmah*.
 - *Odbaci poruku* - da odbacite multimedija poruke. Multimedija servisni centar briše poruke.
- *Dopusti anonimne po.* - Izaberite *Ne* da se poruke od anonimnih pošiljalaca odbacuju.
- *Prijem reklama* - Odredite da li želite ili ne želite da dopustite prijem multimedijalnih reklamnih poruka.

- *Izveštaji* – Podesite na *Da* ako želite da se status slanja poruke (*Na čekanju*, *Neuspelo*, *Dostavljeno*) prikazuje u Dnevniku.
- *Bez slanja izveštaja* – Izaberite *Da* ako ne želite da Vaš aparat šalje izveštaje o slanju za primljene multimedija poruke.
- *Trajnost poruke* (mrežni servis) – Ako je primalac poruke nedostupan u vremenskom periodu trajnosti poruke, poruka se briše u centru za razmenu multimedija poruka. *Maksimalno vr.* je maksimalno vreme koje mreža dopušta.
- *Veličina slike* – Definišite veličinu slike u multimedija poruci. Raspoložive opcije su: *Mala* (maks. 160x120 piksela) i *Velika* (maks. 640x480 piksela).

Podrazumevani izbor, podešavanje, za servis multimedija poruka je najčešće "uključen".

Izgled multimedija poruke može da bude različit u zavisnosti od prijemnog aparata.

E-mail poruke

 Izaberite **E-mail**.

Otvorite *Aktivno poštansko s.* da izaberete koje poštansko sanduče želite da koristite.

Podešavanja Poštanskog sandučeta (pošte)

 Opcije u toku izmena e-mail podešavanja: *Opcije izmena*, *Novo pošt. sanduče*, *Obriši*, *Pomoć* i *Izađi*.

Izaberite *Poštanska sandučad* da otvorite listu definisanih poštanskih sandučadi. Ako nije definisano nijedno poštansko sanduče, tražiće se da to učinite. Prikazuje se naredna lista podešavanja (ovi se podaci dobijaju od provajdera servisa elektronske pošte):

- *Ime poš. sandučeta* - Dajte deskriptivi naziv za poštansko sanduče.
- *Aktivna prist. tačka (Mora biti definis.)* - IAP, Internet pristupna tačka za dato poštansko sanduče. Izaberite Internet pristupnu tačku iz liste. Vidite [Podešavanja veze](#) na stranici 146.
- *Moja e-mail adresa (Mora biti definis.)* - Upišite e-mail adresu koju Vam je dao provajder. Adresa mora da sadrži @ karakter. Odgovori na Vaše poruke se šalju na tu adresu.
- *Server za slanje: (Mora biti definis.)* - Upišite IP adresu ili ime matičnog računara koji služi za slanje Vaše pošte.
- *Pošalji poruku* (mrežni servis) - Definiše način slanja e-mail poruke sa Vašeg telefona. *Odmah* - Telefon pokušava da se poveže na poštansko sanduče čim izaberete *Pošalji. U toku sled. veze* - E-mail se šalje kada se naredni put povežete na svoje udaljeno poštansko sanduče (server).
- *Pošalji i sebi* - Izaberite *Da* da kopiju e-mail poruke sačuvate u udaljenom poštanskom sandučetu i na adresi koja je definisana u *Moja e-mail adresa*.
- *Sa potpisom* - Izaberite *Da* ako želite da priključite potpis svojoj e-mail poruci i da počnete pisanje ili izmenu teksta potpisa.
- *Korisničko ime* - Upišite svoje korisničko ime koje ste dobili od provajdera.
- *Lozinka* - Upišite svoju lozinku. Radi veće sigurnosti, ovo polje možete da ostavite prazno, tako da se lozinka traži uvek kada se povezujete na svoje udaljeno poštansko sanduče. U suprotnum se lozinka šalje automatski.
- *Server za prijem: (Mora biti definis.)* - IP adresa ili ime matičnog računara koji služi za prijem Vaše pošte.

- *Tip pošte:* - Definiše e-mail protokol koji zahteva provajder Vaše elektronske pošte. Opcije su *POP3* ili *IMAP4*.
Ovaj se parametar bira samo jednom i ne može se promeniti ako ste sačuvali podešavanja ili izašli iz njih.
- *Bezbednost* - Koristi se kod POP3, IMAP4 i SMTP protokola radi zaštite veze sa udaljenim poštanskim sandučetom (serverom).
- *Bezbedna prijava* - Koristi se kod POP3 protokola za kodovanje slanja lozinke na udaljeni e-mail server. Ne prikazuje se ako je odabrano IMAP4 za *Tip pošte:*.
- *Preuzmi priloge* (ne prikazuje se ako je e-mail protokol POP3) - Za preuzimanje e-mail poruka sa ili bez priloga.
- *Preuzmi zaglavlja* - Da ograničite broj zaglavlja e-mail poruka koji želite da preuzmete u svoj telefon. Opcije su *Sva* i *Definiše korisnik*. Koristi se samo za IMAP4 protokol.

Servisne poruke

 Izaberite **Servisna poruka**. Otvara se lista sledećih podešavanja:

- *Servisne poruke* - Izaberite da li želite da dopustite ili ne prijem servisnih poruka.
- *Preuzmi poruke* - Izaberite da li će se poruke preuzimati automatski ili tek na Vašu saglasnost.

Info servis

Proverite kod svog provajdera da li se nudi Info servis (mrežni servis), koje su teme na raspolaganju i koji su brojevi tema.

➡ Izaberite **Info servis** da izmenite podešavanja:

- *Prijem* - *Da* ili *Ne*,
- *Jezik* - *Svi* omogućava prijem info poruka na svim jezicima. *Izabrani* omogućava Vam da izaberete na kojim jezicima želite da primete info poruke. Ako željeni jezik nije u listi, izaberite *Drugi*.
- *Otkrivanje tema* - Ako primite poruku koja ne pripada nijednoj od postojećih tema, opcija *Otkrivanje tema* → *Da* Vam omogućava da automatski sačuvate broj teme. Broj teme se memoriše u listu tema i prikazuje bez imena. Izaberite *Ne* ako ne želite da se brojevi novih tema automatski memorišu.

Podešavanja foldera Ostalo

➡ Izaberite **Ostalo**. Otvara se lista sledećih podešavanja:

- *Sačuvaj poslate por.* - Izaberite ako želite da sačuvate kopiju svake poslate tekstualne, mutimedija ili e-mail poruke u folder Poslato.
- *Broj sačuvanih por.* - Definišite koliko će poslatih poruka biti jednovremeno čuvano u folderu Poslato. Standardno ograničenje je 20 poruka. Kada se ono dostigne, briše se najstarija poruka.

■ Časkanje

↩ Izaberite **Meni** → **Časkanje**.

▶ Opcije u glavnom prikazu Časkanje su: *Otvori, Prijava, Odjava, Podešavanja, Pomoć i Izadi*.

Časkanje (mrežni servis) Vam omogućava komunikaciju sa više osoba putem instant poruka, kao i da se uključujete u čet forume (grupe za časkanje) o različitim temama. Pošto se registrujete za servis časkanja, možete se prijaviti na čet server (server časkanja) provajdera servisa.

Za raspoloživost servisa časkanja, kao i za način plaćanja i cene, proverite kod svog lokalnog operatora celularne mreže ili provajdera servisa. Provajderi će Vam takođe dati i uputstva o korišćenju njihovih servisa.

Da biste pristupili nekom servisu časkanja, neophodno je da memorišete podešavanja datog servisa. Ova podešavanja možete da primite od operatora mreže ili od provajdera koji nudi dati servis. Vidite [Primanje smart poruka](#) na stranici 103. Podešavanja možete i da unesete ručno. Vidite [Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti](#) na stranici 125.

Povezivanje na čet server

↩ Izaberite **Meni** → **Časkanje**.

1. Telefon automatski pokušava da se poveže na neki čet server. Čet server na koji se povezujete možete i promeniti. Vidite [Serveri za časkanje i praćenje prisutnosti](#) na stranici 125.

2. Pošto se veza uspostavi, unesite svoj ID (identifikator) i lozinku, pa pritisnite džojstik ili pritisnite **Obustavi** da ostanete "oflajn". Kada ste "oflajn", Vaš telefon nije povezan sa čet serverom i ne možete da primate niti da šaljete poruke. Da se naknadno prijavite, izaberite **Opcije**→ **Prijava**.

Korisnički ID (identifikator) i lozinku dobijate od provajdera servisa.

Da se odjavite, izaberite **Opcije**→ **Odjava**.

Izmene podešavanja ćaskanja

 Izaberite **Opcije**→ **Podešavanja**→ **Pod. ćaskanja**.

- **Korisnički nadimak** - Izaberite **Da** i unesite neki nadimak (maksimalno 10 karaktera).
- **Učestvovanje u čet** - Da onemogućite da drugi vide da li ste "onlajn", izaberite opciju **Ne**.
- **Dopusti poruke od** - Izaberite **Svih**, **Iz čet kontakata** ili **Ni od koga**.
- **Dopusti pozivnice od** - Izaberite **Svih**, **Iz čet kontakata** ili **Ni od koga**.
- **Brzina poruke** - Izaberite brzinu kojom će se prikazivati nove poruke.
- **Osvežavanje dostup** - Da izaberete kako će se ažurirati podaci o tome da li su Vaši čet kontakti "onlajn" ili "oflajn". Izaberite **Automatski** ili **Ručno**.
- **Osveži dostupnost** - Izaberite **Svi kontakti** ili **Odabrani kontakti**.

Priključivanje i napuštanje grupe za časkanje

↩ Izaberite **Meni** → **Časkanje** → **Grupe za čask.**

Prikazuje se lista grupa za časkanje, čet grupa, koje ste memorisali ili kojima ste trenutno priključeni. Ikonica pored grupe označava njen tip:

▶ Opcije u prikazu Grupe za časkanje su: *Otvori, Priključi se grupi, Kreiraj novu grupu, Napusti grupu, Grupa za časkanje, Traži, Podešavanje, Pomoć i Izadi.*

- - Grupa koju ste sami kreirali i kojoj ste trenutno priključeni.
- - Grupa koju ste sami kreirali ali kojoj trenutno niste priključeni.
- - Grupa koju ste memorisali i kojoj ste trenutno priključeni.
- - Grupa koju ste memorisali ali kojoj trenutno niste priključeni.
- - Grupa kojoj ste trenutno priključeni ali koju niste memorisali.

Da se priključite nekoj grupi za časkanje: Dođite do neke grupe u listi i pritisnite džojstik. Da se priključite nekoj grupi za časkanje koja se ne nalazi u listi ali kojoj znate ID (identifikator), izaberite **Opcije** → *Priključi se grupi*. Ukucajte ID (identifikator) grupe i pritisnite džojstik.

Možete doći do grupe, pritisnite **Opcije** → *Grupa za časkanje* pa da izaberete: *Sačuvaj grupu, Obriši, Vidi članove* da vidite ko je trenutno priključen grupi, *Detalji grupe za čask.* da vidite ID (identifikator) grupe, temu, članove, urednička prava u grupi i da li je slanje privatnih poruka u datoj grupi dopušteno ili ne, *Podešavanje grupe* da vidite i izmenite podešavanja date grupe za časkanje. Vidite *Izmene podešavanja grupe za časkanje* na stranici 125.

Da napustite neku grupu za časkanje: Izaberite **Opcije** → *Napusti grupu*.

Traženje grupa za ćaskanje i korisnika

➡ Izaberite **Grupe za ćask.** → **Opcije** → **Traži** → **Grupe** ili **Korisnici**.

- **Grupe** možete da tražite po kriterijumima *Ime grupe*, *Tema* i *Članovi* (ID korisnika). Kada pronađete grupe, možete odabrati *Nova pretraga*, *Pridruži se i Sačuvaj grupu*.
- Korisnike (**Korisnici**) možete da pretražujete po *Korisničko ime*, *Identifikator kor.*, *Telefonski broj* i *E-mail adresa*. Kada pronađete korisnike, možete izabrati *Nova pretraga*, *Otvori konverzaciju*, *Dodaj u kontakte* da sačuvate kontakt, *Pošalji pozivnicu* i *Dodaj u listu blokir.* da blokirate (ili deblokirate) poruke od datog kontakta (korisnika).

Kada se prikažu rezultati pretrage, možete izabrati **Opcije** → *Nova pretraga*, *Još rezultata* za istu pretragu, kao i *Prethodni rezultati* da vidite rezultate prethodne pretrage.

Ćaskanje u grupi za ćaskanje

➡ Izaberite **Meni** → **Ćaskanje** → **Grupe za ćask.**

Pošto se priključite nekoj grupi za ćaskanje, možete da pratite poruke koje se razmenjuju u njoj kao i da šaljete svoje poruke.

▶ Opcije u toku ćaskanja: *Pošalji*, *Pošalji privatnu po.*, *Odgovori*, *Pošalji pozivnicu*, *Napusti grupu*, *Sačuvaj grupu*, *Registruj konver.* / *Prekini registrov.*, *Pomoć* i *Izađi*.

- Da pošaljete neku poruku, napišite je pa pritisnite džojstik.

- Da pošaljete privatnu poruku nekom članu grupe (ako je to u grupi dopušteno), izaberite **Opcije**→ *Pošalji privatnu po.*, izaberite primaoca, napišite poruku pa pritisnite džojstik.

Da odgovorite na privatnu poruku koja Vam je poslata, izaberite **Opcije**→ *Odgovori.*

Da kontakte za časkanje koji su "onlajn" pozovete da se pridruže grupi za časkanje (ako je to dopušteno u grupi), izaberite **Opcije**→ *Pošalji pozivnicu*, izaberite kontakte koje želite da pozovete, napišite pozivnicu pa pritisnite **Urađeno**.

Registrowanje poruka

Da registrujete poruke koje se razmenjuju u nekoj grupi za časkanje ili u toku pojedinačne konverzacije, izaberite **Opcije**→ *Registruj konver..* Ukucajte ime za poruku datoteke i pritisnite džojstik. Da prekinete registrowanje, izaberite **Opcije**→ *Prekini registrov..*

Registrowane poruke se čuvaju u Beležnici. Vidite **Beležnica** na stranici 159.

Blokiranje poruka

Da onemogućite primanje poruka od određenih korisnika, učasnika u časkanju, izaberite **Opcije**→ *Opcije blokiranja* a zatim izaberite:

- *Dodaj u listu blokir.* - da blokirate poruke od trenutno odabranog korisnika, učesnika.
- *Ručno dodaj iden. listi* - Ukucajte ID (identifikator) datog korisnika, pa pritisnite džojstik.
- *Vidi listu blokiranih* - Da vidite korisnike čije su poruke blokirane.

- **Odblokiraj** - Izaberite korisnika kojeg želite da uklonite iz liste blokiranih, pa pritisnite džojstik.

Započinjanje i praćenje individualnih konverzacija

 Izaberite **Meni** → **Časkanje** → **Konverzacije**.

Prikazuje se lista korisnika časkanja sa kojima trenutno imate otvorenu konverzaciju.

 Opcije u prikazu Konverzacije su: *Pošalji, Dodaj u kontakte, Prosledi, Registruj konver., Prekini registrov., Opcije blokiranja, Završi konverzaciju, Pomoć i Izađi.*

Da započnete novu konverzaciju, izaberite **Opcije** → *Nova konverzacija* i zatim izaberite:

- *Odaberi primaoca* - da vidite listu svojih memorisanih kontakata za časkanje koji su trenutno onlajn. Dođite do željenog kontakta i pritisnite džojstik.
- *Unesi id. korisnika* - Unesite ID (identifikator) korisnika i pritisnite džojstik. ID (identifikator) dodeljuje provajder servisa onima koji se registruju za servis.

Da vidite neku aktivnu konverzaciju, dođite do korisnika i pritisnite džojstik. Da nastavite konverzaciju, napišite svoju poruku i pritisnite džojstik. Da se vratite u listu konverzacija, a da konverzaciju ne zatvorite, pritisnite **Nazad**.

Da konverzaciju zatvorite, izaberite **Opcije** → *Završi konverzaciju*.

Ikone: pored korisnika, učesnika, označava da ste od njega primili novu poruku.

Aktivne konverzacije se automatski zatvaraju kada izađete iz Časkanja.

Da nekog korisnika sačuvate u svoje kontakte za časkanje, dođite do korisnika i izaberite **Opcije**→ *Dodaj u kontakte*.

Da se šalju automatski odgovori na dolazne poruke, izaberite **Opcije**→ *Uključi aut. odgovor*. Ukucajte željeni tekst i pritisnite **Urađeno**.

Čet kontakti

 Izaberite **Meni**→ **Časkanje**→ **Čet kontakti**.

 Opcije u prikazu Čet kontakti su: *Otvori, Otvori konverzaciju, Uključi praćenje, Pripada grupama, Novi čet kontakt, Izmeni, Obriši, Ažuriraj učesnike, Opcije blokiranja, Traži, Podešavanja, Pomoć i Izadi*.

Ovo prikazuje listu Vaših sačuvanih Čet kontakata. je prikazano pored kontakata koji su trenutno onlajn, i označava kontakte koji su oflajn.

Da kreirate novi kontakt, izaberite **Opcije**→ *Novi čet kontakt*. Ispunite polja *Ime* i *Identifikator kor.*, pa pritisnite **Urađeno**.

Dođite do nekog kontakta i pritisnite džojstik da vidite njegove detalje. Pritisnite **Opcije** i izaberite:

- *Izmeni* - izvršite izmene detalja datog kontakta.
- *Otvori konverzaciju* - započnite novu ili nastavite aktivnu konverzaciju sa datim kontaktom.
- *Uključi praćenje* - primite obaveštenje uvek kada dati kontakt pređe u onlajn odnosno u oflajn status.
- *Pripada grupama* - vidite kojim grupama se dati čet kontakt priključio.

- *Ažuriraj učesnike* – Ažurirajte podatke o tome da li su kontakti onlajn ili oflajn. Ova opcija nije na raspolaganju ako ste za *Osvežavanje dostup.* odabrali opciju *Automatski* u okviru **Pod. ćaskanja**.

Kreiranje nove grupe za ćaskanje

➡ Izaberite **Grupe za ćask.** → **Opcije** → **Kreiraj novu grupu**. Unesite parametre, podešavanja, grupe:

- *Ime grupe*, *Tema grupe* i *Dobrodošlica*, tj. tekst koji se prikazuje učesnicima kada se pridruže grupi.
- *Veličina grupe* – maksimalni broj članova koji se mogu pridružiti grupi.
- *Dopusti pretragu* – definišete da li drugi mogu da pronađu grupu pretraživanjem.
- *Izmena prava* – dođite do onih članova grupe za ćaskanje kojima želite da dodelite urednička prava, prava izmena kao i pravo da pozivaju nove kontakte u grupu.
- *Članovi grupe* – Vidite **Ograničavanje pristupa grupi za ćaskanje** na stranici 125.
- *Zabranj.* – prikazuje listu korisnika koji su pod zabranom.
- *Dopusti privatne por.* – dopustite ili zabranite razmenu privatnih poruka između članova grupe.
- *Identifikator grupe* – se automatski formira i ne može se menjati.

Izmene podešavanja grupe za ćaskanje

➡ Izaberite **Meni**→ **Ćaskanje**→ **Grupe za ćask.**.

Možete da vršite izmene podešavanja grupe za ćaskanje koju ste sami kreirali ili druge grupe ako Vam je kreator te grupe dodelio urednička prava. U prikazu **Grupe za ćask.** dođite do željene grupe i izaberite **Opcije**→ **Grupa za ćaskanje**→ **Podešavanja grupe**. Vidite **Kreiranje nove grupe za ćaskanje** na stranici 124.

Ograničavanje pristupa grupi za ćaskanje

Neku čet grupu, grupu za ćaskanje, možete učiniti zatvorenom tako što ćete napraviti listu **Ćlanovi grupe**. Takvoj grupi se mogu priključivati samo članovi koji se nalaze u listi. Izaberite prikaz **Grupe za ćask.** dođite do grupe i izaberite **Opcije**→ **Grupa za ćaskanje**→ **Podešavanja grupe**→ **Ćlanovi grupe**→ **Samo izabrani**.

- Da u listu dodate nekog člana, izaberite **Dodaj** pa zatim **Ćet kontakt** ili **Unesi ident. korisnika**.
- Da nekog korisnika uklonite iz liste, dođite do njega i izaberite **Ukloni**.
- Da obrišete listu i dopustite svim čet kontaktima da se ponovo priključe grupi, izaberite **Ukloni sve**.

Serveri za ćaskanje i praćenje prisutnosti

➡ Izaberite **Opcije**→ **Podešavanja**→ **Podeš. servera**. Podešavanja možete da primite kao "smart" poruku od provajdera koji nudi servis ćaskanja.

- Da promenite server za ćaskanje ili za praćenje prisutnosti na koji želite da se povežete, izaberite **Primarni server**.

- Da promenite vrstu prijave za servis praćenja prisutnosti, izaberite *Vrsta prijave*, pa zatim *Automatski*, *Auto. u matičnoj*, *Ručna*.
- Da promenite vrstu prijave za servis časkanja, izaberite *Vrsta prijave*, pa zatim *Automatski* ili *Ručna*.
- Da dodate novi server, izaberite **Opcije**→ *Novi server*. Ukucajte ili izaberite podešavanje: *Ime servera* i *Aktivna prist. tačka* za povezivanje na server, *Veb adresa* odgovarajućeg četa servera, svoj *Identifikator kor.* i *Lozinka* za prijavu. Vidite *Podešavanja veze* na stranici 146.

Identifikator korisnika i lozinku dobijate od provajdera servisa kada se registrujete za dati servis. Ako ne znate svoj identifikator korisnika ili lozinku, obratite se provajderu.

8. Alatke

■ Aplikacije

 Izaberite **Meni** → **Alatke** → **Menadžer**.

U svoj telefon možete da instalirate i nove aplikacije kompatibilne sa Symbian operativnim sistemom (SIS datoteke) kao i Java™ aplikacije (Java MIDlets i MIDlet pakete). Takođe možete da ažurirate ili da deinstalirate aplikacije u svom telefonu, i da pratite istoriju takvih promena.

Vaš telefon podržava J2ME™ Java aplikacije. Nemojte preuzimati PersonalJava™ aplikacije u svoj aparat pošto se one ne mogu instalirati.

 Opcije u glavnom prikazu Menadžera aplikacija su: *Instališi, Vidi detalje, Vidi sertifikat, Ažuriraj, Idi na veb adresu, Ukloni, Vidi protokol, Pošalji protokol, Podešavanja, Dopuna aplikacija, Pomoć i Izađi.*

Aplikacije u Menadžeru aplikacija koriste zajedničku memoriju. Vidite [Zajednička memorija](#) na stranici 17.

Kada otvorite modul Menadžer aplikacija, videćete listu:

- aplikacija sačuvanih u Menadžeru aplikacija,
- delimično instaliranih aplikacija (označene sa) i
- kompletno instaliranih aplikacija koje možete ukloniti (označene sa).

Možete koristiti samo aplikacije za Symbian operativni sistem koje imaju nastavak SIS.

Preuzimanje aplikacije

Vaš telefon podržava J2ME™ Java aplikacije. Pre preuzimanja neke aplikacije u svoj telefon, proverite da li je ona kompatibilna sa njim. Nove Java aplikacije možete da preuzimate na više načina:

- Izaberite **Meni**→ **Alatke**→ **Menadžer**→ **Dopuna aplikacija** i prikazaće Vam se lista raspoloživih markera.

Izaberite odgovarajući marker da se povežete na željenu stranu. Ako povezivanje ne uspe, možda toj strani ne možete da pristupite preko servisa čija podešavanja veze trenutno koristite. U tom slučaju, uđite u meni **Veb** i aktivirajte neki drugi skup podešavanja servisa. Vidite **Uspostavljanje veze** na stranici 174. Pokušajte ponovo da se povežete na željenu stranu.

Za raspoloživost raznih servisa, kao i za način plaćanja i cene, proverite kod svog lokalnog operatora celularne mreže ili kod provajdera servisa.

- Izaberite **Meni**→ **Veb**→ **Preuzmi**. Izaberite odgovarajuću aplikaciju ili igru koju želite da preuzmete.
- Upotrebite Nokia Application installer iz paketa PC Suite da aplikaciju preuzmete u telefon.

Važno: Instalirate i koristite samo aplikacije i softver iz izvora koji nude adekvatnu bezbednost i zaštitu od štetnog softvera.

Imajte na umu da kada preuzimate neku aplikaciju, ona može biti sačuvana u meni **Igre** umesto u meni **Veb**.

Instaliranje neke aplikacije

Možete instalirati aplikacije koje su posebno namenjene za ovaj telefon ili aplikacije koje odgovaraju Symbian operativnom sistemu.

Ako instalirate aplikaciju koja nije posebno namenjena ovom telefonu, postoji mogućnost da aplikacija neće izgledati i delovati kao što bi prvobitno trebalo.

- Otvorite Menadžer aplikacija, dođite do aplikacije i izaberite **Opcije** → *Instališi* da započnete instalaciju.
- Ili, potražite u memoriji telefona ili memorijskoj kartici odabranu aplikaciju, i pritisnite džojstik da započnete instalaciju.

Aplikacije se mogu preuzeti u Vaš telefon tokom pretraživanja, mogu biti primljene kao prilog multimedija poruka ili e-mail poruka, ili mogu biti primljene preko infracrvene ili Bluetooth veze sa drugog uređaja, na primer telefona ili kompatibilnog PC računara.

Važno: Koristite samo servise u koje imate poverenje i koji nude adekvatnu bezbednost i zaštitu od štetnog softvera.

Radi povećanja bezbednosti, sistem za instaliranje aplikacija koristi digitalne potpise i sertifikate za aplikacije. Nemojte instalirati aplikaciju ako Menadžer aplikacija u toku instalacije prikaže bezbednosno upozorenje.

Ako instalirate aplikaciju koja sadrži ažuriranje ili ispravku postojeće aplikacije, prvobitno stanje možete povratiti jedino ako posedujete prvobitnu instalacionu aplikaciju ili kompletnu rezervnu kopiju uklonjene aplikacije. Da povratite prvobitnu aplikaciju, prvo uklonite ažuriranu ili ispravljenu aplikaciju, pa zatim ponovo instalirate aplikaciju sa prvobitne instalacione aplikacije ili rezervne kopije.

U procesu instalacije, telefon proverava celovitost aplikacije koja će se instalirati. Telefon prikazuje informacije o proverama koje se sprovode i pruža Vam mogućnost nastavka ili prekida instalacije. Pošto telefon proveri celovitost aplikacije, ona se instalira u Vaš telefon.

Instaliranje neke Java™ aplikacije

Za instalaciju je neophodna datoteka sa nastavkom .JAR. Ako je nema, aparat će tražiti da je preuzmete. Ako nije definisana pristupna tačka za Menadžer aplikacija, tražiće se da je izaberete. Kod preuzimanja .JAR datoteke možda će biti potrebno da unesete korisničko ime i lozinku za pristup serveru. Ove podatke ćete dobiti od isporučioča ili proizvođača aplikacije.

- Da biste započeli vezu za prenos podataka i videli dodatne informacije o aplikacijama, dođite do nje i izaberite **Opcije**→ *Idi na veb adresu*.
- Da biste započeli vezu za prenos podataka i proverili da li je na raspolaganju novija verzija aplikacije, dođite do aplikacije i izaberite **Opcije**→ *Ažuriraj*.

Java podešavanja

- Da promenite primarnu pristupnu tačku koju neka Java aplikacija koristi za preuzimanje dodatnih podataka, izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*→ *Pristupna tačka*. Vidite *Pristupne tačke* na stranici 146.
- Da promenite sigurnosna podešavanja koja određuju postupke koji su dozvoljeni Java aplikacijama, izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*.

Ne dozvoljavaju sve Java aplikacije izmene podešavanja bezbednosti, zaštite.

Pokretanje neke aplikacije

1. Izaberite **Meni**→ **Veb**→ **Aplikacije**→ **Dodaj aplikaciju**..
2. Dođite do neke aplikacije ili do nekog skupa aplikacija (ime zavisi od same aplikacije).
3. Izaberite **Opcije**→ **Otvori** ili pritisnite taster **poziv**. Ako je izabrana neka samostalna aplikacija, ona se pokreće.

U suprotnom, prikazuje se lista aplikacija izabranog skupa aplikacija. Da pokrenete neku samostalnu aplikaciju, dođite do željene aplikacije i izaberite **Opcije**→ **Otvori**, ili pritisnite taster **poziv**.

Imajte na umu da rad nekih aplikacija može da brže prazni bateriju (možda će biti potrebno da telefon priključite na punjač).

Ostale opcije koje su na raspolaganju za aplikaciju ili skup aplikacija

- **Obriši** - Da obrišete neku aplikaciju ili neki skup aplikacija.
- **Pristup aplikacija** - Da ograničite pristup neke aplikacije mreži. Izaberite **Prvo pitaj** i telefon će tražiti odobrenje za pristup mreži, **Uvek dopušten** da dopustite pristup mreži, ili **Nije dopušten** da ne dopustite pristup mreži.
- **Ažuriraj** - Da proverite da li je na raspolaganju novija verzija aplikacije za preuzimanje sa datog servisa (mrežni servis).
- **Idi na veb adresu** - Za dodatne informacije ili podatke o aplikaciji sa neke Internet strane. Ovu mogućnost mora da podržava i komunikaciona mreža. Ova opcija se prikazuje jedino ako je u sklopu aplikacije data i odgovarajuća Internet adresa.
- **Detalji** - Za dodatne informacije o aplikaciji.

Status memorije za aplikacije

↩ Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Memorija**.

Ovde se prikazuje količina memorije koja je na raspolaganju za instaliranje igara i aplikacija.

Aplikacije koriste zajedničku memoriju. Vidite **Zajednička memorija** na stranici 17.

Uklanjanje aplikacije

1. Da uklonite aplikaciju, dodite do nje i izaberite **Opcije** → **Ukloni**.
2. Pritisnite **Da** da to potvrdite.

Ako aplikaciju uklonite, možete je ponovo instalirati jedino ako posedujete originalnu aplikaciju ili rezervnu kopiju uklonjene aplikacije. Ako uklonite aplikaciju, više nećete moći da otvarate dokumenta koja su u njoj kreirana. Ako druge aplikacije zavise od aplikacije koju ste uklonili, one će prestati sa radom. Pogledajte dokumentaciju instaliranih aplikacija za više detalja.

■ Fajl menadžer

↩ Izaberite **Meni** → **Alatke** → **Fajl menadžer**.

U aplikaciji Fajl menadžer možete da pretražujete, otvarate i organizujete datoteke i foldere u memoriji telefona ili na memorijskoj kartici, ako je koristite.

 Opcije u glavnom prikazu Fajl menadžer su: *Otvori, Pošalji, Obriši, Premesti u folder, Kopiraj u folder, Novi folder, Markiraj/Demarkiraj, Preimenuj, Nađi, Primi preko IC, Vidi detalje, Detalji o memoriji, Pomoć i Izadi.*

Otvorite Fajl menadžer da vidite listu foldera u memoriji telefona. Pomerite džojstik da vidite foldere na memorijskoj kartici, ako je koristite.

Možete da pretražujete, otvarate i kreirate foldere, da markirate, kopirate i premeštate stavke u foldere. Vidite [Radnje zajedničke za sve aplikacije](#) na stranici 32.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, tonova i melodija zvona i drugog sadržaja.

Primanje datoteka preko IC

 Izaberite **Opcije** → *Primi preko IC.*

Datoteke se automatski primaju u koreni deo strukture foldera, ali mogu biti premeštane ili kopirane u druge foldere. Vidite [Infracrvena veza](#) na stranici 189.

Pregled utroška memorije

 Izaberite **Opcije** → *Detalji o memoriji.*

Ako u svom telefonu imate memorijsku karticu, imate mogućnost dva prikaza memorije; jedan prikaz memorije u telefonu, a drugi prikaz memorijske kartice.

Pomerite džojstik udesno ili ulevo da biste se prebacivali iz jedne memorije u drugu.

Da proverite slobodni i zauzeti prostor trenutno aktivne memorije, izaberite

Opcije→ *Detalji o memoriji*.

Telefon izračunava približnu količinu slobodne memorije za čuvanje podataka i instaliranje novih aplikacija.

U prikazima memorije možete da vidite utrošak memorije različitih grupa podataka: *Kalendar, Adresar, Dokumenta, Slike, Audio dat., Video snimci, Poruke, Aplikacije, Zauzeta m., i Slobodna m..*

Kada memorija telefona postaje popunjena, obrišite neke podatke/datoteke, ili ih prebacite u memorijsku karticu. Vidite [Otklanjanje problema](#) na stranici 196.

■ Glasovne komande

 Izaberite **Meni**→ **Alatke**→ **Glas. kom..**

Glasovne komande možete koristiti za startovanje aplikacija i načina rada, kao i za biranje brojeva iz Adresara, bez gledanja u ekran telefona. Snimate jednu ili više reči (glasovnu komandu) pa ih kasnije, po potrebi izgovorite da otvorite neku aplikaciju, aktivirate neki profil, ili pozovete neki broj telefona.

Za jednu funkciju možete da imate samo jednu glasovnu komandu.

 Opcije u glavnom prikazu Glasovne komande su: *Dodaj gl. komandu, Otvori, Nova aplikacija, Preslušaj, Promeni, Obriši, Obriši sve, Pomoć i Izađi.*

Glasovna komanda može da bude bilo koja jedna ili više izgovorenih reči.

- U toku snimanja, telefon držite malo dalje od usta. Posle signala za početak, razgovetno izgovorite reč(i) koju želite da snimate kao glasovnu komandu.

Pre upotrebe glasovnih komandi imajte na umu:

- Glasovne komande ne zavise od jezika. One zavise od glasovnih karakteristika govornika.
- Ime morate izgovoriti upravo onako kako ste to uradili pri snimanju.
- Glasovne komande su osetljive na ambijentalnu buku. Glasovne komande snimajte i koristite u okruženju bez buke.
- Veoma kratka imena nisu pogodna. Koristite duža imena i izbegavajte upotrebu sličnih za različite brojeve telefona.

Napomena: Korišćenje glasovnih komandi može da bude teško u bučnim sredinama ili u hitnim slučajevima, zato se nemojte oslanjati isključivo na biranje glasom u svim situacijama.

Dodavanje glasovne komande nekoj aplikaciji

1. U glavnom prikazu Glasovne komande, dođite do aplikacije kojoj želite da dodelite glasovnu komandu i izaberite **Opcije**→ *Dodaj gl. komandu*.
Da dodelite, dodate, glasovnu komandu nekom načinu rada, mora da bude otvoren folder Načini rada i odabran željeni način rada.
Da biste dodali neku aplikaciju u listu aplikacija glavnog prikaza Glasovne komande, izaberite **Opcije**→ *Nova aplikacija*, dođite do aplikacije koju želite da dodate i pritisnite **Izaberi**.
2. Pojavljuje se tekst *Pritisni *.
 - Pritisnite **Start** da snimate glasovnu komandu. Telefon daje zvučni signal za početak, i prikazuje se tekst *Sada govori*.
3. Izgovorite glasovnu komandu. Telefon će prekinuti snimanje posle oko 5 sekundi.

4. Po završenom snimanju, telefon reprodukuje snimljenu komandu i pojavljuje se tekst *Reprodukcija glasovne komande u toku*. Ako snimak ne želite da memorišete, pritisnite **Prekini**.
5. Pošto se glasovna komanda uspešno memoriše, pojavljuje se tekst *Glasovna komanda sačuvana* i čuje se pisak. Simbol se vidi pored aplikacije.

Startovanje aplikacije pomoću glasovne komande

1. U pasivnom režimu, pritisnite i držite **desni selektorski** taster. Čuće se kratki zvučni signal i pojaviće se tekst *Sada govori*.
2. Kada startujete aplikaciju pomoću glasovne komande, držite telefon na kratkom rastojanju od usta i tečno izgovorite glasovnu komandu.
3. Telefon reprodukuje snimljenu glasovnu komandu i otvara aplikaciju. Ako telefon reprodukuje pogrešnu glasovnu komandu, pritisnite **Ponovi**.

Reprodukovanje, brisanje ili promena glasovne komande

Da reprodukujete, obrišete ili promenite glasovnu komandu, dođite do aplikacije sa glasovnom komandom (označene sa) i izaberite **Opcije**, i onda jednu od opcija:

- *Preslušaj* - da glasovnu komandu ponovo preslušate.
- *Obriši* - da obrišete glasovnu komandu.
- *Promeni* - da snimate novu glasovnu komandu. Pritisnite **Start** za početak snimanja.

■ Menadžer uređaja

↩ Izaberite **Meni** → **Alatke** → **Men. uređaja**.

Menadžer uređaja omogućava da Vam treće strane, kao što je Vaš provajder servisa, direktno pomažu u podešavanjima telefonskog aparata. Da biste omogućili upravljanje uređajem (menadžment uređaja), Vaš telefonski aparat mora da uspostavi vezu i da sprovede sinhronizaciju sa serverom te treće strane. Sesiju sinhronizacije možete da inicirate (startujete) sa svog telefona, a možete i da prihvatite ili da odbijete pokušaj sinhronizacije na inicijativu servera.

▶ Opcije u glavnom prikazu Menadžer uređaja su: *Počni konfiguraciju, Novi skup servera, Izmeni skup, Obriši, Omogući konfigur. / Onemogući konfigur., Vidi dnevnik, Pomoć i Izadi.*

Ova mogućnost je zavisna od operatora i nije dostupna na svim telefonskim aparatima. Obratite se svom operatoru servisa za informacije o dostupnosti.

Da biste mogli da se povežete na server potrebno je prvo da definišete neki profil (skup) menadžera uređaja. Treća strana koja Vam pomaže u konfigurisanju uređaja Vam takođe može pomoći i u definisanju skupa podešavanja (profila):

- *Ime servera* – Ime servera koje se prikazuje na ekranu.
- *Identifikator servera* – Identifikator (ID) udaljenog servera za upravljanje uređajem (menadžer uređaja).
- *Lozinka servera* – Lozinka koja se koristi kod upita servera. Unesite lozinku koju mora da da server za upravljanje uređajem kada obavlja sinhronizaciju Vašeg telefona.

- *Pristupna tačka* - Internet pristupna tačka koju koristi Vaš telefon za uspostavljanje veze sa tim serverom. Izaberite neku iz liste definisanih pristupnih tačaka u Vašem telefonu.
- *Adresa domaćina* - URL adresa servera za upravljanje uređajem.
- *Port* - Broj porta servera za upravljanje uređajem.
- *Korisničko ime* - Vaše korisničko ime za dati profil, skup podešavanja.
- *Lozinka* - Vaša lozinka za dati profil, skup podešavanja.
- *Dopusti konfiguraciju* - Upravljanje uređajem je dozvoljeno na ovom serveru. Izaberite *Da* ili *Ne*.
- *Aut. prihvati sve zah.* - Upravljanje uređajem (menadžment uređaja) za dati server je automatski ili uz saglasnost. Izaberite *Da* da dopustite sinhronizaciju bez svoje prethodne verifikacije, ili izaberite *Ne* da se traži verifikacija svakog pokušaja sinhronizacije.

9. Podešavanje telefona ličnim potrebama

■ Načini rada

➡ Izaberite **Meni**→ **Nač. rada**.

▶ Opcije u glavnom prikazu Načini rada su: *Aktiviraj, Personalizuj, Kreiraj novi, Obriši način rada, Pomoć, i Izadi*.

U meniju Načini rada imate mogućnost da podesite i prilagodite tonove odziva telefonskog aparata za različite događaje, sredine i grupe pozivača. Trenutno aktivan način rada vidite u vrhu displeja u pasivnom režimu. Ako je aktivan način rada Opšti, prikazuje se samo datum.

Da promenite način rada, dođite do željenog načina rada i izaberite **Opcije**→ *Aktiviraj*.

Da neki način rada izmenite, dođite do željenog načina rada u listi Načina rada i izaberite **Opcije**→ *Personalizuj*. Da kreirate novi način rada, izaberite **Opcije**→ *Kreiraj novi*. Otvara se lista podešavanja načina rada. Dođite do podešavanja koje želite da promenite i pritisnite džojstik da otvorite moguće opcije:

- *Ton zvona* – Da postavite ton zvona za govorne pozive, izaberite ga iz liste. Da prekinete slušanje pritisnite bilo koji taster. Ako se koristi memorijska kartica, tonovi, melodije, zvona koji su memorisani na njoj imaju ikonicu pored imena. Melodije/tonovi zvona koriste zajedničku memoriju. Vidite *Zajednička memorija* na stranici 17. Tonove, melodije, zvona možete da menjate i iz Adresara. Vidite *Dodavanje tona zvona* na stranici 58.

- *Tip zvona* – Kada je odabrano *Rastući*, jačina zvona počinje od najtišeg i pojačava se sve do nivoa koji je postavljen za jačinu zvuka.
- *Jačina zvona* – Podesite jačinu zvona i zvučnih signala poruke.
- *Zvučni signal poruke* – Podesite zvučni signal poruke.
- *Najava ćaskanja* – Podesite ton za instant poruke.
- *Upozor. vibracijom* – Podesite aparat da se oglašava vibriranjem na dolazni govorni poziv i poruke.
- *Tonovi tastature* – Podesite jačinu tonova tastature.
- *Tonovi upozorenja* – Telefon se oglašava zvučnim upozorenjem, recimo, kada se baterija prazni.
- *Upozorenje na* – Podesite aparat da zvoni samo na pozive sa telefonskih brojeva koji pripadaju odabranoj grupi pozivača. Telefonski pozivi osoba van odabrane grupe biće bez zvona. Opcije su *Sve pozive* ili (lista kontakt grupa ako ste ih napravili).

■ Teme

➡ Izaberite **Meni** → **Teme**.

➡ Opcije u glavnom prikazu Teme su: *Prikaz*, *Primeni*, *Izmeni*, *Pomoć* i *Izađi*.

Možete promeniti izgled displeja svog telefona aktiviranjem određene teme. Tema se sastoji iz tapeta u stanju mirovanja, palete boja, skrin sejvera i slike za pozadinu iz Favorita. Izmenite temu za dodatno davanje ličnog pečata, personalizaciju.

Kada otvorite **Teme**, vidi se lista raspoloživih tema. Trenutno aktivirana tema je štiklirana. Pomerite džojstik udesno da vidite teme na memorijskoj kartici, ako je koristite.

Za prikaz temek, dodite do nje i izaberite **Opcije**→ **Prikaz** da vidite izabranu temu. Pritisnite **Primeni** da aktivirate temu. Temu možete aktivirati bez predhodnog prikaza odabiranjem **Opcije**→ **Primeni** iz glavnog prikaza.

Grupišite elemente iz drugih tema ili slike iz Galerije za dalju personalizaciju tema.

Vršenje izmena neke teme:

1. Dodite do teme, izaberite **Opcije**→ **Izmeni**, i izaberite:
 - **Tapet** - Izaberite sliku iz neke za pozadinu u pasivnom režimu iz dostupnih tema, ili sopstvenu iz Galerije.
 - **Kolor paleta** - Promenite kombinaciju boja koje se koriste na displeju.
 - **Skrin sejver** - Izaberite šta se prikazuje u skrin sejver traci: vreme i datum ili neki tekst koji ste sami napisali. Mesto i boja pozadine trake skrin sejvera se menja na svaki minut. Takođe, skrin sejver se menja i da bi prikazao broj novih poruka ili propuštenih poziva. Možete podesiti posle koliko vremena se aktivira skrin sejver. Vidite **Podešavanja telefona** na stranici 143.
 - **Slika za: Favoriti** - Izaberite sliku za pozadinu u Favoritima iz dostupnih tema, ili sopstvenu iz Galerije.
2. Dodite do elementa koji želite da izmenite i izaberite **Opcije**→ **Promeni**.
3. Izaberite **Opcije**→ **Postavi** da izaberete trenutno podešavanje. Da prikazete odabrani element, izaberite **Opcije**→ **Prikaz**. Ne zaboravite da ne možete prikazati sve elemente.

Da izabranu temu povratite na prvobitna podešavanja, izaberite **Opcije**→ *Vrati prvobitnu t.* u toku vršenja izmena teme.

■ Podešavanja

Menjanje opštih podešavanja

➡ Izaberite **Meni**→ **Podešavanja**.

1. Dođite do grupe podešavanja i pritisnite džojстик da je otvorite.
2. Dođite do parametra koji želite da promenite i pritisnite džojстик da:
 - prelazite sa jedne opcije na drugu ako postoje samo dve (**Uključeno/Isključeno**),
 - otvorite listu opcija ili neki editor,
 - otvorite prikaz klizača i pomerite džojстик udesno ili ulevo da povećate odnosno smanjite vrednost.

Neka podešavanja možete primiti od provajdera servisa kao kratku poruku. Vidite [Primanje smart poruka](#) na stranici 103.

Podešavanja telefona

➡ Izaberite **Telefon**.

Opšte

- **Jezik telefona** – Promenite jezik ekranskih tekstova u svom telefonu. Ova promena može da utiče i na format datuma i vremena kao i na separatore, npr. u decimalnim brojevima. Ako izaberete **Automatski**, telefon automatski bira jezik prema informacijama sa SIM kartice. Pošto promenite jezik ekranskih tekstova, korisničkog interfejsa, morate da restartujete telefon.

Promena opcije **Jezik telefona** ili **Jezik pisanja** odnosi se na sve aplikacije u Vašem telefonu i važi sve do ponovne promene.

- **Jezik pisanja** – Promenite jezik na kome ćete unositi tekstove. Promena ovog jezika utiče na:
 - karaktere koji će biti na raspolaganju na tasterima **1 – 9**
 - rečnik za intuitivni unos teksta koji će se koristiti,
 - specijalne karaktere koju su na tasterima **• i 1**.
- **Rečnik** – Postavite intuitivni način unosa teksta na **Uključeno** ili **Isključeno** za sve editore u telefonu. Izaberite jezik za intuitivni način unosa teksta iz liste. Ovu opciju možete da promenite i dok ste u samom editoru. Pritisnite **#** taster i izaberite **Rečnik**→ **Uključi rečnik** ili **Isključeno**.

- *Pozdrav ili logo* – Pozdrav ili logo se pojavljuju na kratko pri svakom uključivanju. Izaberite *Primarni* ako želite da koristite standardnu, podrazumevanu, sliku ili animaciju. Izaberite *Tekst* da napišete pozdravnu poruku (maks. 50 slova). Izaberite *Slika* da izaberete neku fotografiju ili sliku iz Galerije.
- *Fabrički podešeno* – Vratite neke od opcija i parametara na prvobitne vrednosti. Za to Vam je potrebna šifra blokade. Vidite *Bezbednost* na stranici 152. Po resetovanju podešavanja, telefonu će možda trebati duže da se uključi. Sva dokumenta i datoteke koje ste kreirali ostaju u pređašnjem stanju.

Pasivni režim

- *Levi selekt. taster* i *Desni selekt. taster* – Promenite prečice koje se u pasivnom režimu pojavljuju iznad levog i desnog selektorskog tastera. Pored aplikacija, prečica se može odnositi i na neku funkciju, npr. *Nova poruka*.

Prečice mogu imati samo prethodno instalirane aplikacije i funkcije.

Ekran

- *Osvetljaj* – Podesite osvetljaj ekrana.
- *Skrin sejver posle* – Skrin sejver se aktivira posle isteka podešenog vremena. Kada je skrin sejver aktiviran, ekran je prazan i vidi se samo traka skrin sejvera.
 - Da deaktivirate skrin sejver, pritisnite bilo koji taster.

Podešavanja poziva

➡ Izaberite **Poziv**.

Slanje svog broja (mrežni servis)

- Podesite svoj telefonski aparat tako da se Vaš broj prikazuje (*Da*) ili ne prikazuje (*Ne*) osobi koju pozivate. Ovu opciju može da određuje i sam operator mreže ili provajder kod koga imate pretplatu.

Poziv na čekanju (mrežni servis)

- U toku aktivnog poziva, mreža Vas upozorava o novom dolaznom pozivu. Izaberite *Aktiviraj* da mreža aktivira servis poziva na čekanju, *Poništi* da ga mreža deaktivira, ili *Proveri status* da proverite da li je funkcija aktivna ili ne.

Auto. pon. biranje

- Kada je ova funkcija uključena, telefonski aparat će posle neuspelog biranja pokušavati još najviše deset puta da uspostavi vezu. Pritisnite **završi** taster za prekinete automatsko ponovno biranje.

Statistika poziva

- Aktivirajte ovu opciju ako želite da aparat na kratko prikazuje približno trajanje poslednjeg poziva.

Brzo biranje

- Izaberite *Uključeno*, i brojeve telefona dodeljene tasterima za brzo biranje (2 - 9) možete da pozivate pritiskom i držanjem odgovarajućeg numeričkog tastera. Vidite [Dodela tastera za brzo biranje](#) na stranici 60.

Odgovor svakim tast.

- Izaberite *Uključeno*, i na dolazni poziv možete da odgovorite blagim pritiskom na bilo koji taster, osim na **desni selektorski** taster , glavni taster, i **završi** taster.

Aktivna linija (mrežni servis)

- Ova opcija se prikazuje samo ako SIM kartica podržava dva pretplatnička broja, tj. dve telefonske linije. Izaberite koju liniju (*Linija 1* ili *Linija 2*) želite da koristite za pozivanje i slanje kratkih poruka. Bez obzira na odabranu liniju, dolazne pozive ćete moći da preuzimate na obe linije.

Napomena: Nećete moći da pozivate ukoliko izaberete *Linija 2*, a niste pretplaćeni na ovu uslugu mreže, mrežni servis.

Da onemogućite promenu linije, izaberite *Promena linije* → *Onemogućiti* ako to SIM kartica dopušta. Za promenu ove opcije potreban Vam je PIN2 kod.

Podešavanja veze

 Izaberite **Podešavanja veze**.

Pristupne tačke

Ovde ćete videti kratka objašnjenja za svaki parametar koji je neophodan za različite vrste data veza i pristupne tačke. Ako niste već koristili svoj telefon za uspostavljanje WAP veze, potrebno je da se obratite svom provajderu servisa za pomoć za prvo uspostavljanje veze.

Mnogi provajderi servisa zahtevaju da koristite Internet pristupnu tačku (IAP) za svoju primarnu pristupnu tačku. Drugi provajderi dopuštaju korišćenje WAP pristupne tačke. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Započnite sa postavljanjem parametara, podešavanja, odozgo, jer zavisno od toga koji tip veze za prenos podataka izaberete (*Nosač podataka*), prikazuju se samo određena polja.

- *Ime konekcije* – Dajte deskriptivni naziv konekcije, skupa podešavanja veze.
- *Nosač podataka* – Opcije su *GPRS* i *Data poziv*. Zavisno od odabranog tipa data veze, na raspolaganju će biti određeni parametri. Popunite sva polja označena kao **Mora biti definis.**, ili označena zvezdicom. Ostala polja mogu biti ostavljena prazna osim ako Vaš provajder ne zahteva suprotno.

Da biste mogli da koristite vezu za prenos podataka, Vaš operator komunikacione mreže ili provajder servisa moraju da podržavaju taj servis i da ga eventualno aktiviraju za vašu SIM karticu.

- *Ime pristupne tačke* (samo za paketirane podatke) – Ime pristupne tačke je potrebno da bi mogla da se uspostavi veza na GPRS mrežu. APN adresu, ime pristupne tačke, dobijate od svog operatora mreže ili od provajdera.
- *Pristupni broj* (samo za data pozive) – Telefonski broj za biranje (modema) pristupne tačke.
- *Korisničko ime* – Upišite korisničko ime, ako to zahteva Vaš provajder. Korisničko ime je potrebno za uspostavljanje data veze i obično ga dobijate od provajdera servisa. Korisničko ime uglavnom razlikuje velika i mala slova.

- *Traži lozinku* - Ako morate da unosite lozinku pri svakoj prijavi na server, ili ako ne želite da lozinku memorišete u telefon, izaberite *Da*.
- *Lozinka* - Lozinka je potrebna za uspostavljanje data veze i obično je dobijate od provajdera. Lozinka uglavnom razlikuje velika i mala slova. Dok upisujete lozinku, karakteri se prikazuju samo na kratko a zatim prelaze u zvezdice (.). Najlakši način za unos brojeva je da pritisnete i držite željeni taster, i onda nastavite sa unosom slova.
- *Verifikacija autentič.* - *Normalna* / *Bezbedna*.
- *Početna strana* - Zavisno od toga koja podešavanja vršite, unesite ili:
 - adresu servisa, ili
 - adresu centra za razmenu multimedija poruka (MMS).
- *Tip data poziva* (samo za data pozive) - *Analogni, ISDN v.110* ili *ISDN v.120* određuje da li telefon koristi analognu ili digitalnu vezu. Ovaj parametar zavisi i od Vašeg operatora GSM mreže i od Internet provajdera, pošto neke GSM mreže ne podržavaju određene tipove ISDN veza. Za detaljnije informacije se obratite svom Internet provajderu. Ako su ISDN veze na raspolaganju, njima se veza uspostavlja znatno brže nego analognim putem.
- *Maks. brzina prenosa* (samo za data veze) - Opcije su *Automatska* / 9600 / 14400 / 19200 / 28800 / 38400 / 43200, zavisno od toga šta ste odabrali u okviru *Tip data poziva*. Ova opcija Vam omogućava da ograničite maksimalnu brzinu prenosa kada se koristi GSM prenosni put. Veće brzine prenosa mogu biti skuplje, zavisno od provajdera servisa.

Gornje brzine predstavljaju maksimalne brzine na kojima će Vaša veza raditi. U toku veze, radna brzina može biti niža zavisno od uslova u mreži.

Opcije→ Napredni parametri

- *Tip mreže* - Verzija IP protokola u mreži.
- *IP adresa telefona* - IP adresa Vašeg telefona.
- *DNS serveri* - IP adresa primarnog i sekundarnog DNS servera.
- *Adresa proksi ser.* - IP adresa proksi servera.
- *Br. porta proksi ser.* - Broj porta proksi servera.

Ako je potrebno da unesete ovaj podatak, za ispravnu vrednost se obratite svom Internet provajderu.

Naredni parametri će biti prikazani ako ste za tip veze odabrali data poziv:

- *Povratni poziv* - Ova opcije omogućava da Vas server pozove posle Vašeg inicijalnog poziva. Obratite se svom provajderu za pretplatu na ovaj servis.
Telefon očekuje da se za povratni poziv koriste isti parametri data poziva koji su bili korišćeni za inicijalni poziv, zahtev. Mreža mora da podržava taj tip poziva u oba smera, ka telefonu i sa telefona.
- *Vrsta povrat. poziva* - Opcije su *Koristi br. serv./Koristi drugi broj*. Za ispravne parametre, podešavanja, obratite se svom provajderu servisa.
- *Broj za povratni poz.* - Ukucajte svoj telefonski broj za data veze koji koristi server za povratni poziv. Obično je to Vaš telefonski broj za data pozive.
- *Koristi PPP kompres.* - Kada je postavljeno *Da* ova opcija ubrzava prenos podataka ako je podržava udaljeni (pozvani) PPP server. Ako imate problema u uspostavljanju veze, pokušajte da postavite opciju *Ne*. Obratite se svom provajderu za savet.

- *Koristi prijavnu proc.* – Opcije su *Da / Ne*.
- *Prijavna procedura* – Unesite prijavnu proceduru.
- *Inicijalizacija mod.* (inicijalizaciona sekvenca modema) – Kontrolirše korišćenje AT modemskih instrukcija od strane telefona. Ako je potrebno, unesite karaktere koje odredi operator mreže ili Internet provajder.

GPRS

 Izaberite **GPRS**.

Podešavanja GPRS važe za sve pristupne tačke koje koriste paketni prenos podataka.

GPRS veza – Ako izaberete *Čim ima signal* a nalazite se u mreži koja podržava paketni prenos podataka, telefon se prijavljuje na GPRS mrežu i slanje kratkih poruka će se obavljati preko GPRS mreže. Pokretanje aktivne veze za paketni prenos podataka, na primer, za slanje i primanje e-mail poruka, je brže. Ako izaberete *Po potrebi*, telefon će koristiti paketni prenos podataka samo ako startujete neku aplikaciju ili proceduru koja to zahteva. GPRS veza se raskida kada je ne koristi nijedna aplikacija.

Ako nema GPRS pokrivanja a odabrali ste opciju *Čim ima signal*, telefon će povremeno pokušavati da uspostavi vezu za paketni prenos podataka.

Pristupna tačka – Ime pristupne tačke je potrebno kada želite da svoj telefon koristite sa računarom kao modem za paketni prenos podataka.

Data poziv

↩ Izaberite **Data poziv**.

Podešavanja *Data poziv* se odnose na sve pristupne tačke koje koriste GSM data poziv.

Vreme na vezi – Ako nema razmene podataka, data poziv se automatski raskida posle određenog vremenskog perioda. U opciji *Promeni* izaberite *Određuje koris*. da unesete vreme, ili *Neograničeno*.

Datum i vreme

↩ Izaberite **Datum i vreme**.

Podešavanje *Datum i vreme* Vam omogućava da odredite datum i vreme koje će se koristiti u Vašem aparatu kao i da promenite format prikaza datuma i vremena i separatore.

- *Vreme i Datum* – da podesite vreme i datum.
- *Format datuma* – da izaberete između evropskog, američkog i japanskog formata.
- *Separator za datum* – da izaberete jedan od nekoliko separatora.
- *Format vremena* – da izaberete između *24-časovni* i *12-časovni* format vremena.
- *Separator za vreme* – da izaberete jedan od nekoliko separatora.
- *Vrsta sata* → *Analogni* ili *Digitalni* – Da izmenite prikaz u pasivnom režimu. Vidite [Sat](#) na stranici [162](#).

- *Ton alarma sata* - da promenite ton, melodiju, alarma sata.
- *Autom. ažuriranje vr.* - ako želite da mobilna mreža ažurira vreme, datum i vremensku zonu Vašeg aparata (mrežni servis). Da bi se opcija *Autom. ažuriranje vr.* aktivirala, neophodno je restartovati telefon. Proverite sve alarme jer i oni mogu da se promene kao rezultat *Autom. ažuriranje vr.*
- *Odstupanje od GMT* - da promenite vremensku zonu.
- *Pomeranje sata* - da uključite ili isključite sezonsko pomeranje sata.

Bezbednost

➡ Izaberite **Bezbednost**.

Telefon i SIM

Imate mogućnost izmene sledećih šifara, kodova: šifre blokade, PIN koda i PIN2 koda. Ovi kodovi mogu da sadrže samo cifre od **0** do **9**.

Izbegavajte da za pristupne kodove koristite brojeve koji su slični brojevima za hitne pozive, kao što je 112, da biste sprečili nenamerno biranje brojeva hitnih poziva.

PIN kod zahtev - Kada je aktiviran PIN kod zahtev, aparat zahteva njegovo unošenje pri svakom uključivanju. Imajte na umu da neke SIM kartice ne dopuštaju isključivanje zahteva za unos PIN koda.

PIN kod / PIN2 kod / Šifra blokade - Otvorite ako želite da promenite ove kodove, šifre.

Vreme autoblokade - Možete da podesite vreme autoblokade, tj. period posle kojeg se telefon automatski blokira i može da se koristi samo ako se unese ispravna šifra blokade. Unesite vrednost kašnjenja u minutima ili izaberite *Isključeno* da isključite vreme kašnjenja autoblokade.

- Da telefon deblokirate, unesite šifru blokade.

Provera promene SIM - Izaberite *Da* ako želite da aparat zahteva šifru blokade kada se ubaci nova, nepoznata SIM kartica. Telefon pravi listu SIM kartica koje se prepoznaju kao vlasnikove kartice.

 Opcije u prikazu Fiksno biranje su: *Otvori, Pozovi, Aktiviraj fiksno bir., Deaktiv. fiksno bir., Novo ime, Izmeni, Obriši, Dodaj u Adresar, Dodaj iz Adresara, Nađi, Markiraj/Demarkiraj, Pomoć, i Izađi.*

Fiksno biranje - Imate mogućnost, ukoliko to Vaša SIM kartica podržava, da ograničite odlazne pozive sa svog aparata samo na odabrane brojeve. Za ovo Vam je potreban PIN 2 kod. Kada je ova funkcija aktivirana, možete da pozivate samo brojeve koji se nalaze u listi fiksnog biranja ili brojeve koji imaju jednu ili više istih početnih cifara kao neki broj u listi.

- Pritisnite džojstik da uključit *Fiksno biranje*.
- Da dodate nove brojeve u listu fiksnog biranja, izaberite **Opcije**→ *Novo ime* ili *Dodaj iz Adresara*.

Zatvorena grupa kor. (mrežni servis) - Možete definisati grupu osoba koju jedinu možete pozivati i samo od nje primati pozive. Za detaljnije informacije, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu servisa. Izaberite: *Primarno* da aktivirate podrazumevanu grupu ugovorenu sa operatorom mreže, *Uključeno* ako želite da koristite drugu grupu (neophodno je da znate indeksni broj grupe), ili *Isključeno*.

I kada se koriste zaštitne funkcije koje ograničavaju pozive (kao što su ograničenje poziva, zatvorena grupa korisnika i fiksno biranje), pozivanje zvaničnog broja službe pomoći koji je programiran u aparatu može biti moguće.

Potvrda SIM servisa (mrežni servis) – Da podesite aparat da prikazuje potvrdu kada koristite neku uslugu servisa SIM kartice.

Rad sa sertifikatima

 Opcije u glavnom prikazu Rad sa sertifikatima su: *Detalji sertifikata*, *Obriši*, *Podeš. prihvatanja*, *Markiraj/Demarkiraj*, *Pomoć* i *Izađi*.

U glavnom prikazu Rad sa sertifikatima možete videti listu sertifikata ovlastilaca koji su memorisani u Vašem aparatu. Pomerite džojstik udesno da vidite listu ličnih sertifikata, ako je moguće.

Sertifikate ovlastioca koriste neki pretraživački servisi, kao što su bankarske usluge, radi provere potpisa ili serverskih sertifikata ili pak drugih sertifikata ovlastioca.

Serverski sertifikati se koriste da bi se poboljšala bezbednost veze između telefonskog aparata i mrežnog prolaza (gejtveja). Telefon prima serverski sertifikat od provajdera servisa pre uspostavljanja veze i njegova ispravnost se proverava koristeći sertifikate ovlastioca koji se nalaze u telefonu. Serverski sertifikati se ne memorišu.

Serverski sertifikati će Vam biti potrebni kada, na primer:

- želite da se povežete na onlajn bankarske ili druge sajtove, ili na udaljeni server radi obavljanja radnji koje podrazumevaju prenos poverljivih podataka, ili

- želite da se uverite u autentičnost softvera pri njegovom preuzimanju i instaliranju.

Važno: Imajte na umu da, mada upotreba sertifikata značajno smanjuje rizike daljinskog povezivanja i instaliranja softvera, sertifikati moraju biti ispravno korišćeni da bi se iskoristila prednost povećane zaštite. Samo postojanje sertifikata ne pruža nikakvu zaštitu; odgovarajuća funkcija (upravljač sertifikata) mora da sadrži ispravne, autentične ili proverene sertifikate da bi se ostvarila povećana zaštita. Sertifikati su vremenski ograničeni. Ako se prikaže upozorenje "Sertifikat je istekao" ili "Sertifikat nije važeći", mada bi trebalo da je ispravan, proverite da li su u aparatu postavljeni tačan datum i tačno vreme.

Pre nego što izvršite bilo kakve izmene podešavanja sertifikata, morate da proverite da li zaista imate poverenje u vlasnika datog sertifikata kao i da li dati sertifikat zaista pripada naznačenom vlasniku.

Promena podešavanja prihvatanja sertifikata ovlastioca

- Dođite do sertifikata ovlastioca i izaberite **Opcije** → *Podeš. prihvatanja*. Zavisno od sertifikata, prikazuje se lista aplikacija koje mogu da koriste odabrani sertifikat. Na primer:

Menadžer aplikacija / *Da* - Sertifikat je u stanju da verifikuje poreklo novog softvera.

Internet / *Da* - Sertifikat je u stanju da verifikuje e-mail servere i servere sa slikama.

Zabrana poziva

↩ Izaberite **Zabrana poz.**

Zabrana poziva (mrežni servis) Vam pruža mogućnost ograničenja prijema i upućivanja poziva Vašim aparatom. Za ovo Vam je neophodna šifra zabrane poziva (barring password) koju dobijate od svog provajdera.

1. Dodite do jedne od opcija zabrane.
2. Izaberite **Opcije** → **Aktiviraj** da od mreže zahtevate da aktivira zabranu poziva, **Poništi** da odabranu zabranu poziva isključi, ili **Proveri status** da proverite da li su pozivi zabranjeni ili ne.
 - Izaberite **Opcije** → **Promeni šifru zab.** da promenite šifru zabrane.
 - Izaberite **Opcije** → **Poništi sve zabrane** da poništite sve aktivne zabrane poziva.

Ograničenje poziva i preusmerenje poziva ne mogu biti aktivni istovremeno.

I kada su pozivi ograničeni, pozivanje određenih zvaničnih brojeva službe pomoći može biti moguće.

Mreža

↩ Izaberite **Mreža.**

Izbor operatora

- **Automatski** - Podesite aparat da automatski traži i izabere jednu od celularnih mreža raspoloživih na Vašoj lokaciji.
- **Ručno** - Izaberite ručno mrežu koju želite iz liste mreža. Ako se veza sa ručno odabranom mrežom prekine, telefon će upozoriti tonskim alarmom greške i

tražiti da ponovo izaberete mrežu. Izabrana mreža mora da ima roming sporazum sa Vašom matičnom mrežom, tj. sa operatorom čija se SIM kartica nalazi u telefonu.

Prikaz inf. o ćeliji

- Izaberite *Uključeno* da podesite svoj telefonski aparat tako da Vas obaveštava kada se koristi u celularnoj mreži koja se bazira na MCN (mikro celularna mreža) tehnologiji i da aktivirate prijem info poruka (mrežni servis).

Proširenja

➡ Izaberite **Proširenje**.

Dođite do nekog foldera proširenja i otvorite podešavanja:

- Primarni način rada* - Izaberite način rada koji će se automatski aktivirati kada na telefon priključite određeno proširenje.
- Automatski odgovor* - Podesite telefon tako da automatski odgovara na dolazni poziv posle 5 sekundi kada je to proširenje priključeno na telefon. Ako je *Tip zvona* podešeno na *Jedan pisak* ili *Bez zvona*, opcija automatski odgovor se ne može koristiti, i morate se javljati sami.

■ Favoriti

➡ Izaberite **Meni** → **Favoriti** ili pritisnite **Favoriti** u pasivnom režimu.

▶ Opcije u glavnom prikazu Favoriti su: *Otvori, Izmeni ime prečice, Ikonica prečice, Obriši prečicu, Premesti, Redni prikaz / Mrežasti prikaz, Pomoć i Izadi*.

Favorite možete koristiti za čuvanje prečica, linkova do omiljenih fotografija, video snimaka, napomena, snimljenih audio datoteka i veb markera (bukmark oznaka).

Podrazumevane, standardne, prečice su: - otvara editor Beležnica, - otvara Kalendar sa izabranim trenutnim datumom, - otvara Primljeno aplikacije Poruke.

Prečice se mogu dodavati samo iz nekih funkcija. Aplikacije nemaju ovu mogućnost.

Dodavanje i korišćenje prečica:

1. Otvorite aplikaciju i dođite do stavke koju želite da dodate kao prečicu.
2. Izaberite **Opcije** → *Dodaj u: Favoriti* i pritisnite **OK**.
 - **Da otvorite neku prečicu**, dođite do ikonice pa pritisnite džojstik. Datoteka se otvara u odgovarajućoj aplikaciji.
 - **Da obrišete prečicu**, dođite do prečice koju želite da uklonite i izaberite **Opcije** → *Obriši prečicu*. Uklanjanje prečice ne utiče na samu datoteku do koje prečica vodi.
 - **Da promenite ime prečice**, izaberite **Opcije** → *Izmeni ime prečice*. Napišite novo ime. Ova izmena utiče samo na prečicu, a ne na datoteku ili stavku do koje ona vodi.

10. Ekstra

■ Beležnica

➡ Izaberite **Meni**→ **Ekstra**→ **Beležnica**.

Beležnicu možete povezati sa Favoriti i slati napomene drugim uređajima. Tekstualne datoteke (formata .txt) koje primete možete memorisati u Beležnicu.

- Pritisnite tastere **1 - 9** da počnete sa pisanjem. Pritisnite **obriši** taster da biste obrisali slova. Pritisnite **Urađeno** da to sačuvate.

■ Kalkulator

➡ Izaberite **Meni**→ **Ekstra**→ **Kalkulator**.

1. Unesite prvi broj proračuna. Ako pogrešite, pritisnite **obriši** taster da broj obrišete.
2. Dodajte do neke računске operacije i pritisnite džojстик da je izaberete.
3. Unesite drugi broj.
4. Da sprovedete operaciju, dodajte do i pritisnite džojстик.

➡ Opcije u Kalkulatoru su: *Poslednji rezultat*, *Memorija*, *Obriši ekran*, *Pomoć i Izadi*.

Napomena: Preciznost ovog kalkulatora je ograničena i on je namenjen samo za jednostavne proračune.

- Za decimalni zarez, pritisnite taster #.
- Pritisnite i držite **obriši** taster da obrišete rezultat predhodne kalkulacije.
- Pomoću i možete da pregledate prethodne proračune i da se krećete po listu.

■ Konverter

 Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Konverter**.

U modulu Konverter možete da mere kao što je *Dužina* pretvarate iz jedne jedinice u drugu; na primer, *jardi* u *metri*.

Konverter je ograničene preciznosti i može doći do grešaka u zaokruživanju.

Konverzija mernih jedinica

 Opcije u Konverteru: *Vrsta konverzije*, *Kursevi valuta* (nije na raspolaganju za ostale jedinice mere), *Pomoć* i *Izađi*.

Da biste mogli da sprovedete konverziju valuta, morate prvo da postavite kurseve valuta. Vidite [Postavljanje osnovne valute i kurseva](#) na stranici 161.

1. Dodite do polja *Vrsta* i pritisnite džojstik da otvorite listu mera. Dodite do mere koju želite da koristite i pritisnite **OK**.
2. Dodite do prvog polja *Jedinica* i pritisnite džojstik da otvorite listu raspoloživih jedinica mere. Izaberite jedinicu iz koje želite da izvršite konverziju i pritisnite **OK**.

3. Dođite do narednog polja *Jedinica* i izaberite jedinicu u koju želite da izvršite konverziju.
4. Dođite do prvog polja *Količina* i unesite iznos koji želite da konvertujete. Drugo polje *Količina* se automatski menja i prikazuje konvertovani iznos.

Pritisnite taster # za decimalni zarez i pritisnite taster - za simbole +, - (za temperaturu), i E (eksponent).

Smer konverzije se menja ako vrednost unesete u drugo polje *Količina*. Rezultat se prikazuje u prvom polju *Količina*.

Postavljanje osnovne valute i kursa

Pre nego što budete mogli da sprovedite konverzije valuta morate da izaberete osnovnu valutu (obično Vaša domaća) i kurseve.

Jedinica osnovne valute je uvek 1. Osnovna valuta određuje kurseve ostalih valuta.

1. Izaberite *Valute* kao vrstu mere pa izaberite *Opcije* → *Kursevi valuta*. Otvara se lista valuta, a trenutnu osnovnu valutu vidite na vrhu.
2. Da promenite osnovnu valutu, dođite do neke od valuta (obično Vaša domaća), i izaberite *Opcije* → *Post. za osnovnu v.*
3. Dodajte kurseve, dođite do valute i ukućajte novi kurs, tj. koliko jedinica te valute odgovara jedinici osnovne valute koju ste odabrali.
4. Pošto postavite sve potrebne kurseve valuta, možete da sprovedite konverzije valuta. Vidite *Konverzija mernih jedinica* na stranici 160.

■ Diktafon

↩ Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Diktafon**.

Diktafon Vam omogućava snimanje telefonskih razgovora i govornih podsetnica. Ako snimate telefonski razgovor, u toku snimanja obe strane čuju tonski signal na svakih pet sekundi.

Snimci se memorišu u modul Galerija. Vidite **Galerija** na stranici 73.

▶ Opcije u Diktafonu su: *Snimi audio snimak*, *Obriši*, *Preimenuj snimak*, *Pošalji*, *Idi u Galeriju*, *Podešavanja*, *Dodaj u: Favoriti*, *Pomoć* i *Izađi*.

- Izaberite **Opcije** → *Snimi audio snimak* i dođite do neke od funkcija i pritisnite džojstik da je izaberete. Koristite: – da snimate, – da napravite pauzu, – da zaustavite, – da brzo premotate napred, – da brzo premotate nazad, ili – da slušate otvorenu zvučnu datoteku.

Rikorder (diktafon) se ne može koristiti dok je aktivna neka govorna ili GPRS veza.

■ Sat

↩ Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Sat**.

Promene podešavanja sata

▶ Opcije u Satu: *Postavi alarm*, *Promeni alarm*, *Ukloni alarm*, *Podešavanja*, *Pomoć* i *Izađi*.

- Da promenite vreme i datum, izaberite **Opcije** → *Podešavanja* u Satu.

Postavljanje alarma

1. Da postavite novi alarm, izaberite **Opcije** → *Postavi alarm*.
2. Unesite vreme za alarm i pritisnite **OK**. Kada je alarm aktiviran, prikazuje se indikator .
- Da poništite alarm, idite u Sat i izaberite **Opcije** → *Ukloni alarm*.

Isključivanje alarma

- Da isključite alarm, pritisnite **Stop**.
- Pritisnite **Odloži** da alarm prekinete na pet minuta, posle čega se alarm oglašava ponovo. Ovo možete ponavljati najviše pet puta.

Ako je u vreme podešeno za alarm aparat isključen, on će se automatski uključiti i oglasiti alarmom. Ako pritisnete **Stop**, aparat Vas pita da li želite da ga aktivirate. Pritisnite **Ne** da aparat isključite, ili **Da** da biste mogli da pozivate i primате pozive. Ne pritiskajte **Da** kada upotreba bežičnog telefona može da prouzrokuje smetnje ili opasnost.

Personalizovanje, definisanje sopstvenog tona alarma

1. Da personalizujete ton alarme, izaberite **Opcije** → *Podešavanje*.
2. Dodite do *Ton alarma sata* pa pritisnite džojstik.
3. Dok se krećete po listi tonova, melodija, možete zastati na nekom od njih da ga čujete pre nego što ga izaberete. Pritisnite **Izaberi**, da izaberete dati ton, melodiju.

■ Memorijska kartica

➡ Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Mem. kartica**.

➡ Opcije u memorijskoj kartici: *Izvedi mem. karticu, Kopiraj mem.tel., Rekonst. sa kartice, Formatizuj karticu, Ime mem. kartice, Postavi lozinku, Promeni lozinku, Ukloni lozinku, Otključaj m. karticu, Detalji memorije, Pomoć, i Izadi.*

Za detalje o ubacivanju memorijske kartice u telefon, vidite deo Za početak. Memorijsku karticu možete da koristite za memorisanje multimedija datoteka, kao što su video snimci i audio datoteke, fotografija, poruka, kao i za čuvanje rezervne kopije sadržaja memorije telefonskog aparata.

Sa Vašim Nokia telefonom se dobija RS-MMC kartica (multimedija memorijska kartica umanjenih dimenzija) na kojoj se mogu nalaziti i neke dodatne aplikacije nezavisnih razvojnih timova. Ove aplikacije su programirali razvojni timovi tako da budu kompatibilne sa Vašim aparatom.

Za ovaj aparat koristite samo kompatibilne multimedija memorijske kartice (MMC). Kompatibilna MMC kartica za Vaš aparat je Reduced Size Dual Voltage MultiMediaCard. Druge memorijske kartice, kao što su Secure Digital (SD), ne odgovaraju ležištu za MMC kartice i nisu kompatibilne sa ovim aparatom. Upotreba nekompatibilne memorijske kartice može da ošteti memorijsku karticu i aparat, a podaci upisani na nekompatibilnu karticu mogu da budu oštećeni.

Detalji o upotrebi memorijske kartice sa drugim funkcijama i aplikacijama Vašeg aparata su dati u poglavljima koja opisuju date funkcije ili aplikacije.

Držite sve memorijske kartice daleko od dohvata dece.

Zaključavanje memorijske kartice

Kada se memorijska kartica formatira, svi podaci na njoj se trajno gube.

Neke memorijske kartice se isporučuju već formatirane, dok druge zahtevaju formatiranje. Proverite sa prodavcem da li morate da formatirate memorijsku karticu da biste mogli da je koristite.

- Izaberite **Opcije** → *Formatizuj karticu*.

Izaberite **Da** da to potvrdite. Pošto se formatizovanje završi, ukucajte ime za memorijsku karticu (maksimalno 11 slova ili cifara).

Pravljenje rezervne kopije i rekonstruisanje podataka

Da na memorijskoj kartici napravite rezervnu kopiju sadržaja memorije telefonskog aparata, izaberite **Opcije** → *Kopiraj mem.tel.*

Da rekonstruišete u memoriju telefona rezervnu kopiju sa memorijske kartice, izaberite **Opcije** → *Rekonst. sa kartice*.

Možete da pravite rezervne kopije i rekonstruišete sadržaj memorije samo istog telefonskog aparata.

Zaključavanje memorijske kartice

Da postavite lozinku za zaključavanje svoje memorijske kartice kao zaštitu od neovlašćene upotrebe, izaberite **Opcije** → *Postavi lozinku*.

Tražiće se da unesete i potvrdite svoju lozinku. Lozinka može imati najviše osam karaktera.

Lozinka se čuva u telefonu i nije potrebno da je unosite ponovo dok god memorijsku karticu koristite u istom telefonu. Ako želite da karticu koristite u drugom aparatu, tražiće se lozinka.

Otključavanje memorijske kartice

Ako u svoj telefonski aparat ubacite drugu memorijsku karticu koja je zaštićena lozinkom, tražiće se da unesete lozinku date memorijske kartice. Da otključate karticu:

- Izaberite **Opcije** → *Otključaj m. karticu.*

Napomena: Pošto se lozinka ukloni, memorijska kartica je otključana i može se koristiti bez lozinke u drugom telefonu.

Provera utroška memorije

Možete proveravati utrošak memorije pojedinih grupa podataka kao i količinu raspoložive memorije za instaliranje novih aplikacija ili softvera na memorijsku karticu.

- Izaberite **Opcije** → *Detalji memorije.*

■ Novčanik

↩ Izaberite **Meni** → **Ekstra** → **Novčanik.**

▶ Opcije u glavnom prikazu Novčanik su: *Otvori, Podešavanja, Pomoć i Izadi.*

Novčanik Vam pruža mesto za čuvanje Vaših ličnih podataka, kao što su brojevi kreditnih i bankovnih kartica, adrese i ostali korisni podaci, na primer, korisnička imena i lozinke.

Podacima iz novčanika se može jednostavno pristupiti u toku pretraživanja da biste automatski popunjavali onlajn porudžbenice sa veb strana, na primer, kada servis zahteva unos detalja kreditne kartice. Podaci u novčaniku su šifrovani i zaštićeni su šifrom novčanika koju sami definišete.

Podatke u novčaniku možete grupisati u odgovarajuće profile, skupove, i pristupiti im, recimo, kod onlajn kupovine.

Zbog same svoje prirode, aplikacija Novčanik se automatski zatvara posle 5 minuta. Da biste joj ponovo pristupili, unesite šifru novčanika. Po potrebi, ovaj vremenski period posle kojeg se novčanik blokira možete izmeniti. Vidite [Podešavanja prisutnosti](#) na stranici 67.

Unos šifre novčanika

Uvek kada otvarate modul Novčanik, od Vas se zahteva da unesete šifru novčanika.

Kada prvi put otvorite Novčanik, morate da kreirate svoju šifru novčanika.

1. Unesite šifru po želji (4 do 10 alfanumeričkih karaktera) i pritisnite **OK**.
2. Taži se i da potvrdite odabranu šifru. Unesite ponovo tu istu šifru i pritisnite **OK**. Nemojte nikome otkrivati svoju šifru novčanika.
3. Unesite šifru koju ste kreirali i pritisnite **OK**.

Ako šifru novčanika unesete pogrešno tri puta zaredom, aplikacija Novčanik se blokira na pet minuta. Sa narednim unošenjem pogrešne šifre novčanika, ovaj period blokade se produžava.

Ako zaboravite svoju šifru novčanika, morate da resetujete šifru, i izgubićete sve podatke koji se nalaze u Novčaniku. Vidite [Resetovanje, poništavanje, novčanika i šifre novčanika](#) na stranici 172.

Memorisanje podataka lične kartice

1. Izaberite kategoriju *Kartice* u glavnom meniju Novčanika, pa pritisnite džojstik.
2. Izaberite neki tip kartica iz liste i pritisnite džojstik.
 - *Platne kartice* – Kreditne i debitne kartice.
 - *Popustne kartice* – Članske kartice i interne kartice prodavnica.
 - *Onlajn pr. kartice* – Lična korisnička imena i lozinke za onlajn mrežne servise.
 - *Adresna kartica* – Osnovni kontakt podaci za kuću/posao.
 - *Koristi info kart.* – Određene lične preference za onlajn servise.
3. Izaberite **Opcije** → *Nova kartica*. Otvara se prazan obrazac.
4. Popunite polja koja želite i pritisnite **Urađeno**.

Kartične podatke, informacije, možete primiti i direktno u telefonski aparat od izdavaoca kartice ili provajdera servisa (ako oni tu uslugu nude). Bićete obavešteni kojoj kategoriji kartica pripada ona koju ste primili. Karticu sačuvajte ili je odbacite. Sačuvanu karticu možete pregledati i preimenovati, ali u nju ne možete da unosite izmene.

Polja u kartici možete otvarati, menjati ili brisati. Svaka izmena se čuva posle izlaska iz kartice.

 Opcije pri pregledu i izmenama podataka, detalja kartice: *Obriši*, *Pomoć* i *Izadi*.

Kreiranje ličnih napomena

Lične napomene, zabeleške, služe za memorisanje osetljivih podataka, informacija, na primer, brojeva bankovnih računa. Podacima u ličnoj napomeni možete pristupiti iz pretraživača. Napomenu možete i da pošaljete kao poruku.

- Izaberite kategoriju *Lične napom.* u glavnom meniju Novčanika, pa pritisnite džojstik.
- Izaberite **Opcije** → *Nova napomena*. Otvara se prazna napomena.
- Pritisnite tastere **1 - 9** da počnete sa pisanjem. Pritisnite **obriši** taster da biste obrisali karaktere. Pritisnite **Urađeno** da to sačuvate.

Kreiranje načina rada novčanika

Pošto memorišete svoje lične podatke, možete da ih objedinite u neki način rada (skup ili profil) novčanika. Koristite način rada novčanika da iz pretraživača preuzimate podatke novčanika iz različitih kartica i kategorija.

1. Izaberite kategoriju *N. r. novčanika* u glavnom meniju Novčanika, pa pritisnite džojstik.
2. Izaberite **Opcije** → *Novi način rada*. Otvara se obrazac novog načina rada novčanika.

3. Popunite polja koja želite i pritisnite **Urađeno**.

Za neka polja morate obavezno odabrati podatke iz novčanika. Podatke sačuvajte u odgovarajuću kategoriju pre kreiranja načina rada novčanika, inače se način rada neće moći kreirati.

- *Ime načina rada* – Unesite neko ime za dati način rada.
- *Platna kartica* – Izaberite neku karticu iz kategorije platne kartice.
- *Popustna kartica* – Izaberite neku karticu iz kategorije popustne kartice.
- *Onlajn pristupna kartica* – Izaberite neku karticu iz kategorije onlajn pristupne kartice.
- *Dostavna adresa* – Izaberite neku adresu iz kategorije adresne kartice.
- *Adresa fakturisanja* – Ako se ne promeni, podrazumeva se da je ista kao dostavna adresa. Ako želite da to bude neka druga adresa, izaberite je iz kategorije adresna kartica.
- *Korisnička info kartica* – Izaberite neku karticu iz kategorije korisničke info kartice.
- *Primi e-priznanice* – Izaberite neko odredište iz kategorije adresne kartice.
- *Šalji e-priznanicu* – Izaberite *Na telefon*, *Na e-mail*, ili *Na tel. i e-mail*
- *Slanje RFID* – Izaberite *Uključeno* ili *Isključeno*. Definiše da li se sa načinom rada novčanika šalje ili ne jedinstveni identifikacioni broj vašeg telefonskog aparata (za buduće servise kupovine ulaznica koji će se bazirati na RFID tehnologiji – radiotalasna daljinska identifikacija).

Preuzimanje podataka novčanika u pretraživač

Kada koristite onlajn mobilne servise koji podržavaju funkciju novčanika, možete preuzimati podatke memorisane u novčaniku da automatski popunjavate polja nekog onlajn obrasca. Na primer, preuzimanjem podataka, detalja, svoje platne kartice, nemate potrebe da stalno ručno ukucavate broj kartice i datum isteka važnosti (zavisno od toga šta se traži). Takođe, pri povezivanju na neki servis mobilne telefonije koji zahteva proveru identiteta, svoja korisnička imena i lozinke možete da preuzimate iz pristupne kartice u kojoj su memorisani. Vidite [Kupovina](#) na stranici [179](#).

Keš memorija je memorijski prostor koji se koristi za privremeno smeštanje podataka. Ako ste pristupali, ili pokušavali da pristupite, poverljivim informacijama koje zahtevaju unos lozinke, ispraznite keš memoriju posle svake takve radnje. Podaci ili servisi kojima ste pristupali su upisani u keš memoriju. Da ispraznite, obrišete keš memoriju, izaberite **Meni**→ **Veb**→ **Opcije**→ **Opcije pretraživ.**→ **Obriši keš**.

Pregled detalja ulaznice

 Opcije u glavnom prikazu Ulaznice su: *Vidi, Obriši, Promeni ime, Markiraj/ Demarkiraj, Pomoć i Izadi*.

Možete dobijati obaveštenja o ulaznicama koje ste kupili "onlajn", tj. preko mreže, koristeći pretraživač. Primljena obaveštenja se memorišu u novčanik. Da vidite obaveštenje:

1. Izaberite kategoriju *Ulaznice* u glavnom meniju Novčanika, pa pritisnite džojstik.
2. Izaberite **Opcije**→ *Vidi*.

Podešavanja novčanika

Izaberite **Opcije** → *Podešavanja* u glavnom prikazu menija Novčanik:

- *Šifra novčanika* - Promenite šifru novčanika. Traži se da unesete trenutnu šifru novčanika, da kreirate novu i da tu novu šifru potvrdite.
- *RFID* - Postavite ID (identifikacionu) šifru telefonskog aparata (za buduće servise kupovine ulaznica koji će se bazirati na RFID tehnologiji - radiotalasna daljinska identifikacija), tip i opcije slanja.
- *Auto. zatvaranje* - Promenite vremenski period kašnjenja (1 do 60 minuta). Po isteku ovog perioda kašnjenja, da bi se pristupilo novčaniku, biće potrebno uneti šifru novčanika.

Resetovanje, poništavanje, novčanika i šifre novčanika

Da resetujete, poništite, i sadržaj novčanika i šifru novčanika:

1. Ukucajte ***#7370925538#** u pasivnom režimu.
2. Unesite šifru blokade i pritisnite **OK**. Vidite *Bezbednost* na stranici 152.
3. Traži se da potvrdite brisanje podataka. Pritisnite **OK**.

Pri narednom otvaranju novčanika, moraćete da unesete neku novu šifru novčanika. Vidite *Unos šifre novčanika* na stranici 167.

11. Servisi i Aplikacije

■ Veb (Mobilni pretraživač)

Izaberite **Meni** → **Veb** ili pritisnite i držite taster **0** u pasivnom režimu.

Razni provajderi servisa poseduju na Internetu prezentacije posebno namenjene korisnicima mobilnih telefona nudeći usluge kao što su, na primer, novosti, izveštaji o vremenu, bankarske transakcije, redovi letenja, zabava i igre. Uz pomoć mobilnog pretraživača ove usluge možete pratiti kao WAP strane pisane u HTML i WML jeziku, i XHTML strane pisane u XHTML jeziku, ili mešavinom WML i XHTML jezika. Ako niste već koristili svoj telefon za uspostavljanje WAP veze, potrebno je da se obratite svom provajderu servisa za pomoć za prvo uspostavljanje veze.

Za raspoloživost servisa, kao i za način plaćanja i cene, proverite kod svog lokalnog operatora celularne mreže ili provajdera servisa. Provajderi će Vam takođe dati i uputstva o korišćenju njihovih servisa.

Osnovni koraci za pristup

- Memorišite parametre neophodne za pristup servisu koji želite da koristite. Vidite [Podešavanje telefonskog aparata za pretraživanje](#) na stranici 174.
- Uspostavite vezu sa servisom. Vidite [Uspostavljanje veze](#) na stranici 174.
- Započnite pretraživanje sadržaja strana. Vidite [Pretraživanje](#) na stranici 176.
- Završite vezu sa servisom. Vidite [Završetak veze](#) na stranici 180.

Podešavanje telefonskog aparata za pretraživanje

Primanje parametara u okviru smart poruke

Parametre servisa možete primiti i u posebnoj kratkoj poruci, tzv. smart poruci, od operatora mreže ili od provajdera koji nudi dati servis. Vidite [Primanje smart poruka](#) na stranici 103. Za detaljnije informacije, obratite se svom operatoru mreže ili provajderu servisa.

Unos podešavanja ručno

Pridržavajte se instrukcija koje dobijete od svog provajdera.

1. Izaberite **Meni**→ **Podešav.**→ **Veza**→ **Pristupne tačke** i definišite parametre pristupne tačke. Vidite [Podešavanja veze](#) na stranici 146.
2. Izaberite **Meni**→ **Veb**→ **Opcije**→ **Menadžer markera**→ **Dodaj marker**.
Napišite ime za marker (bukmark oznaku) i adresu strane koji su definisani za trenutnu pristupnu tačku.

Uspostavljanje veze

Pošto memorišete sve neophodne parametre veze, možete da pristupate stranama, veb prezentacijama.

Pостоje tri različita načina pristupanja stranama:

- Izaberite početnu stranu (houmpejdž) () svog provajdera servisa.
- Izaberite marker u prikazu markeri.
- Pomoću tastera **2 - 9** napišite adresu nekog veb servisa. Odmah se aktivira polje Idi na u dnu displeja i pisanje adrese možete nastaviti u njemu.

Pošto izaberete stranu ili napišete adresu pritisnite džojstik da započnete preuzimanje strane.

Pregled markera

U aparat su možda unete adrese, bookmark oznake, nekih sajtova koji nisu povezani sa Nokiom. Nokia ne odobrava niti garantuje za ove sajtove. Ako se odlučite da im pristupite, potrebno je da preduzmete svu predostrožnost u smislu bezbednosti i sadržaja kao i za bilo koji drugi Internet sajt.

 Opcije u prikazu Markeri (kada je izabran marker ili folder): *Otvori, Preuzmi, Na prethodnu str., Menadžer markera, Markiraj/Demarkiraj, Opcije pretraživ., Napredne opcije, Pošalji, Nađi marker, Detalji, Podešavanje, Pomoć i Izadi.*

U prikazu Markeri možete videti markere koji vode različitim vrstama veb strana. Markeri su označeni sledećim ikonicama:

- Početna strana definisana za pristupnu tačku. Ako za pretraživanje koristite drugu pristupnu tačku, prema tome se menja i početna strana.

- Poslednja posećena strana. Kada telefon raskine vezu sa servisom, adresa poslednje posećene strane ostaje u memoriji sve dok se u toku naredne veze ne poseti nova.

Dok se krećete po markerima, adresu istaknutog markera možete videti u polju Idu na u dnu displeja.

- Marker koji prikazuje naziv.

Ručno dodavanje markera

1. U prikazu Markeri, izaberite **Opcije**→ *Menadžer markera*→ *Dodaj marker*.
2. Počnite sa popunjavanjem polja. Samo adresa mora biti definisana. Ako se ne odredi neka druga, markeru se dodeljuje primarna, podrazumevana pristupna tačka. Pritisnite taster . da unesete specijalne karaktere kao što su /, ., :, i @. Pritisnite **obriši** taster da biste obrisali karaktere.
3. Izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj* da sačuvate marker.

Pretraživanje

Nove veze, linkovi, su na stranama plavi i podvučeni a već posećeni linkovi su purpurni. Slike koje služe kao linkovi su uokvirene plavo.

 Opcije u toku pretraživanja: *Otvori, Servisne opcije, Markeri, Sačuvaj kao marker, Vidi sliku, Opcije pretraživ., Napredne opcije, Pošalji marker, Nađi, Detalji, Podešavanja, Pomoć i Izadi.*

Tasteri i komande koje se koriste u pretraživanju

- Da otvorite neki link, pritisnite džojstik.
- Za prelistavanje, koristite džojstik.
- Da u neko polje unesete slova i brojeve, pritiskajte tastere **0 - 9**. Pritisnite taster . da unesete specijalne karaktere kao što su /, ., :, i @. Pritisnite **obriši** taster da biste obrisali karaktere.

- Da se u toku pretraživanja vratite na prethodnu stranu, pritisnite **Nazad**. Ako opcija **Nazad** nije na raspolaganju, izaberite **Opcije**→ *Opcije pretraživ.*→ *Istorija* da vidite hronološku listu stranica koje ste posetili tokom sesije. Istorija se uvek briše kada se završi sesija pretraživanja.
- Da štiklirate kućice i izvršite izbor, pritisnite džojстик.
- Da preuzmete najnoviji sadržaj sa servera, izaberite **Opcije**→ *Opcije pretraživ.*→ *Ažuriraj*.
- Da otvorite podlistu komandi ili opcija trenutne veb stranice, izaberite **Opcije**→ *Servisne opcije*.
- Pritisnite i držite taster **završi** da raskinete vezu sa pretraživačkim servisom i prekinete pretraživanje.

Memorisanje markera

- Da marker memorišete u toku pretraživanja, izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj kao marker*.
- Da memorišete marker koji ste primili kao smart poruku, otvorite je u Prilmeno modula Poruke i izaberite **Opcije**→ *Sačuvaj u markere*. Vidite **Primanje smart poruka** na stranici 103.

Pregled sačuvanih strana

 Opcije u prikazu Sačuvane strane su: *Otvori*, *Na prethodnu str.*, *Ažuriraj*, *Sačuvane strane*, *Markiraj/Demarkiraj*, *Opcije pretraživ.*, *Napredne opcije*, *Detalji*, *Podešavanja*, *Pomoć*, i *Izadi*.

Ako redovno pretražujete strane sa informacijama koje se ne menjaju često, njih možete sačuvati pa ih kasnije pretraživati "oflajn", tj. bez povezivanja.

- Da neku stranu memorišete, sačuvate, u toku pretraživanja, izaberite **Opcije**→ *Napredne opcije*→ *Sačuvaj stranicu*.

Sačuvane strane su označene sledećim ikonicama:

- Sačuvana veb strana.

U prikazu Sačuvane strane možete takođe da kreirate i nove foldere za memorisanje strana, prezentacija.

Folderi su označeni sledećim ikonicama:

- Folder koji sadrži sačuvane veb strane

- Da otvorite prikaz Sačuvane stranice, pomerite džojstik udesno u prikazu Markeri. U prikazu Sačuvane stranice, pritisnite džojstik da otvorite neku sačuvanu stranicu.

Da započnete povezivanje na veb servis i preuzmete ponovo trenutnu stranu, izaberite **Opcije**→ *Opcije pretraživ.*→ *Ažuriraj*.

Pošto stranicu učitate ponovo, telefon ostaje onlajn, tj. povezan.

Keš memorija je memorijski prostor koji se koristi za privremeno smeštanje podataka. Ako ste pristupali, ili pokušavali da pristupite, poverljivim informacijama koje zahtevaju unos lozinke, ispraznite keš memoriju posle svake takve radnje. Podaci ili servisi kojima ste pristupali su upisani u keš memoriju. Da ispraznite keš memoriju, izaberite **Meni**→ *Veb*→ **Opcije**→ *Opcije pretraživ.*→ *Obriši keš*.

Preuzimanje

Objekte kao što su tonovi zvona, slike, logotipi operatora, softver i video snimci možete preuzimati koristeći mobilni pretraživač. Ove objekte možete dobiti besplatno ili ih možete kupite.

Po preuzimanju, objektima manipulirate odgovarajućim aplikacijom svog telefonskog aparata, na primer, preuzeta slika će biti sačuvana u Galeriji.

Važno: Instalirate i koristite samo aplikacije i softver iz izvora koji nude adekvatnu bezbednost i zaštitu od štetnog softvera.

Kupovina

Da biste preuzeli neki objekat:

1. Dodajte do odgovarajućeg linka i izaberite **Opcije** → **Otvori**.
2. Izaberite odgovarajuću opciju da to kupite, recimo, (Buy) Kupi.

Pažljivo pročitajte date informacije.

Ako je onlajn sadržaj kompatibilan, možete koristiti informacije iz svog Novčanika za kupovinu:

1. Izaberite **Otvori Novčanik**. Biće Vam zatražena šifra novčanika. Vidite **Unos šifre novčanika** na stranici 167.
2. Izaberite odgovarajuću kategoriju kartice iz Novčanika.
3. Izaberite **Ispuni**. Ovime se prenose odabrane informacije iz Novčanika.

Ako Novčanik ne sadrži sve potrebne informacije za kupovinu, zatražiće se od Vas da unesete preostale detalje ručno.

Institut zaštite autorskih prava može da sprečava kopiranje, modifikovanje, prenos ili prosleđivanje nekih slika, tonova i melodija zvona i drugog sadržaja.

Provera nekog objekta pre njegovog preuzimanja

Pre nego što preuzmete neki objekat, možete pogledati detalje o njemu. Ti detalji mogu biti cena, kratki opis i veličina.

- Dodite do odgovarajućeg linka i izaberite **Opcije**→ **Otvori**.
Detalji o datom objektu se prikazuju na ekranu Vašeg aparata.
- Ako želite da nastavite sa preuzimanjem sadržaja, pritisnite **Prihvati**, ili ako želite da odustanete od preuzimanja, pritisnite **Obustavi**.

Završetak veze

- Izaberite **Opcije**→ **Napredne opcije**→ **Raskini vezu**, ili
- Pritisnite i držite taster **završi** da prekinete pretraživanje i da se vratite u pasivni režim.

Podešavanja pretraživača

Izaberite **Opcije**→ **Podešavanja**:

- **Prim. pristupna tačka** - Da promenite primarnu tačku pristupa, pritisnite džojstik da otvorite listu raspoloživih pristupnih tačaka. Istaknuta je trenutna primarna pristupna tačka. Vidite **Podešavanja veze** na stranici 146.

- *Prikazuj slike* – Izaberite da li želite da se u toku pretraživanja prikazuju i slike. Ako izaberete *Ne*, možete kasnije u toku pretraživanja preuzeti slike ako izaberete *Opcije*→ *Prikaži slike*.
- *Slaganje teksta* – Izaberite *Isključeno* ako ne želite da se tekst automatski prenosi u naredni red, odnosno *Uključeno* ukoliko to želite. Ako se tekst ne prebacuje u naredni red, krajevi redova teksta će biti skraćeni, odsečeni.
- *Veličina slova* – Možete odabrati pet veličina teksta u pretraživaču: *Najsitnija*, *Sitna*, *Normalna*, *Krupna* i *Najkrupnija*.
- *Prim. kodni raspored* – Da bi se tekst na stranama prikazivao ispravnim pismom, izaberite odgovarajuću grupu jezika.
- *Automatski markeri* – Izaberite *Uključeno* ako želite da se marker, bukmark oznaka, automatski memoriše u folder *Auto. markeri* kada posetite neku stranu. Kada izaberete *Sakri folder*, markeri, bukmark oznake, se ipak automatski memorišu u taj folder.
- *Veličina ekrana* – Izaberite kako će se koristiti površina ekrana za prikazivanje strana.
- *Prikazivanje* – Izaberite kvalitet slike za prikaz strana. Kod visokog kvaliteta slike, preuzimanje strane je sporije, i obratno.
- *Kolačići – Dopusti / Odbacuj*. Primanje "kolačića" možete omogućiti odnosno onemogućiti (način na koji provajderi sadržaja identifikuju korisnike i njihova interesovanja za date sadržaje).
- *Sigurnosna upozor.* – Izaberite da se sigurnosna upozorenja prikazuju ili da se ne prikazuju.

- *Potvrdi slanje DTMF – Uvek / Samo prvi put.* Izaberite da li želite da se traži potvrda pre nego što telefon pošalje DTMF niz u toku govorne veze. Vidite [Opcije u toku veze](#) na stranici 39. Na primer, možete obavljati govorne pozive dok gledate veb stranicu, slati DTMF tonove dok je glasovni poziv u toku, i memorisati u Adresar imena i brojeve telefona sa veb stranice.
- *Novčanik* – Izaberite *Uključeno* da se modul Novčanik automatski otvara kada se otvori kompatibilna stranica pretraživača.

■ Igre

 Izaberite **Meni** → **Igre**.

Da starujete neku igru, dođite do nje pa pritisnite džojстик. Za uputstva o pravilima i načinu igranja, izaberite **Opcije** → *Pomoć*.

12. Povezivanje

■ PC Suite

Svoj telefonski aparat možete da koristite sa brojnim aplikacijama za povezivanje sa PC računarom i za data komunikacije (razmena podataka). Koristeći PC Suite možete da sinhronizujete (usaglašavate) podatke kontakata, kalendara, obaveza i napomena koji se nalaze u Vašem telefonu sa odgovarajućim podacima koji se nalaze u kompatibilnom PC računaru ili na nekom Internet serveru (mrežni servis).

Više podataka o modulu PC Suite i link (adresu) za preuzimanje možete naći u delu podrške na Nokia veb sajtu; <www.nokia.com/support>.

■ Bluetooth veza

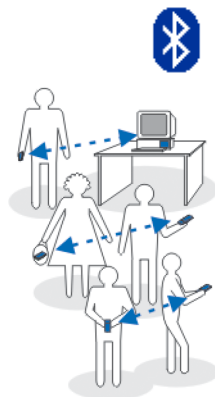
➡ Izaberite **Meni** → **Povezivanje** → **Bluetooth**.

Ovaj uređaj je usklađen sa Bluetooth bežičnom tehnologijom po Specifikaciji 1.1 i podržava naredne profile: Hands-free (hendsfri), Object Push Profile (prijem objekata bez zahteva korisnika), File Transfer Profile (prenos datoteka), Dial Up Networking (povezivanje na mrežu biranjem pristupnog broja) Profile i Fax (telefaks) profili. Da biste osigurali saradnju sa drugim aparatima koji podržavaju Bluetooth bežičnu tehnologiju, koristite proširenja koja je odobrila Nokia za ovaj model. Proverite sa proizvođačem dotičnog aparata njegovu kompatibilnost sa ovim aparatom.

Na nekim lokacijama može da postoji ograničenje upotrebe Bluetooth tehnologije. Proverite sa lokalnim vlastima ili sa provajderom servisa.

Upotreba funkcija koje koriste Bluetooth bežičnu tehnologiju, ili ostavljanje takvih funkcija u pozadini dok se koriste druge funkcije, povećava energetske zahteve prema bateriji i skraćuje njeno trajanje.

Bluetooth tehnologija omogućava vezu između elektronskih uređaja na uzajamnom rastojanju od maksimalno 10 m. Bluetooth veza se može koristiti za slanje slika, video snimaka, tekstova, vizitkarti, stavki kalendara ili za bežičnu vezu sa kompatibilnim uređajima koji koriste Bluetooth tehnologiju, kao što su računari. Imajte na umu da nisu svi računari koji koriste Bluetooth tehnologiju obavezno i kompatibilni.

Kako uređaji koji koriste Bluetooth tehnologiju komuniciraju putem radio talasa, Vaš telefon i drugi uređaj ne moraju biti u pravolinijskom vidnom polju. Dva uređaja se samo moraju nalaziti na međusobnom rastojanju od najviše 10 metara, mada vezu mogu ometati prepreke kao što su zidovi ili drugi elektronski uređaji. Upotreba Bluetooth tehnologije troši bateriju i vreme autonomije aparata je smanjeno. Imajte ovo na umu kada svojim telefonom obavljate druge radnje. Moguće je da postoje ograničenja za upotrebu uređaja koji koriste Bluetooth tehnologiju. Proverite sa svojim lokalnim vlastima.

Kada prvi put aktivirate Bluetooth tehnologiju, od Vas se traži da svom telefonu date ime.

Podešavanja Bluetooth veze

- *Bluetooth - Uključeno/Isključeno.*
- *Prikazivanje mog tel. - Vidan svima* - Vaš telefon mogu da pronađu drugi Bluetooth uređaji, ili *Skriven* - Vaš telefon ne mogu da pronađu drugi uređaji. Iz bezbednosnih razloga se preporučuje da se kada god je to moguće koristi skriveni režim rada.
- *Ime mog telefona* - Definišite ime svog telefona.

Pošto aktivirate Bluetooth vezu i promenite *Prikazivanje mog tel.* u *Vidan svima*, Vaš telefon i njegovo ime mogu da vide i drugi korisnici Bluetooth uređaja.

Slanje podataka preko Bluetooth tehnologije

Jednovremeno se može imati samo jedna aktivna Bluetooth veza.

1. Otvorite aplikaciju u kojoj se nalazi ono što želite da pošaljete. Na primer, da pošaljete fotografiju drugom uređaju, otvorite aplikaciju Galerija.
2. Dodite do stavke koju želite da pošaljete i izaberite **Opcije** → *Pošalji* → *Kao Bluetooth*.
3. Telefon počinje da traži uređaje u dometu. Bluetooth uređaji koji se nalaze unutar dometa počinju da se pojavljuju na displeju jedan po jedan. Vidi se ikonica uređaja, ime uređaja, vrsta uređaja ili nadimak. Upareni uređaji su označeni sa . Upareni uređaj je onaj uređaj sa kojim već postoji Bluetooth veza Vašeg telefonskog aparata.
 - Da prekinete traženje uređaja, pritisnite **Stop**. Lista uređaja se zamrzava i možete započeti uspostavljanje veze sa nekim od nađenih uređaja.
4. Pri traženju uređaja, neki uređaji mogu prikazivati samo jedinstvene adrese uređaja. Da saznate jedinstvenu adresu svog telefona, ukucajte ***#2820#** u pasivnom režimu dok je Bluetooth veza aktivna.

Ako ste već ranije tražili uređaje, prvo se pojavljuje lista prethodno nađenih uređaja. Da započnete novo traženje uređaja, izaberite *Još uređaja*. Ako isključite telefon, lista uređaja se briše i neophodno je ponovo sprovesti traženje uređaja pre slanja podataka.
5. Dodite do uređaja sa kojim želite da se povežete i pritisnite **Izaberi**. Objekat koji šaljete se kopira u folder "Za slanje" i prikazuje se obaveštenje *Povezuje se*.
6. Uparivanje (ako ga ne zahteva drugi uređaj, pređite na korak 7.)

- Ako drugi uređaj zahteva uparivanje, pre nego što se podaci mogu poslati čuje se tonski signal i od Vas se zahteva da unesete lozinku.
 - Formirajte sopstvenu lozinku (dužine od 1 do 16 karaktera, numeričku) i dogovorite se sa vlasnikom drugog uređaja da koristite istu lozinku. Ova lozinka, šifra, se koristi samo jednom i ne morate je pamti.
 - Po uparivanju, uređaj se memoriše u prikaz Upareni uređaji.
7. Pošto se veza uspešno uspostavi, prikazuje se obaveštenje *Šalju se podaci*. Podaci primljeni preko Bluetooth veze se nalaze u folderu Primljeno aplikacije Poruke. Vidite "Primljeno – prijem poruka".
- Ikone različitih uređaja:** - *Računar*, - *Telefon*, - *Audio/video*, i - *Bluetooth uređaj*.
- Ako slanje ne uspe, poruka ili podaci se brišu. U folderu Nacrti aplikacije Poruke ne čuvaju se poruke poslate preko Bluetooth veze.

Provera statusa Bluetooth veze

- Kada je u pasivnom režimu prikazano , Bluetooth veza je aktivna.
- Kada () trepće, Vaš aparat pokušava da se poveže sa drugim uređajem.
- Kada je () stalno prikazano, Bluetooth veza je aktivna.

Prikaz uparenih uređaja

Upareni uređaji se lakše prepoznaju i označeni su sa u listi rezultata pretrage. U glavnom prikazu Bluetooth modula, pritisnite džojstik da otvorite listu uparenih uređaja ( ).

- **Da se uparite sa nekim uređajem:** Izaberite **Opcije**→ *Novi upareni uređaj*. Telefon započinje traženje uređaja. Dodite do uređaja sa kojim želite da se uparite i pritisnite **Izaberi**. Razmenite lozinke. Uređaj se dodaje listi uparenih uređaja.
- **Da poništite uparivanje:** Dodite do uređaja čije uparivanje želite da poništite pa pritisnite taster **obriši** ili izaberite **Opcije**→ *Obriši*. Ako želite da poništite sva uparivanja, izaberite **Opcije**→ *Obriši sve*.
Ako ste trenutno povezani sa uređajem i obrišete uparivanje sa tim uređajem, uparivanje se odmah poništava, ali Bluetooth veza ostaje aktivna u telefonu.
- **Da postavite neki uređaj za ovlašćeni ili neovlašćeni:** Dodite do tog uređaja i izaberite **Opcije**→ *Post. kao ovlašćen* – Uspostavljanje veze Vašeg telefona i ovog uređaja se obavlja bez Vašeg znanja. Nije potrebna nikakva posebna saglasnost niti provera. Ovaj status koristite za sopstvene uređaje kojima drugi nemaju pristup, na primer svoj PC računar, ili uređaje koji pripadaju poverljivim osobama. Ikonica se dodaje pored ovlašćenog uređaja u prikazu uparenih uređaja. *Post. kao neovlaš.* – Zahtevi za povezivanje od ovog uređaja se uvek moraju prvo prihvatiti.

Primanje podataka preko Bluetooth bežične tehnologije

Kada primite podatke preko Bluetooth bežične tehnologije, čuje se tonski signal i pojavljuje upit da li želite da prihvatite poruku. Ako prihvatite, poruka se stavlja u folder Primljeno aplikacije Poruke. Poruke primljene preko Bluetooth tehnologije su označene sa . Vidite *Primljeno – prijem poruka* na stranici 102.

Raskidanje Bluetooth veze

Bluetooth veza se automatski raskida po slanju ili prijemu podataka.

■ Infracrvena veza

↩ Izaberite **Meni** → **Povezivanje** → **IC veza**.

Putem IC veze možete da razmenjujete podatke kao što su vizitkarte i napomene iz kalendara sa kompatibilnim telefonom ili data terminalom.

Ne usmeravajte snop IC (infracrvenih) zraka nikome u oči, i ne dozvolite da on stvara smetnje drugim IC uređajima. Ovaj aparat je laserski proizvod klase 1.

Slanje i prijem podataka preko IC

1. IC portovi uređaja koji šalje i uređaja koji prima moraju da budu okrenuti jedan naspram drugoga i između njih ne sme da postoji prepreka. Poželjno rastojanje između dva uređaja treba da je najviše jedan metar. Vidite [Tasteri i delovi](#) na stranici 26.

2. Korisnik prijemnog uređaja aktivira IC port.

Da aktivirate IC port svog telefona za prijem podataka IC vezom, idite u **Meni** → **Povezivanje** → **IC veza**.

3. Korisnik uređaja koji šalje podatke bira željenu IC funkciju za početak prenosa podataka.

Da pošaljete podatke preko IC, izaberite **Opcije** → **Pošalji** → **Kao IC** u odgovarajućoj aplikaciji.

Ukoliko se prenos podataka ne započne u roku od jednog minuta po aktiviranju IC porta, veza se prekida i mora se startovati ponovo.

Sve što se prima preko IC veze stavlja se u folder Primljeno aplikacije Poruke. Nove IC poruke su označene sa .

Savet: Microsoft Windows 2000: Da biste mogli da koristite IC za razmenu datoteka između svog telefonskog aparata i kompatibilnog računara, pređite u Control Panel i izaberite Wireless Link. U Wireless Link File Transfer markici štiklirajte Allow others da biste datoteke slali u svoj računar IC vezom. Po obavljenom prenosu datoteka, preporučuje se da vratite podrazumevana podešavanja, opcije, kako biste sprečili neovlašćeni prenos datoteka.

Provera statusa IC veze

- Kada se simbol pali i gasi, tj. kada blinka, Vaš telefonski aparat pokušava da se poveže sa drugim uređajem, ili je veza raskinuta.
- Kada je simbol stalno prikazan, IC veza je aktivna i Vaš telefon je spreman da šalje i prima podatke preko svog IC porta.

■ Menadžer veza

Izaberite **Meni** → **Povezivanje** → **Menadžer veza**.

 Opcije u glavnom prikazu Menadžera veza kada je otvorena jedna ili više veza su: *Detalji*, *Raskini vezu*, *Raskini sve veze*, *Pomoć* i *Izađi*.

U modulu Menadžer veza možete da vidite status višestrukih data veza, da vidite podatke o količini poslatih i primljenih podataka i da raskinete veze koje se ne koriste.

Možete videti detalje samo o data vezama. Govorne veze, pozivi, se ne prikazuju.

Kada otvorite modul Menadžer veza, videćete listu:

- Otvorene data veze, - *Data poziv*, - *GPRS*.
- Status svake pojedinačne veze.
- Količina podataka prenetih ili preuzetih po pojedinoj vezi (samo GPRS veze).
- Trajanje svake pojedinačne veze (samo za data pozive).

Napomena: Stvarno vreme koje provajder fakturiše za razgovore može da varira u zavisnosti od mogućnosti mreže, zaokruživanja za naplatu, i tako dalje.

Pregled detalja veze

Da vidite detalje neke veze, dodite do željene veze i izaberite **Opcije**→ *Detalji*.
Prikazuje se sledeće:

- *Ime* - Ime Internet pristupne tačke (IAP) koja se koristi.
- *Nosač* - Tip data veze: *Data poziv* ili *GPRS*.
- *Status* - Trenutni status veze.
- *Primljeno* - Količina podataka u bajtovima primljenih u telefon.
- *Poslato* - Količina podataka u bajtovima poslanih sa telefona.
- *Trajanje* - Vreme za koje je veza bila otvorena.
- *Brzina* - Trenutna brzina slanja i prijema podataka u KB/s (kilobajta u sekundi).
- *Priklj. br.* (GSM) - Priključni broj koji se koristi, ili *Ime* (GPRS) - ime priključne tačke koja se koristi.
- *Dele:* (ne prikazuje se ako vezu ne deli više aplikacija) - Broj aplikacija koje koriste istu vezu.

Završetak veze

- Dođite do željene veze i izaberite **Opcije**→ *Raskini vezu* da završite samo tu vezu.
- Izaberite **Opcije**→ *Raskini sve veze* da raskinete sve trenutno aktivne veze.

■ Povezivanje telefonskog aparata sa kompatibilnim računarom

Za dodatne informacije o povezivanju sa kompatibilnim računarom preko USB, IC ili Bluetooth tehnologije i o tome kako instalirati Nokia PC Suite, vidite "Quick Guide for Nokia PC Suite". Za dodatne informacije o korišćenju programskog paketa Nokia PC Suite, vidite funkciju pomoći u samom paketu PC Suite ili posetite prezentaciju podrške na adresi www.nokia.com.

■ Korišćenje telefona kao modema

↩ Izaberite **Meni**→ **Povezivanje**→ **Modem**.

Svoj telefon možete koristiti kao modem za povezivanje na Internet preko kompatibilnog PC računara ili za slanje i prijem faksova

Detaljna uputstva za instalaciju se mogu naći u Uputstvu za korisnika paketa PC Suite ("PC Suite user guide"). Više podataka o modulu PC Suite i link (adresu) za preuzimanje možete naći u delu podrške na Nokia veb sajtu; <www.nokia.com/support>.

■ Daljinska sinhronizacija

↩ Izaberite **Meni** → **Povezivanje** → **Sinhronizacija**.

Aplikacija Sinhronizacija Vam omogućava usaglašavanje sadržaja Vašeg kalendara ili adresara sa različitim aplikacijama tog tipa na kompatibilnom računaru ili na Internetu. Sinhronizacija se odvija preko GSM data veze ili GPRS veze.

Aplikacija Sinhronizacija za sinhronizaciju podataka koristi SyncML tehnologiju. U vezi SyncML kompatibilnosti, obratite se isporučiocu programa kalendara ili adresara sa kojim želite da usaglasite podatke u svom telefonu.

Kreiranje novog skupa sinhronizacije

▶ Opcije u glavnom prikazu daljinska sinhronizacija: *Sinhronizuj*, *Novi skup sinh.*, *Izmeni skup sinh.*, *Obriši*, *Vidi dnevnik*, *Pomoć* i *Izađi*.

1. Ako nije definisan nijedan skup, aparat Vas pita da li želite da kreirate novi.
Izaberite **Da**.

Da kreirate novi skup, izaberite **Opcije** → *Novi skup sinh.* Izaberite da li želite da kao osnovu za novi skup koristite podrazumevane vrednosti ili da kopirate vrednosti nekog već postojećeg skupa.

2. Definišite sledeće:

Ime skupa sinh. – Dajte opisni naziv za skup sinhronizacije.

Pristupna tačka – Izaberite pristupnu tačku koju želite koristiti za data vezu.

Adresa domaćina - Za ispravan podatak se obratite provajderu servisa ili administratoru sistema.

Port - Za ispravnu vrednost se obratite provajderu servisa ili administratoru sistema.

Korisničko ime - Vaše korisničko ime na serveru za sinhronizaciju. Za svoju ispravnu identifikaciju, ID, obratite se provajderu servisa ili administratoru sistema.

Lozinka - Upišite svoju lozinku. Za ispravnu vrednost obratite se provajderu servisa ili administratoru sistema.

Pomerite džojstik udesno i izaberite aplikaciju koju želite da sinhronizujete.

Aplikacije koje možete da sinhronizujete su različite. Obratite se svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

3. Pritisnite **Urađeno** da sačuvate podešavanja.

Sinhronizovanje podataka

U glavnom prikazu modula Sinhronizacija možete videti različite skupove, profile, kao i koja vrsta podataka će biti usaglašena, sinhronizovana: Kalendar, Adresar ili oba.

1. U glavnom prikazu, dođite do nekog od skupova profila i izaberite **Opcije**→ **Sinhronizuj**. U dnu ekrana se prikazuje status sinhronizacije.
Da sinhronizaciju prekinete dok je u toku, pritisnite **Obustavi**.
2. Kada se sinhronizacija završi, o tome ćete biti obavešteni.

- Pošto se sinhronizacija završi, izaberite **Opcije**→ *Vidi dnevnik* da otvorite odgovarajuću datoteku koja pokazuje status sinhronizacije(*Završeno* ili *Nezavršeno*) kao i koliko slogova kalendara i adresara je dodato, ažurirano, obrisano ili odbačeno (nije sinhronizovano) u telefonu ili na serveru.

13. Otklanjanje problema

Malo memorije

Kada se prikažu naredna obaveštenja, znači da je malo memorije i da morate da obrišete neke podatke: *Nedovoljno memorije. Obrisati neke podatke.* ili *Memorija skoro puna. Obrisati neke podatke.* Da vidite koje vrste podataka imate i koliko memorije razne grupe podataka zauzimaju, idite u **Menadžer dat.** i izaberite **Opcije**→ *Detalji o memoriji.*

Da biste sprečili prepunjavanje memorije, redovno brišete sledeće stavke:

- poruke iz foldera Primljeno, Nacrti i Poslato u Porukama,
- preuzete e-mail poruke u memoriji telefona,
- memorisane strane pretraživača,
- slike i fotografije u aplikaciji Slike.

Da obrišete kontakt podatke, napomene iz kalendara, brojače vremena i troškova poziva, rezultate igara ili bilo koje druge podatke, idite u odgovarajuću aplikaciju i obrišite ih u njoj.

Ako brišete više stavki, i pojavi se jedna od narednih poruka: *Nedovoljno memorije. Obrisati neke podatke.* ili *Memorija skoro puna. Obrisati neke podatke.*, pokušajte obrisati podatke jedan po jedan (počev od najmanjeg).

Pražnjenje memorije kalendara – Za uklanjanje više od jednog zapisa u isto vreme, idite u Mesečni pregled i izaberite **Opcije**→ **Obriši stavku** pa zatim:

- *Do datuma* - da obrišete sve napomene kalendara koje se odnose na ranije datume. Unesite datum do kojeg želite da se napomene brišu.

ili

- *Sve stavke* - da obrišete sve napomene kalendara.

Brisanje informacija iz dnevnika - Za brisanje kompletnog sadržaja dnevnika, lista Predhodnih poziva i izveštaja o dostavi, idite u Dnevnik i izaberite **Opcije**→ *Obrisi dnevnik* ili idite u *Podešavanja*→ *Trajanje dnevnika*→ *Bez dnevnika*.

Različiti načini memorisanja podataka:

- Koristite programski paket Nokia PC Suite da na kompatibilnom PC računaru pravite rezervne kopije svih podataka.
- Pošaljite slike na svoju e-mail adresu pa ih zatim sačuvajte u svoj računar (mrežni servis).
- Pošaljite podatke preko IC ili Bluetooth veze na drugi kompatibilni uređaj.
- Smestite podatke na kompatibilnu memorijsku karticu.

■ Pitanja i odgovori

Ekran

- Pitanje: Zašto se, uvek kada uključim telefon, na ekranu pojavljuju svetle tačke, tačke deformisane boje, a neke i nedostaju?
Odgovor: To je karakteristično za ovaj tip ekrana, displeja. Neki ekrani mogu da sadrže piksele, ili tačke, koje ostaju pobuđene odnosno nepobuđene. To je normalna pojava, a ne neispravnost.

Kamera

- Pitanje: Zašto su slike "zamrljane"?

Odgovor: Proverite da li je otvor objektiva fotoaparata/kamere čist.

Bluetooth

- Pitanje: Zašto ne mogu da raskinem Bluetooth vezu?

Odgovor: Ako je drugi uređaj povezan sa Vašim telefonom, vezu možete da raskinete ili sa tog drugog uređaja ili deaktiviranjem Bluetooth funkcije. Izaberite Bluetooth i izaberite podešavanje *Bluetooth*→ *Isključeno*.

- Pitanje: Zašto ne mogu da pronađem uređaj moga druga koji ima Bluetooth funkciju.

Odgovor: Proverite da li ste i Vi i Vaš drug aktivirali Bluetooth funkcije.

Proverite da rastojanje između dva uređaja ne prelazi 10 metara ili da nema zidova ili drugih prepreka između njih.

Proverite da drugi uređaj nije postavljena kao "Skriven".

Proverite da li su uređaji kompatibilni.

Multimedija poruke

- Pitanje: Šta da uradim kada mi telefon prijavljuje da ne može da primi multimedija poruku zato što je memorija puna?

Odgovor: Količina neophodne memorije se prikazuje u poruci o greški: *Nedovoljno memorije da se preuzme poruka. Obrisati neke podatke*. Da vidite koje vrste podataka imate i koliko memorije razne grupe podataka zauzimaju, idite u *Menadžer dat.* i izaberite *Opcije*→ *Detalji o memoriji*.

- Pitanje: Kako mogu da raskinem vezu za prenos podataka (data vezu) kada telefon stalno iznova započinje data vezu? Na ekranu se prikazuju kratka obaveštenje o tome da telefon preuzima ili da pokušava da preuzme neku poruku. Šta se dešava?

Odgovor: Telefon pokušava da preuzme multimedija poruku iz centra za multimedija poruke.

Proverite da li su parametri za multimedija poruke pravilno postavljeni i da li nema grešaka u brojevima telefona ili adresama. Izaberite **Poruke** i izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*→ *Multimedija poruka*.

Da prekinete da telefon uspostavlja data vezu imate sledeće mogućnosti: Izaberite **Poruke** pa izaberite **Opcije**→ *Podešavanja*→ *Multimedija poruka*, a zatim:

- Izaberite *Po prijemu poruke*→ *Odloži preuzim*. ako želite da centar za multimedija poruke sačuva poruku za kasnije preuzimanje, na primer, pošto proverite podešavanja. Posle ove izmene, još uvek je neophodno da telefon pošalje obaveštenja mreži. Da naknadno preuzmete poruku, izaberite *Preuzmi odmah*.
- Izaberite *Po prijemu poruke*→ *Odbaci poruku* - ako želite da odbacite sve dolazne multimedija poruke. Posle ove izmene, neophodno je da telefon pošalje obaveštenje mreži i centar za multimedija poruke će obrisati sve multimedija poruke koje čekaju da Vam budu poslate.
- Izaberite *Prijem multimedija*→ *Isključeno* - ako želite da ignorirate sve dolazne multimedija poruke. Posle ove izmene, telefon neće uspostavljati nikakve veze sa mrežom radi multimedija poruka.

Poruke

- Pitanje: Zašto ne mogu da izaberem neko ime, kontakt?

Odgovor: Ako ne možete da izaberete neku osobu/stavku iz imenika Adresara, znači da u kontakt kartici ne postoji telefonski broj ili e-mail adresa. Unesite nedostajuće podatke u kontakt karticu u modulu Adresar.

Kalendar

- Pitanje: Zašto nedostaju brojevi sedmica?

Odgovor: Ako ste podesili Kalendar tako da sedmica počinje drugim danom a ne ponedeljkom, onda se redni broj sedmice ne prikazuje.

Servisi pretraživača

- Pitanje: *Nije definisana nijedna ispravna pristupna tačka. Definisati je u podešavanjima veba.*

Odgovor: Unesite odgovarajuće parametre, podešavanja pretraživača. Obratite se svom provajderu za uputstva.

Dnevnik

- Pitanje: Zašto se prikazuje prazan dnevnik?

Odgovor: Možda ste aktivirali filter, kriterijum, i nije zabeležena nijedna veza koja odgovara tom kriterijumu. Da vidite sve komunikacije, izaberite **Opcije**→ *Razdvoji*→ *Sve veze*.

Povezivanje sa PC računarom

- Pitanje: Zašto imam problema u povezivanju telefona sa PC računarom?

Odgovor: Proverite da je paket Nokia PC Suite instaliran i pokrenut na računaru. Vidite "Quick Guide for Nokia PC Suite". Za dodatne informacije o korišćenju programskog paketa Nokia PC Suite, vidite funkciju pomoći u samom paketu PC Suite ili posetite prezentaciju podrške na adresi www.nokia.com.

Pristupni kodovi

- Pitanje: Koja je šifra blokade, koji su PIN i PUK kodovi?

Odgovor: Fabrički postavljena, podrazumevana, šifra blokade je **12345**. Ako zaboravite ili izgubite svoju šifru blokade, obratite se prodavcu telefona.

Ako zaboravite ili izgubite PIN ili PUK kod, ili ih uopšte niste dobili, obratite se svom operatoru komunikacione mreže ili provajderu servisa.

Za informacije o lozinkama, obratite se provajderima čije pristupne tačke koristite, na primer, komercijalnom Internet provajderu (ISP), provajderu veb servisa ili operatoru komunikacione mreže.

Aplikacija ne reaguje

- Pitanje: Kako da zatvorim aplikaciju koja ne reaguje?

Odgovor: Otvorite prozor za izbor aplikacija pritiskom i držanjem tastera . Zatim dođite do aplikacije i pritisnite taster **obriši** da je zatvorite.

14. Informacije o bateriji

■ Punjenje i pražnjenje

Vaš telefonski aparat se napaja energijom iz akumulatorske baterije sa mogućnošću ponovnog punjenja.

Imajte na umu da se potpune eksploatacione karakteristike nove baterije postižu tek posle dva ili tri kompletna ciklusa punjenja i pražnjenja!

Baterija se može puniti i prazniti stotine puta ali će se na kraju istrošiti. Kada je radno vreme (vreme razgovora i vreme spremnosti za rad) znatno kraće od normalnog, vreme je da se kupi nova baterija.

Koristite samo one baterije koje je odobrio proizvođač telefona i puniti ih samo punjačima koje je isti odobrio. Iskopčajte punjač kada se ne koristi. Ne ostavljajte bateriju priključenu na punjač duže od jedne sedmice, jer joj prekomerno punjenje može skratiti vek trajanja. Ako se i ne koristi, potpuno puna baterija će se vremenom sama isprazniti.

Ekstremni temperaturni uslovi mogu da utiču na sposobnost punjenja baterije.

Upotrebljavajte bateriju samo za ono za šta je namenjena.

Nikada ne koristite oštećeni punjač ili bateriju.

Ne izlažite bateriju kratkom spoju. Slučajan kratak spoj može da nastane ako neki metalni predmet (novčić, spajalica ili hemijska olovka) prouzrokuje direktno spajanje + i - izvoda baterije (metalne trake na bateriji), na primer, kada nosite rezervnu bateriju u džepu ili tašnici. Kratkim spajanjem izvoda može da se ošteti baterija ili predmet kojim se spaja.

Ostavljanje baterije na toplim ili hladnim mestima, kao što je zatvoreni automobil u letnjim ili zimskim uslovima, smanjuje kapacitet i vek trajanja baterije. Pokušavajte da bateriju uvek držite na temperaturi između 15°C i 25°C (59°F i 77°F). Telefon sa zagrejanom ili hladnom baterijom može privremeno da ne radi, čak i kada je baterija potpuno napunjena. Eksploatacione karakteristike baterija su posebno ograničene pri temperaturama znatno ispod tačke mržnjenja.

Ne bacajte baterije u vatru!

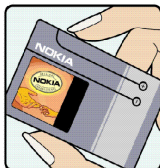
Baterije odlazite u skladu sa lokalnim propisima (n.pr. recirklaža). Ne odlazite ih kao kućni otpad.

■ Nokia smernice za utvrđivanje autentičnosti baterije

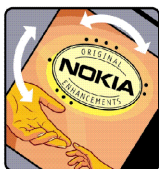
Radi sopstvene bezbednosti uvek koristite originalne Nokia baterije. Da proverite da li dobijate originalnu Nokia bateriju; kupite je od ovlašćenog Nokia distributera, potražite na pakovanju logo "Nokia Original Enhancements" i ispitajte hologramsku etiketu sledećim postupcima, koracima:

Uspešni rezultati ove četiri provere, koraka, nisu apsolutna garancija autentičnosti baterije. Ukoliko imate razloga da verujete da Vaša baterija nije autentična originalna Nokia baterija, uzdržite se od njenog korišćenja i odnesite je najbližem ovlašćenom Nokia servisu ili distributeru radi pomoći. Vaš ovlašćeni Nokia servis ili distributer će ispitati autentičnost baterije. Ako se autentičnost ne može potvrditi, vratite bateriju prodavcu.

Proverite autentičnost holograma

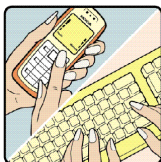
1. Kada gledate hologramsku etiketu, iz jednog ugla treba da vidite Nokia simbol dveju ruku koje se spajaju, a iz drugog ugla, logo "Nokia Original Enhancements".

2. Kada iskosite hologram po levoj, desnoj, donjoj i gornjoj strani logotipa, treba da vidite 1, 2, 3 odnosno 4 tačke na svakoj odgovarajućoj strani.

3. Zagrebite bočnu stranu etikete da otkrijete dvadesetocifrenu šifru, na primer 12345678919876543210. Okrenite bateriju tako da su ovi brojevi okrenuti nagore. Očitava se dvadesetocifrena šifra koja počinje brojem u gornjem redu iza kojeg sledi donji red.

4. Proverite ispravnost dvadesetocifrene šifre prema uputstvima koje možete naći na www.nokia.com/batterycheck.

Da kreirate tekstualnu poruku, uneseti tu dvadesetocifrenu šifru, recimo 12345678919876543210, i pošaljite je na:
+44 7786 200276.

Naplaćuju se troškovi nacionalnog i međunarodnog operatora.

Trebalo bi da primite poruku sa informacijom da li se može potvrditi autentičnost šifre.

Šta ako baterija nije autentična?

Ako ne možete da potvrdite da je Vaša Nokia baterija sa hologramom na nalepnici autentična Nokia baterija, molimo Vas da je ne koristite. Odnosite je u najbliži Nokia ovlašćeni servis ili distributersku firmu za pomoć. Korišćenje baterije koju nije odobrio proizvođač može da bude opasno i da rezultira nezadovoljavajućim radom i oštećenjem uređaja i njegovih proširenja. To može i da učini nevažećim sva odobrenja i garancije koje se odnose na taj uređaj.

Da saznate više o originalnim Nokia baterijama, posetite www.nokia.com/battery.

Čuvanje i održavanje

Vaš aparat je proizvod visokog kvaliteta konstrukcije i izrade i njime treba postupati pažljivo. Naredne sugestije će Vam pomoću da očuvate pravo na garanciju kojom je pokriven ovaj proizvod.

- Aparat održavajte suvim. Atmosferske padavine, vlaga, kao i sve vrste tečnosti ili vlage mogu da sadrže minerale koji prouzrokuju koroziju elektronskih kola. Ako se aparat pokvasi, izvadite bateriju i ostavite aparat da se potpuno osuši pre nego što u njega vratite bateriju.
- Ne upotrebljavajte aparat, niti ga držite na prašnjavim i prljavim mestima. Njegovi pokretni delovi i elektronske komponente se mogu oštetiti.
- Nemojte držati aparat na mestima sa visokom temperaturom. Visoke temperature mogu da skrate vek trajanja elektronskih uređaja, da oštete baterije i da deformišu ili istope neke plastične materijale.
- Nemojte držati aparat na mestima sa niskom temperaturom. Kada se aparat zagreje do svoje normalne temperature, u unutrašnjosti može da se formira vlaga i da ošteti ploče sa elektronskim kolima.
- Ne pokušavajte da otvarate aparat osim na način koji je opisan u ovom uputstvu.
- Aparat nemojte da ispuštate, protresate ili udarate. Grubo rukovanje može da prouzrokuje lomljenje unutrašnjih ploča i precizne mehanike.
- Za čišćenje aparata ne upotrebljavajte jake hemikalije, rastvarače za čišćenje, ili jake deterdžente.
- Ne bojte telefon. Boja može da blokira pokretne delove aparata i da ometi pravilan rad.
- Za čišćenje sočiva (kamera, senzor rastojanja i senzor osvetljenja) koristite meku, čistu i suhu tkaninu.

- Koristite samo isporučenu antenu ili odobrenu zamensku antenu. Neodobrene antene, modifikacije ili dodaci mogu da oštete aparat i da predstavljaju kršenje propisa kojima se regulišu radio uređaji.

Sve gornje sugestije se u istoj meri odnose na ovaj aparat, na punjač i na sva proširenja. Ako neki aparat ne funkcioniše ispravno, odnesite ga u najbliži ovlašćeni servis.

Dodatne informacije o bezbednosti

■ Radno okruženje

Imajte na umu da treba da se pridržavate svih posebnih propisa koji važe na datoj lokaciji i da isključite svoj aparat uvek kada je zabranjena njegova upotreba, ili kada ona može da prouzrokuje smetnje ili opasnost. Koristite aparat samo u njegovim normalnim radnim položajima. Da biste očuvali usklađenost sa smernicama o izloženosti zračenju radiofrekventnih talasa, koristite samo proširenja koja je odobrila Nokia za ovaj aparat. Kada je aparat uključen i nosi se prislomljen uz telo, uvek koristite odobrenu futrolu ili torbicu.

Delovi ovog aparata imaju magnetna svojstva. Ovaj aparat privlači metalne delove; zato osobe sa slušnim aparatima ne treba da ga drže na uhu na kojem je slušni aparat. Aparat uvek držite u držaču pošto zvučnica može da privuče metalne materijale. Ne stavljajte kreditne kartice ili druge medije sa magnetnim zapisom u blizinu telefona pošto se tako mogu izbrisati podaci koji se nalaze na njima.

■ Medicinski uređaji

Rad svih radiopredajnih uređaja, uključujući i bežične telefone, može da stvara smetnje u funkcionisanju neadekvatno zaštićenih medicinskih uređaja. Konsultujte lekara ili proizvođača medicinskog uređaja da utvrdite da li je dati uređaj adekvatno zaštićen od energije spoljašnjih radiofrekventnih talasa, kao i za sva druga pitanja. Isključite svoj aparat u zdravstvenim ustanovama kada to nalažu u njima istaknuta pravila. Bolnice ili zdravstvene ustanove možda koriste opremu koja može da bude osetljiva na energiju spoljašnjih radiofrekventnih talasa.

Pejsmejkéri

Proizvođači pejsmejkerja preporučuju minimalno rastojanje od 6 inči (15,3 cm) između bežičnog telefona i pejsmejkerja kako bi se izbegle moguće smetnje kod rada pejsmejkerja. Ove preporuke se poklapaju sa nezavisnim istraživanjima i preporukama Wireless Technology Research. Osobe sa pejsmejkerima treba da:

- aparat, kada je uključen, uvek drže na rastojanju većem od 6 inči (15,3 cm) od svog pejsmejkerja,
- ne nose aparat u džepu na grudima, i
- da aparat drže na uhu na suprotnoj strani od pejsmejkerja kako bi mogućnost stvaranja smetnji svele na minimum.

Ukoliko imate bilo kakav razlog da posumnjate da dolazi do smetnji, odmah isključite ovaj aparat.

Slušni aparati

Neki digitalni bežični aparati mogu da stvaraju smetnje izvesnim slušnim aparatima. Ako se smetnje jave, obratite se svom provajderu servisa.

■ Motorna vozila

Radiofrekventni signali mogu da utiču na nepropisno instalisane ili neadekvatno zaštićene elektronske sisteme u motornim vozilima kao što su elektronski sistemi za ubrizgavanje goriva, elektronski sistemi za zaštitu od proklizavanja (zaštitu od blokiranja), elektronski sistemi za regulaciju brzine, sistemi sa vazdušnim jastukom. Za dodatne informacije se obratite proizvođaču ili predstavniku proizvođača vozila ili opreme koja je naknadno ugrađena.

Samo kvalifikovano osoblje bi trebalo da servisira ovaj aparat ili da ga instalira u motorno vozilo. Pogrešno instalisanje ili servisiranje može da budu opasno i da poništi sve garancije za ovaj aparat. Proveravajte redovno da li je celokupna oprema bežičnog aparata u vašem vozilu propisno montirana i da li pravilno funkcioniše. Ne držite niti nosite zapaljive tečnosti, gasove ili eksplozivne materije na istom mestu na kojem držite ovaj aparat, njegove delove ili proširenja. Kod motornih vozila koja su opremljena vazdušnim jastukom, imajte u vidu da se vazdušni jastuci naduvavaju velikom silom. Ne postavljajte nikakve predmete, uključujući fiksne i prenosne bežične uređaje, u prostor iznad vazdušnih jastuka, niti u zonu naduvavanja vazdušnog jastuka. Ukoliko je bežični uređaj za automobil nepropisno instalisan a vazdušni jastuk se naduva, može doći do ozbiljnih povreda.

Upotreba ovog aparata u avionu je zabranjena u toku leta. Isključite svoj aparat pre ulaska u avion. Upotreba bežičnih telekomunikacionih aparata i uređaja u avionu može da predstavlja opasnost za funkcionisanje aviona, da dovede do prekida bežične telefonske mreže, i da bude protivzakonita.

■ Potencijalno eksplozivne sredine

Isključite svoj aparat kada se nalazite u nekoj sredini sa potencijalno eksplozivnom atmosferom i pridržavajte se svih znakova i uputstava. Potencijalno eksplozivne atmosfere obuhvataju i ona mesta na kojima se obično preporučuje da isključite motor u vozilu. Varnice u takvim sredinama mogu da prouzrokuju eksploziju ili požar koji za rezultat imaju telesne povrede ili čak i smrt. Isključite ovaj aparat na mestima dolivanja goriva; u blizini pumpi u servisima. Pridržavajte se ograničenja upotrebe radio uređaja u skladištima goriva, magacinima i distributivnim centrima, hemijskim postrojenjima ili na mestima na kojima se odvija miniranje. Zone sa potencijalno eksplozivnom atmosferom su često, ali ne uvek, jasno obeležene. One obuhvataju potpalublja plovnih objekata, objekte za prenos ili skladištenje hemikalija, vozila na tečni gas (propan ili butan gas), kao i zone u kojima se u vazduhu nalaze hemijska isparenja ili čestice kao što su žitarice, prašina ili metalni prah.

■ Informacije o bezbednosti video igara

O fotosenzitivnim napadima

Veoma mali procenat ljudi može doživeti napad pri izlaganju određenim vizuelnim efektima, uključujući bleštanje svetala ili slika koje se pojavljuju u video igrama. Čak i lica koja nemaju raniju istoriju napada ili epilepsije, mogu da zapadnu u nedijagnostikovana stanja uzrokovana fotosenzitivnim epileptičkim napadima u toku posmatranja video igara. Ovi napadi mogu da imaju različite simptome, uključujući i rastrojenost, poremećaj vida, grčenje očiju i lica, grčenje ili trešenje ruku i nogu, gubitak orijentacije ili trenutak gubitak svesti. Napadi takođe mogu da prouzrokuju onesveščivanje ili konvulzije koje mogu da dovedu do povređivanja usled pada ili udara u okolne predmete.

Ako se pojavi neki od pomenutih simptoma, **odmah prekinite sa igranjem i obratite se lekaru.** Odrasle osobe koje dozvole maloletnicima (ili deci) da igraju ove igre treba da obrate pažnju na pomenute simptome ili pitaju decu da li se oni kod njih javljaju, pošto su kod dece ovi napadi češći nego kod odraslih. Rizik od fotosenzitivnih napada može da se umani igranjem u dobro osvetljenoj prostoriji i izbegavanjem igranja u stanju iscrpljenosti i zamora. Ukoliko Vi sami, ili neko od rođaka ima istoriju napada ili epilepsije, pre igranja obratite se lekaru.

Igrajte bezbedno

Pravite pauze u igranju najmanje na pola časa. Odmah prestanite sa igranjem kada počnete da osećate zamor, neprijatnost ili bol u šakama i/ili rukama. Ako se takvo stanje nastavi, obratite se lekaru.

Upotreba vibracija može da pogorša povrede. Ne uključujte vibracije ako osećate bol u kostima zglobova prstiju, šake, ručnog zgloba ili ruku.

■ Hitni pozivi

Važno: Bežični telefoni, uključujući i ovaj aparat, za svoj rad koriste radio signale, bežične mreže, zemaljske žičane mreže i funkcije koje programira sam korisnik. Iz tog razloga se ne može garantovati uspostavljanje veze u svim uslovima. Ne bi trebalo da se nikada oslanjate isključivo na bežični aparat za kritične komunikacije kao što su medicinski hitni slučajevi.

Slanje hitnih poziva:

1. Uključite aparat ukoliko nije uključen. Proverite da li je jačina signala adekvatna.
U nekim komunikacionim mrežama je potrebno da je važeća SIM kartica pravilno uložena u aparat.
2. Pritisnite taster **završi** potreban broj puta da obrišete sadržaj na ekranu i da pripremite uređaj za pozive.
3. Unesite zvanični broj službe pomoći za datu lokaciju. Brojevi službe pomoći su različiti za različite lokacije.
4. Pritisnite taster **poziv**.

Ako su aktivirane određene funkcije, možda ćete prvo morati da ih isključite da biste mogli da uputite poziv službi pomoći. Ako je u aparatu aktiviran način rada "isključen" ili "let", morate ga prvo promeniti i aktivirati telefonsku funkciju da biste mogli da uputite hitni poziv. Pogledajte ovo uputstvo ili se obratite svom provajderu servisa za detaljnije informacije.

Kada šaljete poziv službi pomoći, dajte sve neophodne informacije što je moguće tačnije. Vaš bežični aparat može da bude jedino sredstvo komunikacije na mestu nesreće. Ne prekidajte vezu sve dok Vam se to ne dopusti.

■ Informacije o sertifikaciji (SAR)

OVAJ APARAT ZADOVOLJAVA MEĐUNARODNE SMERNICE KOJE SE ODOSE NA IZLOŽENOST RADIO TALASIMA

Vaš mobilni aparat je radio predajnik i prijemnik. On je projektovan i proizveden tako da ne prelazi granične vrednosti izloženosti energiji radiofrekventnih talasa koje preporučuju međunarodne smernice (ICNIRP). Te granične vrednosti su deo sveobuhvatnih smernica i one određuju dopuštene nivoe energije radiofrekventnih talasa za opštu populaciju. Ove smernice su razvile nezavisne naučne organizacije putem periodičnih i detaljnih procena naučnih studija. Ove smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu koja je namenjena da osigura bezbednost svih osoba bez obzira na starosnu dob ili zdravstveno stanje.

Standard za izloženost za mobilne aparate koristi jedinicu mere koja se naziva stepen specifične apsorpcije, ili SAR (Specific Absorption Rate). SAR granična vrednost naznačena u tim međunarodnim smernicama iznosi 2,0 W/kg*. Testovi za određivanje SAR vrednosti sprovode se za standardne radne položaje sa aparatom koji emituje na svojoj najvećoj atestiranoj snazi u svim ispitivanim frekventnim opsezima. Mada je SAR vrednost ustanovljena za najveći atestirani nivo snage, stvarna SAR vrednost aparata u radu može da bude značajno ispod te maksimalne vrednosti. Ovo je stoga što je ovaj aparat projektovan da radi na više nivoa snage kako bi koristio samo onoliku snagu koja je potrebna da dospe do mreže. Generalno, što ste bliže baznoj stanici, snaga predaje aparata je niža.

Najviša SAR vrednost za ovaj aparat pri testiranju za držanje na uhu iznosi 0,39 W/kg.

Ovaj aparat zadovoljava smernice za izloženost radiofrekventnim talasima kada se koristi bilo u normalnom položaju, uz uho, ili kada je odvojen od tela najmanje 2,2 cm. Kada se koristi futrola, kopča za pojas ili držač za nošenje na telu, isti ne bi trebalo da sadrži metal i trebalo bi da održava proizvod odvojen od tela najmanje 2,2 cm.

Za slanje datoteka ili poruka, ovom aparatu je neophodna kvalitetna veza sa komunikacionom mrežom. U nekim slučajevima, slanje datoteka i poruka može da bude odloženo sve dok takva veza ne postane dostupna. Obezbedite da se ova rastojanja ispoštuju sve dok se predaja ne završi.

* SAR granična vrednost za mobilne aparate u javnoj upotrebi iznosi 2,0 vata po kilogramu (W/kg) u proseku raspoređeno na deset grama telesnog tkiva. Smernice sadrže i značajnu sigurnosnu rezervu radi dodatne zaštite ljudi kao i na račun kompenzacije mogućih odstupanja u izmerenim vrednostima. SAR vrednosti mogu biti različite u zavisnosti od nacionalnih zahteva za izveštavanjem kao i od frekventnog opsega komunikacione mreže. Podatke o SAR vrednostima u drugim regionima možete naći u sklopu informacija o proizvodu na adresi www.nokia.com.